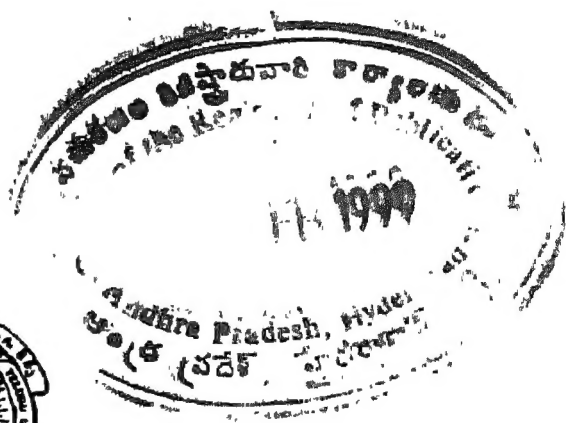


06/05/99  
ధూర్జటి కలాపం

ALC No. 30344

రచన

వేదాంతం పార్వతీశం



ప్రచురణ

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

లలితకళా కేంద్రం, పబ్లిక్ గార్డెన్స్,

నాంపల్లి, హైదరాబాద్-500 004.

**DHOORJATI KALAPAM— by Sri Vedantam Parvateesham.**

విశ్వవిద్యాలయం- ప్రచురణ సంఖ్య-178

ప్రథమ ముద్రణ - 1996

ప్రతులు - 1000

© తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

ACCNO-30344

వెల : రూ. 24/-

శ్రీ. వి. పర్వతేశం  
ప్రెస్

ప్రతులకు :

రిజిస్ట్రార్,

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

పబ్లిక్ గార్డెన్స్, నాంపల్లి,

హైదరాబాదు.

ముద్రణ :

శివాజీ ప్రెస్, సికింద్రాబాదు-500 008.

ISBN : 81-86073-15-9

ఆచార్య నాయని కృష్ణకుమారి

ఉపాద్యక్షులు

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

హైదరాబాదు-500 004

## ప్రకాశిక

బోధన, పరిశోధన, ప్రచురణ అనే త్రివేణి సంగమం లక్ష్యంగా తెలుగు భాషా సాహిత్య చరిత్ర కళాసాంస్కృతిక రంగాలలో కృషి సల్పడానికి ఒక దశాబ్దికాలం క్రితం ఆవిర్భవించిన తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం సేవలు అందరికీ విదితమే అంతకు పూర్వం ఉన్న ఆకాడమీలు, తెలుగు భాషాసమితి, అంతర్జాతీయ తెలుగు కేంద్రం విశ్వవిద్యాలయంలో విలీనం కావడంతో పైన పేర్కొన్న లక్ష్యాలతోపాటు విస్తరణ సేవ, దేశ విదేశాల్లోని ప్రవాసాంధ్రులకు సహాయ సహకారాల వంటి బహుముఖీన కార్యక్రమాలను కూడా విశ్వవిద్యాలయం నిర్వహిస్తున్నది.

పైన పేర్కొన్న అన్ని రంగాలలోనూ కొత్త పుస్తకాల ప్రచురణలతోపాటు అలభ్య, అముద్రిత గ్రంథాల ప్రచురణలను కూడా విశ్వవిద్యాలయం చేపట్టి ఇప్పటికి ఎన్నో ప్రముఖ గ్రంథాలను ప్రచురించింది. వాటికి పాఠకలోకంలో నుంచి ఆదరం కూడా లభించింది. 'వ్యాఖ్యానవంతి' శీర్షికన సుప్రసిద్ధ పండితులచే క్లిష్టమైన ప్రాచీన కావ్య ప్రబంధాలకు వ్యాఖ్యానాలు రాయించి ప్రకటించే ప్రణాళిక కూడా కొనసాగుతున్నది. ఇప్పటివరకు ఈ ప్రణాళికలో కుమార సంభవం, కాశీఖండం, శివరాత్రి మహాత్మ్యం వంటి కావ్యాలను వ్యాఖ్యానహితంగా ప్రకటించడం జరిగింది. ఇవి సాహితీ ప్రేయులకెంతో ఉపయోగకరంగా ఉన్నాయి.

అలాగే తెలుగు విజ్ఞాన సర్వస్వాల సంపుటలను తయారు చేయించి కొత్తగా ముద్రించి ప్రకటించినాము. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఇటీవల ప్రచురించిన కొన్ని ప్రముఖ గ్రంథాల మొదటి ప్రతులను భారత రాష్ట్రపతి మాన్యశ్రీ డా. శంకర్ దయాల్ శర్మగారికి సమర్పించడమైంది. ప్రముఖమైన గ్రంథాలను అనువదించి ముద్రించే కార్యక్రమంలో భాగంగా ఇటీవల డా. బి.ఆర్. అంబేద్కర్ రచనలూ, ప్రసంగాలూ, అనువదించి ప్రచురిస్తున్నాము. వీటిలో 10 సంపుటలు ప్రకటించడం జరిగింది.

అలాగే భాషాభివృద్ధి కృషిలో భాగంగా 'తెలుగు భాషా చరిత్ర' 'ద్రావిడభాషలు' మొదలైన వాటిని పునర్ముద్రించినాము. శ్రీ సూర్య రాయాంధ్ర నిఘంటువు రీ సంపుటలనూ రీ సంపుటలుగా ప్రకటించినాము. భాషాభివృద్ధి పీఠంలోని నిఘంటువు నిర్మాణ శాఖ సిద్ధంచేసిన పత్రికాభాషా నిఘంటువును ఇటీవలే వెలువరించినాము. పత్రికా వ్యవహారంలోని ఆధునిక తెలుగు భాషా పదాలు కొత్తవి ఎన్నో ఈ నిఘంటువులో చోటు చేసుకున్నాయి.

కూచిపూడి నృత్య సంబంధమైన శాస్త్ర ప్రాయోగిక విషయాలలో సమర్థులైన శ్రీ వేదాంతం పార్వతీశం 'ధూర్జటి కలాపము' రచించారు. శాస్త్రీయ నృత్యానికి ముఖ అంగాలైన నృత్యం, నృత్యం నాట్యంలోని అంశాలను శాస్త్ర, ప్రాయోగిక సమన్వయంతో అక్షర రూపంలో ప్రదర్శించడం క్లిష్టమైనవిషయం అందులోనూ, జతులు, తీర్మానాలు, నృత్య సంబంధమైన అంగవిన్యాసాలను లిఖిత రూపంలో పొందుపరచడం స్తుత్యం. నాట్య ద్వాదశాంగాలని కరణ సమాహారంతో జతి అన్వయంతో పూరించారు. రాగతాళాలను సూచించారు. జతి స్వరాలను నృత్య విద్యార్థులకు అందించారు. వారికి మా కృతజ్ఞతలు.

శ్రీరామశరణమ్

ధూర్జటీ కలాపము

కూచిపూడి మేళకర్తలు

వినియోగాలు

వేదాంతమ్ పార్వతీశోఽహం నృత్య వాచస్పతిః స్వయమ్  
చరితం మేళకద్రూణాం చతుర్దశ మహాత్మనామ్  
నృత్యేచణా నాతేషాంచ నృత్యవైభవ సంపదమ్  
వ్యాఖ్యాంచకారభక్త్యాఽహం పార్వతీశః స్వమేధసా  
రచన-కల్పన-1990-8-30 to 2-11-90 to 1990-12-6

గీ॥ శ్రీనతీలాస్య గౌరవశ్రీల జూచి  
తనకునై తానెయుప్పొంగి తాండవించు  
శివుడుమావతి-నటరాజు-సిద్ధమూర్తి  
యిచ్చుగావుతసిరులను యిపుడు నెపుడు॥

గీ॥ శ్రీమదాంధ్ర లలితకళా చిద్విలాస  
భాన-భూసురనికర నివాసకూచి  
పూడిపురవాన-లలితప్రమోదహాస  
రామలింగేశ-రామేశ-శ్రీమహేశ॥

సీ॥ శ్రీశారద విపంచేబూని సహకార  
గానమ్ముజంత్ర గాత్రానజౌనువ  
తమ్మిచూలియు కేల తాళమ్ముగొనినూత్ర  
దారీవిధానమ్ము దవిలిగొలువ  
పణవమ్ముహరి-శశిభాస్కరుల్ వేణువు  
సిద్ధాప్సరలు-శృతిచెలగి నరువ

భృంగినందిరిలు మృదంగ వాద్యమునా  
రదముని గానమ్ము రాజసలువ

గీ॥ హవభావాల పార్వతీదేవితోడ  
గూడినరించు శ్రీ కూచిపూడి వాన  
రామలింగేశ రామేశ యో మహేశ  
భక్తజనపోష-ఈ శతుభ్యం నమోస్తు ॥

శ్లో॥ కుచేల బుధ సంసేవ్యం  
బాలాత్రిపురసుందరీం  
నమామి నృత్యవారాశీం  
కూచిపూడి నివాసినీం ॥

శ్లో॥ సిద్ధేంద్రయోగి సంసేవ్యం  
భామాకలాప నాయకం  
నమామి రాజగోపాలం  
కూచిపూడి నివాసినం ॥

గీ॥ పార్వతీశు రసహృదయవాన. శ్రీని  
వాన-భూసురనికర నివాసకూచి  
పూడి పురవాసయోలాస్య తాండవకుల  
రాజగోపాల-వ్రజతులో రాజరాజ ॥

వినాయక

గీ॥ ఆదరంబుగ పార్వతి యంకమందు  
జేరి దుగ్ధంబుగొనువేళ చిన్ని నగపు  
టోరచూపులు నాపయి నొక్కమారు  
బరపుమోవిఘ్ననాధనిన్ బ్రస్తుతింతు ॥

భారతి

గీ॥ కాళిదాసుకు కవితను గట్టబెట్టి  
దండిగవియంచు బొగడెడి తల్లిభోత

రాజుకూర్మి బిడ్డగుచు వరాలు గూర్చి  
వెలుగువాణి-మదాత్మలోవెలయు గాత ॥

### కవితా గురుడు

గీ॥ గారవంబున ననుబిల్చి కావ్యలక్ష్మి  
సిరులు రుచిజూపి-చందస్సు పరువమిడియు  
శ్రీసరస్వతి గొల్వగా జేసినట్టి  
గురుని-వలేశ్వరాచార్యు-గొలుతుభక్తి ॥

### నృత్య గురువులు

గీ॥ ఆంధ్రనాట్య పితామహుండనగబరగు  
వేంకటరామాభిధానుండు-విబుధవరుడు  
నాందిపూజల నందు నా నాట్యశిక్ష  
ణముకు కేల్పొద్దు భక్తి విన్నాణమొసగ॥

గీ॥ భంగిమల నందచందాలు భావపతిమ  
మెరుగులును తీర్చిదిద్దిన మేటిమనుడు  
రమ్యగుణుడగు నాయన్న రామవయ్య  
కంజలిఘటించు-సంతతానందమునను॥

గీ॥ యక్షగానంపు బోకడ లక్షయముగ  
నాటినగురుండు-నాచిన్ని నాన్న రామ  
కృష్ణయాభ్యుని-నటులే సంగీత గురుని  
నాడు పెదతల్లి కొమరుని నమ్మినాడ ॥

### అమ్మా + నాన్న

గీ॥ అష్టకష్టంబులకు నోర్చియతిముదాన  
జదువుసంధ్యల నేర్పింపజాలి సత్య  
ధర్మపథముల నడిపిన తల్లిదండ్రు  
లకును సాష్టాంగమిడుదు మల్లానమునను ॥

గీ॥ చరణకింకిణీ ఝణంఝణం ఝణలసౌంపు  
లాంధ్రమున నింపి పేర్గన్న యట్టినటుడు  
వైశ్వదేవాది క్రతువులన్ వరలునాడు  
తండ్రి వేంకటాచలవతి ధర్మగుణుడు ॥

గీ॥ వసుమతీయన సౌభాగ్యవతియుగనియె  
సుతుల మూవుర-మువ్వుర సుగుణవతుల  
నందుజ్యేష్ఠుండు-నరసింహుడనగ మధ్య  
ముండుసూర్యనారయణాఖ్యుండనంగ

గీ॥ పార్వతీశుడ-కడగొట్టువాడనాడు  
కూచిపూడి నృత్యమునేర్చి-కూర్చినాడ  
కవితయిరువదేడు భరతఖండములను  
గురుడు యేలేశ్వరాచారి కోర్కెదీర ॥

### జ్యేష్ఠ సోదరుడు.

గీ॥ వేదకర్మేంద్రిక తమ్మివిరులసెజ్జ  
ఆంధ్రభాషామతల్లికి యనుగు పజ్జ  
అతులితంబగు ప్రేమనిండారుబొజ్జ  
నాగలక్ష్మి నృశింహుండు నాకునొజ్జ ॥

గీ॥ కోలికొమ్మచ్చులో లేక గోడుబిళ్ళ  
ఉప్పపట్టిలు-చెడుగండో యూపిరింత  
సలువకనునాడు నన్నట్టిచక్కదిద్ది  
వెన్నదన్నిననన్ దనవెంట నిల్పు ॥

గీ॥ కంటికిని రెప్పవోలెను గాచువాడు  
తనకులేకున్ననే మాయె తమ్ములకును  
పెట్టువాడయి సోదరప్రేమ నెరపు  
అన్నరుణ మీగనేరునే యెన్నడైన ॥



సీ॥ చిరుగజ్జియల మ్రోతపరువుతో మురువుతో  
 ఆంధ్రమాతకు నెవ్వరాడిపాడె  
 లలితాంగ విన్యాసకలహాసరుచిభాస  
 తెలుగుతల్లికె వండు దిగులుబాపె  
 నవ్యనాట్యశ్రీల నవరసంబులు మ్రోల  
 తెలుగుదేవికి నెవ్వడొలుకబోసె  
 చలనచిత్ర సునాట్యములనెల్ల పరిహాస  
 మున నెవ్వడాంధ్రి నోములనుదీర్చె

సీ॥ అట్టి వేదాంతరాఘవయ్యాభిధాను  
 డనగ-పినతాతపౌత్రుండునగును నాకు  
 ఒక్కవంశ ప్రవాహాన నొదిగియొదిగి  
 పరుగువెట్టెడి తరగల బ్రాణమేము ॥

సీ॥ నాదువంశజులెల్లరు నాట్యమునను  
 వేదమున జ్యోతిషంబున వాదమిచ్చి  
 శూలినై నను-నటుతమ్మిచూలినై న  
 మేలమాడుచు మెప్పించు మేటిమగలు ॥

క॥ పోషించు వారలుండిన  
 భాషింతును నాట్యనృత్య వాచనృత్యం  
 వేషాలువేసి-ఆడితి  
 శేషాచలవాసుడెరుగు-శేముషియెల్లన్ ॥

సీ॥ కలమూని రచియింతు కావ్యానుసరశిగా  
 గద్యపద్యాల సుకవులుమెచ్చ  
 హలమూనిసేవింతు-తెలుగుమాగాణమ్ము  
 రతనాలవరిపంట రాజిలంగ  
 చలమూనిశిక్షింతు చదువులనన్నిట  
 కరడుగట్టిన వృకోదరులనైన  
 తలఘానికవింతు-తకిటతె-దికటతె  
 యనినాట్యలక్ష్మిని-అటలందు

గీ॥ కేలతాశముబట్టి సంకీర్ణగతుల  
నాట్యమాడింతునెనరున నాట్యశ్రీని  
యెన్నోనేర్చితి-అజన్మనెనసి కళను  
పార్వతీశుడ వేదాన్త వంశజుండ॥

సీ॥ రామలింగేశుడు-రాజగోపాలుడు  
అన్నదమ్ములు తండ్రులైరి మాకు  
బాలమ్మ మాయమ్మ-లాలించి నేర్పెరా  
లాన్వనృత్యాల కలాపమెల్ల  
అలసాని పెద్దన్న-అన్నరాబమ్మెర  
పోతన్న-ఆదర్శబ్రువులుమాకు  
క్షేత్రయ్యమాబావ-సిద్ధేంద్రుడుగురుడు  
అల్లలీలాశుకుండగును మామ

గీ॥ యెందరోయుండెవెంట-నా కేటిభయము  
వాటిభామాకలాపము నాణ్యతచెడ  
పూరణంబొనరించి-మెప్పులనుగంటి  
నేడుమేళకర్తలస్పష్టించి-నేర్చుగంటి ॥

గీ॥ గొల్లభామాకలాపమ్ము కూచిపూడి  
సంపుటిన్యత్యనాటికల్ చక్కదిద్ది  
తొరన్యత్య వాచన్యతీయనగనెగడు  
పార్వతీశుడు వేదాన్త వంశజుండ ॥

గీ॥ కనుడు చింతామణి యక్షగాన స్వంత  
రచన-నాట్య హేల-రసలీల-లవకుశను  
ఆ హరిశ్చంద్ర-సిద్ధేంద్రుడాది కృతులు  
పగటివేషాలు శారదన్-ప్రవాసినాడ ॥

సీ॥ మేళకర్త రచించి మేల్భళాయనిపించ  
కూచిపూడికళకు కొడువలేదు  
న్యత్యతరంగిణినేవ్రాయ అడవసా  
ముకు-న్యత్యన్యత్యాంశములకు నెలవు

లవకుశనృత్యాల-లాక్షణికముగూర్చు  
 వాల్మీకి ఆచార్యవర్యుడయ్యె  
 గొల్లకలాపాన గోగోవగోవికల్  
 ఫేరణీరాసాల విరిసిమురిసె

గీ॥ బాలమురళి కృష్ణయ్య నంబరమునందె  
 అల్ల ఆరుద్రమురిసి-హృద్యార్థుడయ్యె  
 మేళకర్తల నెల్ల నమ్మేళపరచి  
 అచ్చవేయించె సామి వెంకన్నబాబు ॥

గీ॥ ఆకతాయినిగాను నా ఆర్షకనుడు  
 పేములాడ భీమకవి నా పెద్ద తాత  
 దండి-శ్రీనాథ-చౌడప్ప తరతరమని  
 చెళ్ళపిళ్ళ-దివాకర్ల చెప్పమనిరి

క॥ కష్టార్జితమ్మై మనుగడ  
 ముష్టికి చేజాచి యెరుగ-మున్నెన్నడునా  
 నొప్పనెటుల వ్రాసితివో  
 స్రష్టా-సిరిసంపదలని-వ్రాయవెమరలన్ ॥

క॥ శ్రీయని ప్రారంభించితి  
 వ్రాయంగా మేళకర్త-ఫణితిన్ వాణి  
 సాయమువిని యోగములకు  
 ప్రాయము లక్షణక్రమముగ పరునొందవలెన్ ॥

క॥ సంగీత మేళకర్తల  
 హంగుల డెబ్బదిరెండుగ-ఆకారంబున్  
 మగటిమి వెంకటముఖి నృ  
 ప్తిగ వెలసెను భువి అంధ్రుని శేముషిచాటన్ ॥

గీ॥ పార్యతీకు నృత్యాల చతుర్దశముగ  
 మేళకర్తల నృష్టించె పాళమెరిగి  
 భరతకల్పలతా మంజురిరనసిద్ధి  
 భువిని-ఆచంద్ర తారార్క-మవతరిల్ల ॥

గీ॥ ధూర్జటి కలాపమ్ము సంతోషమొప్ప  
 నృత్యకావ్యము పేరణినేర్పుదవిలి  
 మేళకర్తలఱ్ఱాల సమ్మేళపరచి  
 వ్రాసినాడనో వాణిదీవనల నియవె ॥

గీ॥ ధూర్జటి కలాపమ్ము సంతోషమునను  
 మేళకర్త ఆరోహణపాశమిడితి  
 గ్రంథముగ-అడిగితి-నేర్పగను-తెవర్సి  
 టీని-విద్యార్థి కూచిపూడి కళనేర్వ ॥

క॥ యేనాటికోర్కెయో యిది  
 యీనాటికి సిద్ధినందె-యేవిధినై నన్  
 యీ నా లక్షణక్రమమును  
 చిన్నారులచే పరీక్షచెన్నొందవలెన్ ॥

# శ్రీ ధూర్జటి కలాపము

కూచిపూడి మేళకర్తలు-వినియోగాలు

శ్లో॥ సద్విద్యాశక్యతేలబ్ధం-గురూణాముపదేశతః  
భరతశబ్దప్రసారమునకు సప్త సూత్రములు  
తద్ధి-తోనం-కిటతక-దిరిగిణ-ధరికుం-యుం-హం  
ఆరోహణ                      అవరోహణ  
తళంగుతకధిమి              తకదదిగిణితోం

## నాట్యద్వాదశాంగములు

పీఠికంప్రథమంతేగా-ద్వితీయంకౌ తమేవచ  
తృతీయంకూటమానంచ-చతుర్థంకై యదుస్థథా  
పంచమంతురుపుః ప్రోక్తం-షష్ఠమంకళానీకా  
సప్తమంప్రచురంచైవ-అష్టమం వనరంతథా  
నవమంశబ్ధకం చైవ-దశమంతుమరాశకం  
రుద్రంకదగట్టుశైవ-చాళీయం ద్వాదశం తథా  
నాప్యేషు ద్వాదశాంగాని-ప్రయోక్తవ్యానిసూరిభిః

## పీఠిక-1వ మేళకర్త-బ్రహ్మతాళం

శ్లో॥ తథాక్షరేణ సంయుక్త  
స్థాదిగిదిగిరేవచ  
ఆదౌతుసమపాదశ్చ  
హస్తశ్చతులదాభిదః  
ఓం నమోనారాయణాయా  
ఓం నమశ్శివాయః  
ఓం నమోశివాయా

ఆరోహణ

అవరోహణ

తాదిగిదిగితె

తత హతతె

తాంతకిట-తాంతకిటతో

తె తకిట-తె తకిటతో

తరుంతతో-తదీద్దితో

దిన్నాకిటతకతె-శిసార్లు

1. తలపుష్పపుటము యీ కరణమూ

తాందిగిదిగితా-తత హతతె

త్రి త్రి తె-తతె-తతె

ధణాం-కిణాం తరుంగ ధీంత-శిసార్లు

2. వర్తి తమురాయీకరణమూ

తాందిగిదిగి-తాందిగిదిగి-తాందిగిదిగితా

తత దిగిదిగి-తత దిగిదిగి-తత దిగిదిగితె

తతె తాం-దితె తాం

, తతకిట-శిసార్లు

3. వలితోరుకము యీ కరణమూ

దిగిదిగితా-దిగిదిగితె-2సార్లు

తద్ధిత్త తరుణుతాంత-ధిత్త తరుణుతాంత-తతరుణుతాంత

తకధికుదధీంగిత-శిసార్లు

4. అపవిద్ధము యీకరణమూ

త్రిశ్రం॥ తద్ధిమిత-తద్ధిమిత-తహధణతతాం

తత రికిటతక-తత రికిటతక-తత రికితకతె

తాదిన్నతె-తద్ధిన్నతె-తాదిన్న తకదిన్న-తకదిన్నతె

5. నమనఖము యీ కరణమూ

తాదీతాంగు-తతకిటధితాంగు-2సార్లు

తాదీతాంగు తరికిటతో-శిసార్లు

6. లీనము రా యీకరణము

తద్ధితాహతర్ముం-ధితాహతర్ముం-తాహతర్ముం  
తత్త కిట-దధీంగిణత-ధిత కిటదధీంగిణక-తకిట,  
దధీంగిణత

7. స్వస్తిక రేచితమురా యీ కిరణము

తాత్త కర్ముణుతాం-ధిత కర్ముణుతాం  
తకర్ముణుతాం-తర్ముణుతాం  
తకధికుతధీంగిణత-లిసార్లు

8. మండలస్వస్తిక మీకరణము

త్రిశం॥ తద్ధిమ్మి-తద్ధిమ్మి-తాహత ధిన్నాం  
తత్త రికిటతక-తత్త రికిటతక-తత్త రికిటతక-దిన్నాం  
తద్ధిమ్మితా-తహదిన్నతా  
తద్ధిమ్మి-తద్ధిమ్మి-తద్ధిమ్మిలోం

### కౌతము 2వ మేళకర్త

శ్లో॥ పాతాక్ష రేణసంయుక్తం

దేవతావిషయాత్మకం

నానార్థచిత్రసంయుక్తం

కిత్తాంతం-కౌతముచ్యతే ॥

ఆరోహణ అవరోహణ

తాంగిటకిటతక-ధే..ణ-త్తంఘిక్కిటతక-ధిక్కిత్త

తత్త దిద్దితాంతోనన్న-9నికుట్టకరణం

తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-10 అర్థనికుట్టకకరణం

ధిక్కిటకిటతక-ధరికిటకిటతక-11 కటిచ్చిన్నమీకరణము

దిమిత-దిమితదిమి-12 అర్థరేచితం

ద్రుగుదు-ద్రుగుదు-ద్రుగుదుదాం-13ి వక్షస్వస్తికం

టేకుకు-టేకుకు-టేకుకు-ధింకుకు-14 ఉన్నత కరణం

తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తాకిణయేకిణతక 15 స్వస్తికము

నంగిటకిటతక-నంగిటకిటతక-16 వృష్టస్వస్తికమీకరణము  
 తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తొంగిటకిటతక  
 నంగిటకిటతక-తాక్కు-ధీక్కు-తక్కిట  
 తొంగిటకిటతక-ధే..ణ-తంఘిక్కిటతక-ధిక్కి-త్త

### కూటమానం-3వ మేళకర్త

శ్లో॥ ద్విరక్కకతంచాదౌ  
 ధీగుణాంగంతుమధ్యమే  
 కూటమానమిదం ప్రోక్షం  
 పాతాక్షరవిచక్షణైః  
 ఆరోహణ అవరోహణ  
 ద్విరక్కతం-ధీగుణాంగం

### అటతాళము-చాపు

తత్రపిరట-పిరడాకుకు  
 డాకుధేకుకు-ధేకుడింకుకు

17. దిక్స్వస్తికమూ-యీకరణమూ  
 ద్విరక్కకతాం...ధీగుణాంగం-తరికిటతకతోం
18. అలాతకమీకరణమూ  
 ధీగుణాంగుతోం-తరికుణాంగుతోం  
 ధీగుణాంగుతక-తరికుణాంగుతక
19. కటీసమము యీకరణమూ  
 తతధిర్గుడు-తతధిర్గుడు-తతధిర్గుడుతాం  
 తతధిర్గుడు-తతధిర్గుడు-తతధిర్గుడుతాం
20. అక్షిప్తరేచితమీకరణమూ  
 తధిర్గుడుతతాం-తతధిర్గుడుతతాం
21. విక్షిప్తాక్షిప్తకము యీకరణమూ  
 ద్విరక్కింజకతాం-ధీగుణాంగుతోం-తరికుణాంగుతోం



22. అర్ధస్వస్తి కమీకరణమూ  
త్రరంగి-తకణంగి-తోధిమిత-తకధణత
23. అంచితమురాయీకరణమూ  
తరికిటతకతత ర్పుం-ర్పుంతతద్ధిత  
తాకిటతకదదిగిణతొం-యేకిటతకదదిగిణతొం  
ధరికిటతకదదిగిణతొం
24. భుజంగత్రాసమీకరణమూ

ఆదితాళము-కైయదు 4వ మేళకర్త-బ్రహ్మతాళము

శ్లో॥ కైయడాదిస్తుతక్కత్తు  
ధిక్కత్తోధిగతేదివ  
శిరోభేదసమాయుక్త  
దృష్టిస్థానకసంయుతః  
నృత హస్తానుగామీచ  
పాదచార్యస్తుకైయదు  
ఆరోహణ

అపరోహణ

తక్కత్తో-ధిక్కత్తో-ధిగతద్ధిత  
తాక్కత్తోదింద.దింద.ధీ-తోదిక్కితక్క  
తద్ధిక్కత్తోదిందదిందధీ.తోధిక్కితక్క  
తాక్కత్తోదిందదింద.తద్ధిక్కత్తోదిందదింద

25. ఊర్ధ్వజానువుయీకరణమూ  
తక్కిటకిటతక.ధిక్కిటకిటతక.తొంగిటకిటతక  
నంగిటకిటతక.తాక్కు.ధీక్కు.తక్కి.ట.తొంగిటకిటతక

26. నికుంచితమీకరణమూ  
తక్కత్తో-ధిక్కత్తో-ధిగతద్ధిత.తకదదిగిథతొం-

27. మత్తలిరాయాకరణమూ

తొంగుడుతక్క-ధిక్కి-తక్క-కిణారేకుడు

రేకుటిటతక్క-రుంతరి-కుంతరికుకుజగ-కిణకుధిత్రా

28. అర్థమత్తలిరాయాకరణమూ

తాక్కు-ధీక్కు-తక్క-తరుంతతో

తక్కుడు-ధిక్కుడు-ధరికిటతక్క-తరుంతతో

29. రేచితనికుట్టితమీకరణమూ

శ్రీ॥ తక్కిణాంతకిణతరుం

తహతకిణత-కిణతరుం

తాకిణరేకుణ-రేకుణతారుణు

తారుంత రుంతారి-తారుంతరేకిణ

30. పాదాపవిద్యకమీకరణమూ

తక్కతోం-దిక్కతోం-దిగిదిగితక్కతోం

తత్తళంగుధిత్రా-ధీ

ధిగిణత-ధిగిణత-తద్దితా-తాదితా

తక్కధిక్కు దధీంగిణతోం

31. వలితమురాయాకరణమూ

తోంగా-తోంతోంగా-తోంతోంగత్రా

ధిక్కి-తక్క-దొద్దొ-దోహద్దొదిందధీ

తెహిదత్తత్రాం-

తాకిటరుం-తతకిటరుం-తధి-తధి-తధి-దదిగిణతోం-

32. ఘూర్ణితమీకరణమూ

తురుపు-నవ మేళకర్త

శ్రీ॥ తత్తాదిత్రాతుపూర్వంతు

దందందింద్యాదిమధ్యమే

యేవంపాతాక్షరంయత్న

సనామ్నాతు. తురుపుదృవేత్

ఆరోహణ - అవరోహణ

తత్రాదిత్రా-దీందీం-దిందిందీం

తాం తత్రాం-తదిగిణత దీంధిత్రాం. తెహిదత్ర-దీనిని రెండవ

కాలం రెండుసార్లు అనాలి-

తకధిమిత-తకర్పుణుత-తద్దీంతతోం-శి సార్లు

33. లలితమురాయీకరణమూ

దందం-దందం-దందాం-దిందిం దిందిం-దిందీం

తద్ధికితక-తాహతకిటతక-తకధికితక-తకదదిగిణతోం

34. దందవక్షమురాయీకరణమూ

దీందీం-ధిక్కిటతక-దీందీం ధిక్కిటతక-దీంధిక్కిటతక

దీంధిక్కిటతక-ధిక్కిటతక

దీంధిక్కిటతకధిత్రా-శి సార్లు

35. భుజంగత్రస్తరేచితమీకరణమూ

తత్రేహిత్ర-త్రేహిత్ర-తత్రేహిత్ర-త్రేహిత్ర

తత్రేహిత్ర-తత్రేహిత్ర-తత్రేహిత్ర-త్రే-త్రే

36. నూపురమురాయీకరణమూ

తత్రా-తకిటధిత్రా-తకుందరికిటతక-ధిత్రా

తకుందరికిటతకధిత్రే

తరుంత-తరూంత-తత్రాధిత్రా

దదిగిణతోం-శి సార్లు

37. వైశాఖరేచితమీకరణమూ

లి॥ తాంతత్రదింద-తత్రదింద-2 సార్లు

తాకిటతక-ధరికిటతక-తశంగుతక-దదిగిణతోం-శి సార్లు

38. భ్రమరకమురాయీకరణమూ

తా తకధీంతతాం-కిటతక-ధీంతతాం

కిటతక-ధీంతతాం-కిటతక-ధీంతతాం

ధితాదదిగిణతోం-శి సార్లు

39. చతురముయికరణము

ఖండం॥ తాంతలై-తెయ్యిత-తతలై-తాలెహిత  
తతెహిత-తతెహిత-తతెహితతా

40. భుజంగాంచితకమీకరణము

### కళానిక 6వ మేళకర్త

శో॥ ఝంకారాదిస్వరైశ్చిప్తం

దీర్ఘకైర్వాక్షరైర్యుతం

ప్రప్రాయేణద్యశ్యతేయత్ర

క్తి రితాసాకళాసికా

అరోహణ      అవరోహణ

ఝంతరి.ఝంతరి.కిటతక.తాధిమిత.తద్దీంత

ఝంతరి.ఝంతరికిటతక.తాధిమిత.తద్దీంత

తాంతఝుణు.తకదిక్తి.తాంతఝుణు

ధికితక.తా.దీ.తరికిటతకదిన్న

తా.కా.దీ.నా.దీ.న్నా

తకధిమి.తకఝుణు.ధిమిధిమిత.తకిట.తకిట.తకిట..

41. దండరేచితమీకరణము

ఝం.తఝం.తకుందరితఝం

ధణాం.కిణాం.తరూంగధీం.త-శి సార్లు

42. వృశ్చికకుట్టితమీకరణము

త్రిశ్రం॥ తయైకుఝంకిటకు-కిటఝంతఝంతారి

ధణధణత-కిణకిణత.తాహంత.కిటతకఝంత

43. కటిభ్రాంతమురాయాకరణము  
తర్పుం-తకర్పుం-తకుందరితర్పుం-తకుందరితర్పుం-తర్పుం  
ధణధణాంత-కిణకిణాంత-తరూంత-తాంత-తకదికి-దదిగిణతొం-
44. లతావృశ్చికమీకరణము  
కిటతక-తర్పుంర్పుంత-తకతా  
కిటతక-తదీదీద్దితకతా  
కిటతక-తర్పుంర్పుంతతక-తదీదీద్దితకతా  
ర్పుం-ర్పుంత-తకతా-దీదీద్దితకతా  
ర్పుంతతకతా-దీద్దితకతా  
తర్పుంతతక-తరూంతతక-ధణాంతతక-దదిగిణతొం-తి సార్లు
45. చిన్న మురాయాకరణము  
తద్దిమిత-తద్దిమిత-తాధిమిత-తద్దీంత  
తర్పుంత-తరూంతధణాంత-దదిగిణతొం.
46. వృశ్చికరేచితమీకరణము  
ర్పుంతరూంతకిణ-తారిర్పుంతరిత  
తర్పుంతరిత-ధణర్పుణుత-తకుందరిత  
తర్పుంతరిత-ధణత-ర్పుణుత-తకుందరి  
తాఆ.ఆరిదాం.ధీణత.దదిగిణత.
47. వృశ్చికమురాయాకరణము  
తాధితకర్పుంతా-ధితకర్పుంతా-తర్పుంతా-ర్పుంతా  
ధణాంకిణాంతరూంగధీం.తర్పుంం  
తర్పుం-తర్పుం-తర్పుం
48. వ్యంసితమురాయాకరణము

### ప్రచుర 7వ మేళకర్త

శ్లో॥ తాహతర్పుంతరితశబ్దశ్చ  
కుందరితమేవచ

2)

యేతశ్శబ్దసమాయుక్తం

ప్రచురంనామకీర్తనం

ఆరోహణ

అపరోహణ

తాహతర్పుంతరిత-కుకుందరికుందరిత

తాహతర్పుంతరితా-తర్పుంతరితా-తనూంతరితా

ద-ది-గి-ణ-త-దదిగిణత-దదిగిణత

49. పార్శ్వనికుట్టకమీకరణమూ

తకుంద త్తదికుంద త్త-దికుందరి-తకుంద త్త

50. లలాటతిలకమురా యీకరణమూ

రికుకు-రికుకుతక్క-కుకుంద-తకుందరిత

51. క్రాంతమురా యీకరణమూ

తాహతర్పుం తరికిటతక-తధీణత-తర్పుణుత

తధిమిత-కిటతక-తకుందరి

52. కుంచితమురా యీకరణమూ

తహత-ధణత-ర్పుణుత-ధిమిత-త్తకిట

తకిట,తకిటతక-తాకిటతక-తరికిటతకతక

తరికిటతకదిందతోం-తరికిటతక.దిందతె

తరికిటతకతోం-గి సార్లు

53. చక్రమండలమురా యీకరణమూ

తకుంద-కుకుందరిత-కుకుందతకుందరిత

తహతధణతర్పుణు-తాకిటతక-తరికిటతకర్పుణు

తద్దీంతతోం-గి సార్లు

54. ఉరోమండలమీకరణమూ

తకుంద-ధికుంద-ధికుందరి-కుకుంద త్త

తకధిత్తశాంగుతోం-ధిత్తశాంగుతోం-తశాంగుతోం

55. ఆక్షిప్తమురా యీకరణమూ

చిత్రం:- తతైహిత-తాతైహిత-తద్దీంతతోం  
తతైహిత-తతైహిత-తతైహితతాం

56. తలవిలాసితమీకరణమూ

వసర-8వ మేళకర్త

శ్లో॥ ఝంతద్వయాక్షరాణ్యాదౌ  
ధణకుర్ధణమధ్యమే  
ఇదంతువసరంనామ  
ప్రోచ్యతేపూర్వసూరిభిః

అరోహణ

అవరోహణ

ఝంత-తఝంతఝంత-ధణకు-ధణకుఝంత  
ఝణుతా-ఝణుధణాంత-ధిమికిణ-కిణత  
కిణకిణకుధిమింధిమిజగత  
జగణకు తగణకు తద్ధణత

57. అర్గళమురాయికరణమూ

తాకుధణకుఝంతా....కిటతక. తదితది  
తదితది-తదీదిందకుఝం  
ధణకు-కిణకుఝంతా....కిటతక  
తదితది-తదితది-తదీదిందకుఝం  
తాకుధణకుఝంతా-తఝంతరి  
ధణకు-కిణకుఝంతా-తఝంతరి  
తాకుధణకుఝం-ధణకుకిణకుఝం  
తాతాతాదింద-తతాదింద-తాతాతా  
ధిత్తకదీదిగిణతోం

58. విక్షిప్తమురాయికరణమూ

తా . . అఅరియేంవంతక-ణాంఉఉంతది

తాకుండుందా. రిఇఇదారి. ధణాతారుణు  
తరుంతరూంతకు-తరిత-దదిగిణత-

59. ఆవర్తమురాయాకరణమూ  
రుంతా-తరుంరుంతా-తరుం  
ధణకు-ధణరుంతా-తరుం  
ధణధణాంత-కిణకిణాంత-తరూంత-తాంత  
తకదికిదదిగిణతో-

60. చోలాపాదకమీకరణమూ  
తద్ధితరుణుతాంత-ధితరుణుతాంత  
తరుణుతాంత-దదిగిణతో

61. వివృతమీకరణమూ

తిశ్రం:- తాకిటయేకిట-తతకిటయేకిట  
తాకిటయేకిట-తాంతతో  
తాకిటయేకిటతో  
తతకిటయేకిటతో  
తాకిటయేకిటతో

62. వినివృతమురాయాకరణమూ  
తరుంతకరుం-తరుం  
తరుంత-తరూంత-ధణాంత-కిణాంత  
ధణధణాంత-కిణకిణాంత-తరూంత-తాంత  
తకదికుదదిగిణతో-

63. పార్శ్వకాంతమీకరణమూ  
యేయేరుక్కిట-యేయేరుక్కిట  
యేయేరుక్కిట-నుతరికురుం  
తయేయేంత-తధింధింత  
తయేంత-ధణాంత-కిణాంత  
తరూంత-తకదిన



44. నిశుంభితమీకరణమూ

శబ్దము-9వ మేళకర్త

ఆరోహణ

అవరోహణ

దద్ధింగిణత-తద్ధింగిణాతోం

శ్లో॥ యేభిర్వైన్నమైహస్యై

శ్లిష్టవాన్యత్రనిర్మితః

తద్ధింగణాదిశబ్దోంతే

నశబ్దఃపరికితః

తద్ధితతర్పుణతాంత-ధితతర్పుణతాంత

తతర్పుణతాంత

దద్ధింగిణతోం-రి సార్లు

45. విద్యుద్భ్రాంతమురాయాకరణమూ

తాతకర్పుణతాంత-ధితకర్పుణతాంత

తకర్పుణతాంత-తర్పుణతాంత-ర్పుణతాంత

దద్ధింగిణత-రి సార్లు

46. అతిక్రాంతమీకరణమూ

తత్రతాంత-దిత్రతాంత-2 సార్లు

తత్రదిత్ర-దీద్ధింగిణతాంత-రి సార్లు

47. వివర్తితకమీకరణమూ

తద్ధితరికిటతకతాంత-ధితరికిటతకతాంత

తరికిటతకతాంత-తకదికు

తద్ధింగిణతాంత-రి సార్లు

48. గణక్రిడితకమీకరణమూ

తక్కిటతక-తరికిటతకధి

తక్కిటతక-తకతరికిటతక తద్ధి

తక్కిటతక-తరికిటతక-తోంతతోం

తక్కిటతక-తరికిటతక-దధింగిణత-రి సార్లు

69. తలస్సోటితమికరణమూ

తాంకిటతక-తరికిటతక-తరుణు

తకిట-తకిటరుణు-తాకిటతక-తరికిటతక-తరుణు

(త) తక-ధిప-దధింగిణత-రి సార్లు

70. గరుడపుతకమికరణమూ

తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తొంగిటకిటతక-నంగిటకిటతక

తక్కిటతక-ధిక్కిటతక-తొంగిటతక-నంగిటతక-తక

తధింగిణత-రి సార్లు

71. గండసూచిరాయాకరణమూ

తా-ధణ-తారుణుం-తాధిమి-తా-కిట

తద్దణ-కిటతక-తరుణు-కిటతక-తద్ధిమి-కిటతక-తక్కిట

తద్దణ-తరుణు-తద్ధిమి-తక

దధింగిణత-రి సార్లు

72. పరివృత్తమురాయాకరణమూ

మరాళ 10వ మేళకర్త

శ్లో॥ ప్రథమందుగ్గదిగ్గస్యా

దంతే-ధోంగుడు-దోంగుడు

ధీంతకిటధణం-మధ్యే

మరాళస్తుపరికి రితః

అరోహణ

దుగ్గదిగ్గతధిం-ధీంతకిటధణం

అవరోహణ

ధోంగుడు-ధోంగుడు

దుగ్గధీం-దిగ్గధీం-తధిం

ధీంతకిటధణం-తధీణాం

ధోంగుడు-ధోంగుడుతక-దధీంగిణతొం-శి సార్లు

73. పార్శ్వజానువీకరణమూ

తగ్గధీంతా-తతకుదిన్న-తాహతధీనుతా

తతకుదిన్న-తధీనుతా-తతకుదిన్న-తానుధణాంధరి

తతకు దిన్న -

తర్హుంతరితా-ర్హుంర్హుంతరిత

తర్హుంతరితా-ర్హుంర్హుంతరిత

తర్హుంతరిత-ధోంగుడుతక-దధీంగిణత-శిసార్లు

74. గృధ్రావలీనమీకరణమూ

ధీంతకిట ర్హుణతాం-తధితకిట-ర్హుణతాం

ధితకు ర్హుణ-

75. సన్నతము రాయీకరణమూ

ధోంగుడు తక్కిదిక్కి-తక్కి

కిణాఝేకుడుఝేకిటకిటతక

ర్హుంతరికుంతరి కుకుణగః

కిణకుధితా-తా-తతహ తతై

తాతాంధ్ర గుడుదాం

తతొంగిటకిటధిమి-కిటధిమికిటధీ

ధోంగుడు దధీంగిణతొం-శిసార్లు

76. సూచిరాయీకరణము

తగ్గధీం తకగధీం-తాతాదితగ్గధీం

గధీంత-తధీంత

తరికిటతక తత్తర్హుం-ర్హుంతతద్దిత

ధిత్రాదదిగిణతొం-తాందదిగిణతొం

77. అర్థసూచిగదోయీకరణమూ

ధీంతకిటధణం-తధితకిటధణం-తధీణాం

ధీంతకిటధణతాంం-తధితాకిట-తాకిటధణతాంం

తరుణుతాం

తొంగుహక్కదధీంగిణత-శిసార్లు

78. సూచీవిద్ధమీకరణమూ

దోగుడు-దొద్దోకిటతక-దోగుడుద్దోకిటతక-దోద్దోకిటతక

దోగుడుదొద్దోకిటతకధితా-శిసార్లు

79. అప్రకాంతము రాయాకరణమూ

తగ్గధీం-తకగధీం-తాతాదితగ్గధీంంత-గధీంత

దొద్దోదీందా-దొదొదో దీందా

తొంగు తక్కధిక్కితక్క-తొంగుహక్కదధిగిణతొం

80. మయూరలలితమీకరణమూ

## కడకట్టు 11వ మేళకర్త

శ్లో॥ పాయేజ్జీష్టవర్ణశ్చ

దీందకాది సమన్వితః

ఆది మధ్యావసానేషు

తవరో లేచబంధకః

ఆరోహణ

అవరోహణ

దీందద్దీం-తధీం-దీందతద్దీంద-తకదీంద-తద్దీంద

ధీంం-తకధీంం-తద్దీంం-ధీంం-ధీంంత

తకధీంంత-తద్దీంంత

తద్దీ-తరికిటతక దిన్నత-శిసార్లు

81. సర్వితమురాయాకరణమూ

దీందధీంం-తతిమితకిటతక

దిద్దినకిట-దిద్దినకిట-దినకిట

దిద్దినకిట-దిల్లోం-శిసార్లు

82. దండపాదమురాయాకరణమూ

దాందాం-కిటతక-దీందీం

దాందాం-ధికితక-తతోంతదొద్దో

దందందాం-ధికితక-తతోంతదొద్దో

దాందాంధికితక-దందందాంధికితక

దాంధికితక-తొంగుడుతక దధింగిణతోం

83. హరిష్ఠతమురా యికరణమూ

త్రిశ్రం :- తద్దీంత-తకదీంత-దీందీంత-తద్దీంత

దొద్దోదీందా-దొదొదొదీందా

తొంగుతక్క-ధిక్కి-తక్క-తొంగుహక్క-దదిగిణతోం

84. ప్రేంఖోలితకమురా యికరణమూ

తద్దీం-దొద్దోకిటతకతాం

దీదీ-దినకిట-దినకిటతాం

తయుంతతో-తదీద్దితో

దిన్నాకిటతక-తె-సిసార్లు

85. నితంబమురా యికరణమూ

తాంధితకురుణు-తదిమిత-తకరుణు

దీందీం-ధిక్కిటతక-దీందీం-ధిక్కిటతక

దీంధిక్కిటతక-దీంధిక్కిటతక-ధిక్కిటతక

దీం ధిక్కిటతక దిల్తోం-సిసార్లు

86. స్థలితమురా యికరణమూ

తకదీంత-తద్దీంత-తాతాది-దీందీంత

దీంతదీం-తరికిటతక-దీంతదీం

తద్దీంత-దీందీంత-తద్దీంంగిణతోం-సిసార్లు

87. కరిహస్తమురా యికరణమూ

దీం-తరికిటతకదీం-కిటతక-దీం

ధీం-ధీంత-తకధీంత-తద్ధీంత  
 తరుంత-తరూంత-ధణాంత  
 దిద్దితై-దిద్దితై-దిద్దితై-రి సార్లు

88. ప్రసర్పితకమురాయాకరణమూ

## చాళీయము 12వ మేళకర్త

శ్లో॥ రేఖాసుమానగాంభీర్యం  
 తత్రతాళలయాన్వితం  
 ఊరోకటిశిరోపాంగం  
 కౌమలంయదిచాలయేత్  
 అర్ధాశ్వాశీయకశ్చద  
 చాళీహస్తయతోయది

ఆరోహణ      అవరోహణ

తాం....తత్రాం....కిటతక-తై....తతై....  
 తాంధిత్రాం-తై తతై-రి సార్లు యిదే ఆడాది

89. శింహవిక్రీడితమురాయాకరణమూ.

తాం....దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి  
 తై....దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-తాం....

90. శింహాకర్షితమురాయాకరణమూ

,తై,తై,తై-తయేకు-తరేకుత  
 ,తై,తై,తై-తయేకు-ధణేకుత  
 తద్ధీంత-తాహతరుంత-తరుంత-రి సార్లు

91. ఉద్రుప్తమురాయాకరణమూ

తైతాకిటతక-తదిందక్కతో  
 తాతాకిటతక-తదిందక్కతో

92. ఉపస్పృతకమురాయాకరణమూ

తని అంటే మద్దిలమీద సోలో-వాయింపు ప్రస్తారం కొనగోలు అంటే -  
 సూత్రధారి - తకదికలతో కూడిన శబ్దం ఆడించుట-నట్వాంగమనికూడా అంటారు-  
 నర్తకుని సూత్రధారి ఆడించే క్రియలు - బాళీయమనే మేళకర్త లక్షణం-బాళీయ.  
 మంటే-నృత్రం ప్రారంభించేటప్పుడు-మేళాయి-గ్రీవాకటి-భేదం-ఆచరించుట-దీనికి.  
 భరతుడు-ఆరోహణ-అవరోహణ క్రమంచూపలేదు-గ్రీవాభేదములకు నీవీలునుబట్టి-  
 హస్తచాలనంకూడా వాడుకోమన్నాడు - అందుకుజతి-కూచిపూడి అడవసాములో  
 ఆచరించేవి. ఉదాహరణలిచ్చా-యియ్యది ఊహాజనితం కొనగోలుతో-తాతదినదా-  
 తత్రదినదా ఆడుబాటు-

### చారమానము 13వ మేళకర్త

శ్లో॥ స్వరం సంశ్లిష్టసంపూర్ణం  
 దాందాంవర్ణకృతోభవేత్  
 ఆదిమధ్యావసానేషు  
 చారమానోభిధీయతే  
 ఆరోహణ  
 దాందాం-తకదికతక-తతోంతదొద్దో  
 అవరోహణ  
 దందందాం-దికతక-తతోంతదొద్దో

### అర్చిమోహన-త్రిశజాతి త్రిపుట తాళం

దాంద-దాందద-దాందదాంంం  
 కిటతక-దీందదీందద-దీందదీంంం  
 తోదిగిదందందాం-తోదిగిదిందిందీం  
 దాందికితక-తతోంతదొద్దో..  
 దందందాం-దికితక-తతోంతదొద్దో..  
 దాందికితక-దందందాం-దికితక  
 దాందికికత-దద్దీంగిణతోం

93. తలసంఘట్టతమురాయీకరణమూ  
దాం-దందందాం-దీం-దిందిందీం  
దందాం-దిందీం-దిందీం-దందాం-తకదిక్కి

94. జనితమురాయీకరణమూ  
దీందికితక-దొద్దోదీందా-  
దీందాకిట-దొద్దోదీందా-  
దిన్నాకిట-తక్కిట-తకకిట  
దిన్నాకిట-తక్కిట-తకతోం

95. అవహితకమురాయీకరణమూ  
ధాకిటతక-ధాకిటకిటతక  
య్యేకిటతక-య్యేకిటకిటతక  
ధరికిటతక-ధరికిటకిటతక  
ధాకిటతక-దందందాం  
య్యేకిటతక-దిందిందీం  
ధరికిటతక-దందందాం

96. నివేశమురాయీకరణమూ  
దందం-దందం-దందాం  
దిందిం-దిందిం-దిందీం  
తద్దికితక-తాహతకిటతక  
తకధికితక-తకదదిగిణతోం

97. ఏలకాక్రిడితమీకరణమూ  
దొద్దోదీందాం-దొదొదొ-దీందాం  
తద్దికితక-తాహతకిటతక  
తకధికితక-తకదదిగిణతోం

98. ఊదూద్ర్యతమీకరణమూ  
ద్దీగుణాంగుతాహతకిటతక  
ధి తళంగ-ధి తళంగుతోం



తరికుణాంగు-తాహతకిటతక  
 ధితశంగుధితశంగుతోం  
 ధీగుణాంగు-తాహతకిటతక  
 తరికుణాంగు-తాహతకిటతక  
 ధీగుణాంగు-తరికుణాంగుతోం

99. మదనలితమురాయీకరణమూ  
 ధీంధీంతా-తరికిటతక-తద్దీంత  
 తద్దీంతధీం-ధీంధీంతధీం  
 తరుంత-తక-దద్దీంగిణతోం-శి సార్లు

100. విష్ణుక్రాంతమురాయీకరణమూ

నత్రము 14వ మేళకర్త

శో॥ తాధిమిద్ధిమివర్జంతు  
 తధిక్కటమేవచ  
 నామ్నాతునత్రమిత్యేవ  
 ముచ్యతేపూర్వసూరిభిః  
 ఆరోహణ  
 తాధిమిద్ధిమి-ధిమిధిమిధిమి  
 ఆవరోహణ  
 తధిక్కు-తధిక్కుతాం

అటతాళము-చాపు.

తాధిమిద్ధి-ధిమిధిమిద్ధిమి  
 తధిక్కు-తధిక్కుతాం-తద్ధి-తధిక్కుతాం  
 ధితధిక్కుతాం-తధిక్కుతాం

101. సంభ్రాంతమురాయీకరణమూ  
 తద్ధిమీంధిమి-తహితరుంతరి

ఝంఝజగధరి-జగదకుకుందరి  
కుకుంద-తకుందరి-తకుందకిణధరితాం  
, తెహిదత్తతాం

102. విష్కంభమురాయీకరణమూ

ఖండం: తద్ధిమ్మి-తద్ధిమ్మి-తాహత్తధిన్నాం  
కత్తరిడి-కత్తరిడి-కాహురే-కాహురే  
సంగీతసాహిత్యవిద్యావినోదవర  
తాధిమ్మి-తద్ధిమ్మి-తద్దీంతతాం

103. ఉద్వట్టితమీకరణమూ

ఖండం: తద్ధిమిత-తద్ధిమిత-తహధణతతాం  
తాహంత-కిటతకఝంత-కిటతక-తరికిటతక-తాం  
తాధిమ్మి-తద్ధిమ్మి-కిటతకతరికిటతక తాం

104. వృషభక్రీడితమురాయీకరణమూ

ఖండం: నంధికిట-దిద్దికిట-దిద్దిక్కుకుంతారి  
కుంతారి-దిద్దిక్కు  
తగ్గధిం-తకగధిం-తాతాది-తగ్గధీంత

105. లోలితమీకరణమూ

తద్దీంజాం-ధిజాం-ధిజాంధిజ  
తధణ-ధణధణ-ఝణుతకిటతక  
ధీకిటతక-దిద్దికిటతక  
ధరికిటతక-ధరికిటకిటతకతాం  
, తెహిదత్తతాం

106. నాగావసర్పితమీకరణమూ

ధణతదిద్దిమి-తహతకిణనగ  
తాకురేకు-ధణేకుకిటతక  
అతరితతధిమి-ధిమితకిటతక

107. శకటాన్యమురాయాకరణమూ

ధాకిటతక - ధాకిటకిటతక

యేకిటతక - యేకిటకిటతక

ధరికిటతక - ధరికిటకిటతక

తత దదిగిణత - విసార్లు

తాధిగిద్దిగి - ధిగిధిగిద్దిగి

విధివిధంబగురచనలెల్లనూ

108. గంగావతరణమీకరణమూ

త్రిశ్రం : తోత్తో. దిగిదిగి - దాతాందదిగిణతోం

తాందదిగిణతోం - తై దదిగిణతోం

రచన:- వేదాన్తమ్ పాఠ్యతీకమ్ 9-10-1990]

### ద్వాదశజ్యోతిర్లింగములు

శ్లో॥ సౌరాష్ట్రే సోమనాథంచ - శ్రీశైలే మల్లికార్జునం  
ఉజ్జయినీమహాకాశ - ఓంకారత్వమలేశ్వరం

శ్లో॥ వ్రజ్యల్యాం వైద్యనాథంచ - ధాకిన్యాం భీమశంకరం  
సేతుబంధేతురామేశం - నాగేశం దారుకావసే

శ్లో॥ వారణాశ్యంతు విశ్వేశం - త్రయంబకం గౌతమీతటే  
హిమాలయేతు కేదారం - పుష్కేశంచ విశాలకే

శ్లో॥ ఏతాని జ్యోతిర్లింగాని సాయం ప్రాతః పఠేన్నరః  
సప్త జన్మకృతం పాపం - నృరణేన వినశ్యతి॥



# చతుర్దశ మేళకర్త జ్యోతిర్లింగకరణావతారాలు

పీఠిక 1వ మేళకర్త 1 అర్థనికుట్టక కరణం

బ్రహ్మతాళం-హంసధ్వనిరాగం

ఆరోహణ

అవరోహణ

తాదిగిదిగితై-తత హత తై

తాదీ-దిగిదిగితై-తతై తా-తధితైతా ||తాది||

(తాదీదిగిదిగితై-తతై తా ||తా....ది||)

తాదిన్న తై ఇ-తకదిన్న తై ఇ

తకదిన్న-తద్దిన-తత హత తై

తధణ-ధణతరుణు-రుణుతధిమితతక

తద్దిత శాంగుతోం-ధిత శాంగుతోం-తశాంగుతోం ||తా||

పీఠిక మేళకర్త బ్రహ్మ తాళా

అర్థనికుట్టక-కరణరూపా

నటేశా...రామలింగేశ

నటనాలయ శ్రీకూచిపూడివాస

పార్వతీశ...హృద్వనమందార

తధింగిణత-శిసార్లు ||తా...ది||

కౌతము 2వ మేళకర్త-2 అర్థరేచితకరణం

ఆరోహణ

అవరోహణ

తొంగిటకిటతక థే..త.త. ంఘిక్కిటతక థిక్కి-త

తక్కి-టకిటతక-థిక్కి-టకిటతక-తాండవినోది

థిక్కి-టకిటతక-ధరికిటకిటతక-త్రిశూలదమరు

ధిమిత-ధిమితధిమి-త్రినేత్రశంకర  
 నందివాహనా-నాగభూషణ  
 పేకుకు పేక కుకు-పేక కుకుడింకుకు  
 పార్వతిరమణ భక్త వత్సలా  
 పరమపురుష గంగాధరశంకర  
 తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక  
 తాకిణ యేకిణతక్కి  
 ముగురురాజులాపూజలింగమా  
 మల్లికార్జునానెల్లోహతా  
 తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తొంగిటకిటతక-నంగిటకిటతక  
తాక్కుధీక్కు-తక్కి..ట  
తొంగిటకిటతక-థే..ణ.త్తంఘిక్కిటతక-ధిక్కి-త్త  
 కౌతముమేళక ర-బ్రహ్మతాళా  
 అర్ధరేచితకరణం-మల్లికార్జునరూపం  
 నల్లమలఆటవీ-శైలవిహారం  
 శ్రీశైలవాసా-మల్లికార్జునదేవ  
 శ్రీగిరీభ్రమరాంబ-శ్రీమతీనమేత  
 తకిటకిటతక-దిక్కిటకిటతక-తొంగిటకిటతక-నంగిటకిటతక  
తాక్కు-ధీక్కు-తక్కిట-తొంగిటకిటతక  
థే..ణ.త్తంఘిక్కిటతక-ధిక్కి-త్త

కూటమానం వివ మేళక ర్త

వి ఉన్మత్తకకరణం-అటతాళం-చాపు

ఆరోహణ

అవరోహణ

ధిర్రక్కకతాం-ధీగుణాంగం

ధిర్రక్కకతాం-ధీగుణాంగంతకిటతాం

తర్రపిర్రటపిర్రథాకుకు

3)

ధాకు ఢేకుకు ఢేకుడింకుకు

తతదిద్దుడు-తతదిద్దుడు-తతదిద్దుడుతాంం

తెహిద తతాంం-తహద తతాంం-తదిమీంతతాంం

కూటమానం మేళక ర్తను

కోటగోడలదిటవునిల్పిన

సౌరాష్ట్రవాసా... సోమనాథా....

ఉన్న త్తకకరణరూపా. .

దీగుణాంగుతోంం-తరికుణాంగుతోంం-2 సార్లు

దీగుణాంగుతక-తరికుణాంగుతక-2 సార్లు

తదితరికిటతక -3 సార్లు

## కైయడు 4వ మేళకర్త

4 భుజంగత్రాసితకరణం-ఆది

ఆరోహణ

అవరోహణ

తక్కత్తో-ధిక్కత్తో-ధిగతధిత

తాక్కత్తోదిందదిందదీ-తోధిక్కితక్క

తద్ధిక్కత్తోదిందదింద-దీ-తోధిక్కితక్క

తాక్కత్తోదిందదింద-తద్ధిక్కత్తోదిందదింద

తక్కత్తో-ధిక్కత్తో-తద్ధిత

కైయడు మేళకర్త -కాకలీకలకంఠ

భుజంగత్రాసితకరణ-ఉజ్జయినీమహాకాళ

తాండవలోలా-బ్రహ్మతాళఖేల

ఓన్న మోనారాయణ-అర్ధనారీశ్వరా

ఉజ్జయినీ మహాకాళ

తక్కత్తో-ధిక్కత్తో-తతర్పుణ

తకధికుతక-తకదదిగిణతోం-

## తురుపు 5వ మేళకర్త

5 దండపక్షక కరణం-ఆది

ఆరోహణ

అవరోహణ

తత్తా-ధితా-దందం-దిందిందీం

తాం-తత్తా-తదిగిణత రెండవకాలం  
 ధీం-ధితా-తెహిదత 2 సార్లు త్వరగా అనాలి  
 తకధిమిత-తకర్పుణత-తద్దీంతలోం-3 సార్లు  
 తురుపు మేళకర్త-తురగము నెక్కి  
 దండపక్షకకరణం-అండదండగదాల్చి  
 భిండివాలముబూని-వీరనాట్యములాడి  
 తండునిరాతువై-త్రైలోక్యద్రిమ్మరివై  
 ఓంకార-అమరేశ్వరా-ఓన్నమశ్మివాయ  
 దందం-దందం-దందాం-దిందిం-దిందిం-దిందీం  
 తద్ధికితక-తాహతకిటతక-తకధికితక-తకదదిగిణలోం

## కళానిక 6వ మేళకర్త

6 భుజంగాంచితకరణం-ఆది

ఆరోహణ

అవరోహణ

ఝుంతరి-ఝుంతరికిటతక-తాధిమిత-తద్దీంత

ఝుంతరి-ఝుంతరికిటతక-తాధిమిత-తద్దీంత  
 తాంతర్పుణ-తకదికి-తాంతర్పుణ  
 దికితక-తాదీతరికిటతకదిన్న  
 తా-కా-దీ-నా-దీ-నా-  
 తకధిమి-తకర్పుణ-ధిమిధిమిత  
 తకిట-తకిట-తకిట

కళానికమేళకర్త-కళాకేశికానూక్త  
 భుజంగాంచితకరణ-భుజంగాలంకరణ  
 ప్రజ్వల్యాంవైద్యనాథ-ధన్వంతరిప్రతిరూప  
 ఓన్నమోనారాయణా-వైద్యనాథ  
 తరుంతతో-తదీద్ధితో  
 దదిగిణత-దదిగిణత-దదిగిణత-

## ప్రచుర 7వ మేళకర్త

7 దండరేచితకరణం-ఆది

ఆరోహణ

అవరోహణ

తాహతరుంతరిత-కుకుందరికుందరిత

తాహతరుంతరితా-తరుంతరితా-తనూంతరితా  
 ద-ది-గి-ణ-త-దదిగిణత-దదిగిణత

తకుందత్త-దికుందత్త-ధికుందరి-తకుందత  
 రికుకు-రికుకుతక-కుకుందతకుందరిత

తరికిటతకదిందతో-తరికిటతకదిందతె

తరికిటతకతో-ని సార్లు

ప్రచురమేళకర్త-బ్రహ్మప్రణవం  
 దండరేచితకరణ-ప్రచండమూర్తాండ  
 ఢాకిన్యాం-భీమశంకరా

ధక్కావాద్యాంకరా-దండరేచితకరణ  
 తకుందత్త-ధికుందత్త-దికుందరి-తకుందత్త  
 తకుందదికుంద-ధికుందరి-కుకుందత  
తకధితశాంగుతో-ధితశాంగుతో-తశాంగుతో.



## వసర 8వ మేళకర్త

### 8వ లతావృశ్చికకరణం

ఆరోహణ

అవరోహణ

రుంత-తరుంతరుంత-ధణకు-ధణకురుంత

రుణుతా-రుణుధణాంతధిమికిణ-కిణత

కిణ-కిణకుధిమింతిమి-జగత

జగణకు-తగణకు-తధణత

ధణ-ధణత-రుణుత-తద్దీంత

తగణంతక-తకరుంతక-తకరూంతక-తకద్దీంతక

తాకుధణకురుంత-ధణకు-కిణకురుంత

తాతాతాదింద-తతాదింద

తాతాతాధి-తకరదిగిణతో

లతావృశ్చికకరణం-లాన్య-న్యత్త-నంకలనం

సేతుబంధన సైకతం-రామేశుస్వార్జితం

వాయుసుతలంఘనం-సీతాన్వేషణం

లతావృశ్చికకరణం-నాట్యాలంకరణం

తరుంత-తరూంత-ధణాంత-దదిగిణతో

## శబ్దము 9వ మేళకర్త

### 9 క్రాంతకకరణం

ఆరోహణ

అవరోహణ

దద్దీంగిణత-దద్దీంగిణతో

తద్దీంతరుణుతాంత-ధింతరుణుతాంత-తరుణుతాంత

దద్దీంగిణతో-శి సార్లు

తా-ధణ-తా-రుణూ-తాధిమి-తా-కిటా

తద్ధణ-కిటతక-తరుణ-కిటతక-తధిమి-కిటతక-తక్కిటా

తద్దణ-తర్కుణ-తద్దిమి-తక్కిట-తద్దిమి

దద్దింగిణాట-3 సార్లు

వారణాశ్యం-విశ్వేశం

క్రాంతకకరణం-అన్నపూర్ణేశం

కాశీవిశ్వనాథం-ఆనందతాండవం

క్రాంతకకరణరూపం-విశ్వవిఖ్యాతం

తత్రేతాం-దిత్రేతాం-2 సార్లు

తత్రే-ధిత్రే-దద్దింగిణాట-3 సార్లు

## మరాళం 10వ మేళకర్త

### 10 తలవిలాసితకరణము

ఆరోహణ

ఆవరోహణ

దుగ్గదిగ్గతధిం-ధీంతకిటధణం-ధోంగుడు-ధోంగుడు

దుగ్గధీంం-దిగ్గధీంం-2 సార్లు

ధీంతకిటధణం-తద్దీణాం-2 సార్లు

తగ్గధీంతా-, తతకుదిన్న

తాహతద్దీనుతా-, తతకుదిన్న

తద్దీనుతా-, తతకుదిన్న

తానుధణాంధరి-, తతకుదిన్న

తర్కుంతరిత-ర్కుంఘాంతరిత

తర్కుంతరిత-ధోంగుడుతక-దద్దింగిణాట-3 సార్లు

త్రయంబకగౌతమీ-కుక్కుటేశ్వరస్వామి

తలవిలాసితకరణం-అమరేంద్రప్రతిరూపం

కొక్కొక్కో-వేగువిన్యాసం

మరాళమేళం-అహల్యపాషాణం

ద్రుగుడుతత్రాకిటరుంత-తరిధణతా

ధణాంధిమితా-ధణాంధిమి

ద్రుగుడు-తత్రాకిటతక-తత్రాకిటతక-2 సార్లు  
ద్రుగుడు-తత్రాకిటతక-దధింగిణత-3సార్లు

కడకట్టు 11వ మేళకర్త-ఆది

11. గంగావతరణం-కరణము

ఆలోహణ

ఆవరోహణ

దీందధీం-తధిం-దీంద-తద్దీంద-కతదీంద-తద్దీంద

దీం-తకదీం-తదీం-దీం-దీందీం

తకదీంత-తద్దీంత

దాందాం-కిటతక-దీందీం

దాందాందికితక-తతోంతదొద్దో

దందందాం-దికితక-తతోంతదొద్దో

దాందాం-దికితక-దందందాం-దికితక

దాందికితక-తొంగుడుతక-తదీంగిణతొం

హిమాలయేకేదారం-కేదారేశునంసారం

కడకట్టు మేళకర్త్రం-భగీరథతవఃఫలం-పితృణం

గంగావతరణంకరణం-కేదారేశుజటావతరణం

భాగీరథీనలిలం-భరతఖండనస్యశ్యామలం

తద్దీంత-తకదీంత-దీందీంత-తద్దీంత

దోద్దోదీందా-దొదొదో-దీందా

తొంగుతక్క-ధిక్కితక్క-తొంగుహక్క-దదిగిణతొం

చాళీయం 12వ మేళకర్త

12 గరుడప్రతకరణం-ఆది

1 తాం... తత్రాం...కిటతక త్రెణి-తత్రె...

తాందితాం-త్రెతత్రె-8 సార్లు

2 తాం . . . . ధణతాం . . . కిటతక ధిం-ధిమితాఆ

తకూందరీ-ధణా-కిణా-ఝణూ

ధణకిణ-ఝణుతరుం . . .

3 తాం . . . . దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-తె....

దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-తాం . . . .

4 తెతాకిటతక-తదిందక్కతో

తాతాకిటతక-తదిందక్కతో

చాళీయమంటే-నృతంప్రారంభించేటప్పుడు-మేళాయి-గ్రీవాభే

దాలు-భ్రూభేదాలు-కటిభేదాలు-ఆచరించుట.

భరతుడు-ఆరోహణ-అవరోహణ క్రమంచూపలేదు - గ్రీవాభేదాలతో - హస్తచాలనం-వీలునుబట్టివాడమన్నాడు. అందుకు జలిఅడవసాములో ఆచరించేది ఉదాహరణలిచ్చా. ఇయ్యది ఊహజనితం.

ఘృష్టిశంచక్షేత్రం-హృషీకేశునివాసం

గరుడప్లుతకరణం-గరుడవాహస్థ్యందనం

చాళీయమేళకర్తృం-గ్రీవాభేద-భ్రూభ్రమణం

ఆకాశభూచారనటనం-హస్తచాలనం-పాదఘట్టదం

, తె, తె, తె-తయేకు-ధణేకుత

, తె, తె, తె-తరేకు-ధణేకుత

తద్దీంత-తాహతరుం-తరుం-శి సార్లు

చారమానము 13వ మేళకర్త

13 ఏడకాక్రీడిత-కరణం

ఆరోహణ

దాందాం-తకధికితక-తతోంతద్వో

అవరోహణ

దందందాం-ధికితక-తతోంతదొద్దో

-:త్రిశ్రజాతి-త్రిపుటతాళం:-

దాంద-దాందద-దాందదాంంంం

కిటతక-దీందదీందద-దీందదీంంంం

తోదిగిదందందాం-తోదిగిదిందిందిం

దాందికితక-తతోంతదొద్దో

దందందాం-ధికితక-తతోంతదొద్దో

దాందికితక-దందందాం-ధికితక

దాంధికితక-దద్దీంగిణలొం

ఏడకాక్రీడితం-చారమానం

దారుకావనము-నాగేశువాసం

వల్లిమగనాలి-ఏడకాక్రీడితం

నాగభూషణ-కైమోడ్పుసామీ

తద్ధికితక-తాహతకిటతక

తకధికితక-తకదదిగిణలొం

నత్రము 14వ మేళకర్త

14 లలాటతిలకం-కరణం-అటతాళం-చాపు

ఆరోహణ

అవరోహణ

తాధిమిద్ధిమి-ధిమిధిమిద్ధిమి-తధిక్కు-తధిక్కుతాం

తాధిమిద్ధిమి-ధిమిధిమిద్ధిమి

తధిక్కు-తధిక్కుతాం

తద్ధిత్తధిక్కుతాం-

ధితధిక్కుతాం-తధిక్కుతాం

తద్ధిమీంధిమి-తహతర్పుంతరి

ర్పుంతజగధరి-జగదకుకుందరి

కుకుంద-తకుందరి-తకుందకిణధరితాం

తెహిదతతాం

నత్రమురసమ్మేశం-శ్రీకాశహస్తీశం

చతుర్దశసమ్మేశం-లలాటాతిలకం

పార్వతీశంనృత్యవాచికం

చంద్రతారలసారసాబ్జం

తాధిమిద్ధిమి-ధిమిధిమిద్ధిమి

విధివిధంబగువాగ్గేయం

తళంగుతోం-ధితళంగుతో-తళంగుతోం

త్రిశం:- తోతోదిగిదిగి-దాతాందదిగిణతోం

తాందదిగిణతోం-తెదదిగిణతోం

శంకరాభరణం-ఆది-

15-10-1990 End

శంకర-పురహర-సాంబసదాశివ

శంకయేలనావంకనుజాదర || శంక ||

మదనారీ-నాహృదయసదనమున

ముదముతోనీదయా-కుదురుగానిల్వర || శం ||

మునుమార్కండేయపునవర్యుని-బ్రో

చినవాడవూనను-చేపట్టరాశివా || శంక ||

కదశీపురంబున-కరుణతోవెలసిన

నదాశిపుడవని-చాలగనమ్మితి || శంక ||

రచన:-సుసర్ల దక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు

సంగీత పండితుడు

కదశీపురము అంటే-పెదకశ్లేవల్లి-దివిసీమలో

శ్రీరామ

## చతుర్దశ మేళకర్త జన్యజతిస్వరాః

1 జతిస్వరం-బ్రహ్మతాళం

1 పీఠికమేళకర్త-హంసధ్వనిరాగం

ఆరోహణ

అవరోహణ

తాదిగిదిగితై-త త్తహ త్తతై

చ అ కా

సరిగపనిస-సనివగరిస

పల్లవి:-తాదీ-దిగిదిగితై-తతైతాతధితైతా ||తా ఆది||

(తా . . . దీ . . . దిగిదిగితై . . తతైతా || తాది)

అ॥ ప॥ తాదిన్నతై-తతదిన్నతై

తకదిన్నతద్దిన్న-తత్తహత్తతై

తధణ-ధణతరుణు-రుణుతధిమితతక

తద్దిత్త కాంగుతోం-ధిత్త కాంగుతోం-తకాంగుతోం ||తాది||

1 నీ . . . సారీసనివ-గారిగా-తాదిన్న-తద్దిన్న-తద్దిన్న-తతకదిన్న.

గరిసరీ-రిసని-తాతకిట-ధీతకిట

సరీగావ-తి త్తితై-తిత్తి తై-తి త్తితై ||తాదీ||

2 నీసగరిసరీ-గరిస-పారిని-తతైతాం-దితైతాం

తతైదితై-తాదిగిదిగితాం

గరినివనిసరిగ-తత్తహత్త-తదింద త్త

నివగరి-నిగరిస-తకుందరికుందరిత

పనిపన-నిరిగపగరిసని-సరీసనిప  
గరిస-తకధికు-తద్దింగిణత ||తాదీ||

శి గారిగరిసరీ-నిసరిగరిరిసని  
తాదీతాంగు-తతకిటధితాంగు  
రీనిగరినిసరి-తకిటదికిటతక  
నిసగరిసని-తద్దితకర్పుణుతాం-ది తకర్పుణుతాం  
తకర్పుణుతాం-పగరి-సరిగ  
నిపాగపా-రిగపనీ-తకధికు-దద్దింగిణత ||తాదీ||  
వీరికమేళకర్త-బ్రహ్మతాళం  
కూచిపూడికళాశాస్త్రాధారం  
పార్వతీశుమేధావిహారం  
అచంద్రార్క-యశోవిశాలం ||తాదీ||

తచన:-1990-10-16

2వ జితిస్వరం-బ్రహ్మతాళం

2 కౌతము మేళకర్త-బేగడరాగం

ఆరోహణ

అవరోహణ

తొంగిటకిటతక-ఢే..ణ.త్తంఘిక్కిటతక-ధిక్కిత్త

చఆశు చకా

దేగడ:- సగరిగమపదసీదపస-సనిదపముగరిస

పల్లవి తక్కిటతక-ధిక్కిటతక-తొంగిటతకతాం....

తత్రైదత్తతాం ||తక్కిట|| ఇది పల్లవి

అ||వ|| తకిట-ధికిట-తొంగిటకిటతక-ఢే..ణ..

త్తంఘిక్కిటతక-ధిక్కిత్త ||తక్కిట||



ధపమాగరిసా-రినిదదపపసా

కిటతకతా-తా-కిటతకతె-తా

సానిసగరిగా-మామాగరిగమ

తక్కిటకిటతక-దిక్కిటకిటతక-తాండవిన్ోది

పామదావ-సనిదప-దనిసా

ధిక్కిటకిటతక-ధరికిటకిటతక-త్రిశూలధమరు

పదపనీదావ-మామగరిగమ

ధిమి-ధిమిత-ధిమిత-త్రినేత్రశంకర

సాదదప-నినిద-మపదనిదపమా

త్రిపురసంహారా-ద్రుగుడు-ద్రుగుడు-ద్రుగుడుదా॥

గరిస-మగరిగమ-పదమా

నందివాహనా-నాగభూషణా

పదాధపమ-మపాగమగ-రిగమప

తేకుకు-తేకకుకు-తేకకుకు-ఢింకుకు

పధాపసనిదప-సనిదనిసా

పార్వతిరమణా-భక్తవత్సలా

దనిసరీస-గరిగమ-రిమరీ-పమ

పరమపురుషగంగాధరశంకర

రీ-రిసనదదపపా-నిదనిసరి

తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తాకిణ-రేఘుకిణతక్కి

అసానిదప-దమాగరిస-గమపద

ముగురురాజులాపూజలింగమా

ససాపదపనీ-దపము-గరిగమప

మల్లికార్జునానెల్లోహతా

దాపమా-గవమగరీ-గామపద

తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తొంగిటకిటతక-నంగిటకిటతక

మగారిసనిరిస-రినిదపదపస

తాక్కుధీక్కు-తక్కిటా-తొంగిటకిటతక

మమ్మాగరిస-నినీదపమగరీస

ధే...ణ.త్రంఘిక్కిటతక-ధి  
 ససారి.నిదదవ-మగరీగమవ  
 క్కిత-ధే..ణత్ర "తక్కిట॥

భరతుడు - యీకౌతలక్షణమునకు - ఆరోహణక్రమం యివ్వలేదు-త్వరిగి  
 గతిని వాడమన్నాడు-సారస్వతందేవుళ్ళను పొగడమన్నాడు. ముక్తాయితొంగి  
 కిటతకధే...ణ.త్రంఘిక్కిటతకతో ముగించమన్నాడు-కాబట్టి నల్లాందర్వుల ఆధ  
 రంతో-యీజతిస్వరాన్ని బేగడవర్ణంజతపరచి రూపమిచ్చాను-కిటతక అనేత్వరిగి  
 గతిని యెన్నో సార్లంటే-మీకు తలనొప్పి-నాకుబాధ-ప్రతిజ్వతిస్వరంలో-ప్రతి  
 లైను ఆవృతంగావ్రాశా-స్వయంగా నేర్చుకొనేవారు పదిసార్లు చదివి-ఆవృత  
 కాలాన్ని గమనించండి.

### 3 జతిస్వరం-అటచాపు

### 3 కూటమానం మేళకర్త-భైరవిరాగం

ఆరోహణ

అవరోహణ

### దిరక్కకతం-ధీగుణాంగం

చసాశు శుకై

భైరవి:- సరిగమపదనిస-సనిదవమగరిస

ధీంం-తధీంం-తకధీంం

ధీగుణాంగం-తకిటతాం ॥ధీంత॥ ఇది పల్లవి

అ॥వ॥ తర్రఘిర్రట-ఘిర్రఠాకుకు

ఠాకుఠేకుకు-ఠేకు-ధీంకుకు

దిరక్కకతాం-ధీగుణాంగం-తరికిటతకతాం

తద్ధిత రికిటతకతాం-ధిత రికిటతకతాం-తరికిటతకతాం ॥ధీంం॥

1. సారినిసరీ.నిరిసనిదపా-ధీగుణాంగుతోం

మాపదనిసరి-తరికుణాంగుతోం

రీగరిగసా-నిగరిసరీ-ధీగుణాంగుతోం-తరిగుణాంగుతోం

గామగరిసరి-నీననిసరిగ-తతధిర్గుడు-తతధిర్గుడు  
 మాప్యగరిగమ-నినీదాపా-పపామగరిస  
 ధీంత-తతధీం-తాకిణంతరితోం-యేకిణంతరితోం ॥ధీం॥

2. మావనిదమా-వదమాగరి-గామపా  
 తకిటతతదిన్న-తరికిటతక-తతదిన్న  
 గమపా-గవమగరి-రీనిసరిగమా  
 తాకిటతక-ధాకిటకిటతక-యేకిటతక-యేకిటకిటతక  
 పాదనిసపా-సనిదపమగరి  
 తరికిటతక-తత్తర్పుం-ర్పుంతతద్దిత్త ॥ధీం॥

3. సాగరీ-సరిసారిసీదమ-పాదనీ-దనిసాగరీ  
 ధీగుణాంతరి-తర్పుంర్పుంతరి  
 ధిమిత-ధిమితక-ద్రుగుడుతతాం  
 సరిసనీదవ-మగామగరిస  
 తహతర్పుంతరి-ర్పుంతజగదరి  
 సా...నిదవ-మా...గరిస  
 తాం-తతాం-తెహిదత్త తాం ॥ధీం॥  
 కూటమానంమేళకర్తను  
 భైరవీజితిస్వరముగూర్చితి  
 లాక్షణికదేవా..అటచాపునమేళవించితి  
 నన్నుగాపగనీదేభారము  
 నమస్తే-నమస్తే-నమస్తే ॥ధీం॥

జితిస్వరం-కైయుడు 4వ మేళకర్త

ఆరోహం

అవరోహణ

తక్క-తో-ధిక్క-తో-ధిగతద్దిత

భైరవిరాగం-బ్రహ్మతాళం

చసాశు శుక్తే

సరిగమవదనిస-సనిదపమగరిస

తక్కతో2-తకధిక్కతో2

తద్దీనుతో2-తకర్పుంతతో211 యిది పల్లవి

అ॥వ॥ తాక్కతో-దిందదిందధీ-తోధిక్కితక్క  
తాక్కతో-దిందదిందధీ-తోధిక్కితక్క  
తాక్కతోదిందదింద-తద్దిక్కతోదిందదింద  
తద్దణ-తర్పుణుది-ధికతక  
తద్దణ-తర్పుణుఉ-ధికతక  
తకధికుర్పుణు-తకధికుదిదిగిణతో॥ తక్కతో॥

1. పాపా-దపమపదపదా-ధరి

తాత్తక-ధిమితక-ర్పుణుతా-తక  
నీన్నీదాప-గాగ్గారిసరిమ  
ధీంధీంతక-ర్పూం.ర్పూంతక ॥తక్కతో॥

2. సారిగసరిగారీ-నీసరినిసరీసా-నిగారీసనీ

తాకిటతక-తరికిటతకతో॥-తద్దిత్త రికిటతకతో॥  
దాపామగరి-సరీగామప/-నినిదదా-నిదదమా  
తక్కతోధిక్కితో-దిగిదిగితద్దీంత/-తతద్దీంత-తద్దీంత  
గమగరిస-నిసరిగా-మగరిగఘ-సగరిగ  
తద్దీంగిణత-తకదికుదదిగిణత-తకదదిగిణత ॥తక్కతో॥

3. మామా-దపదమపమ-గమపా

తోంగా-తోంతోంగా-తోంతోంగతో-ధిక్కితక్క  
మపనినిదపమగ-మనిదపమగరిగ  
దొద్దో-దోహద్దో-దిందధీ-తెహిదత్త తాం  
మపదమపమదాపా-మపసనిదస  
తాకిటర్పుం-తతకిటర్పుం-తధి-తధి-తధి-తధి-దదిగిణతో॥  
మగరిగ-మనిదపమగరిస-దనిసరి  
తాకిటర్పుం-తతకిటర్పుం-తధి-తధి-తధి-దదిగిణతో॥ తక్కతో॥  
భైరవీరాగం-బ్రహ్మతాళం  
కైయదుమేళం-కూచిపూడివారం

నృత్యపదచాలనం-తాండవాధీనం  
భరతవాచికం-పార్యతీశమ్

## తురుపు రీతి మేళకర్త

దర్బారురాగం-జతిస్వరం-ఆది

ఆరోహణ

అవరోహణ

తత్రా దిత్రా - దందం - దిందింది

చ శు చ కై సా  
స రి మ ప ద ని స - స ని ద ప మ గా రి స

తాత్రకధీంతధీం - కిటతకధీంతధీం - కిటతకధీంతధీం -  
కిటతక ధీం తధీం || తాత్రక ఇది పల్లవి ||

అ॥వ॥ తాంతత్రా - తదిగిణతధీం - ధిత్రాం - తెహి దత్త  
తాం తత్రాం-దదిగిణత - ధీంధితాం - తెహిదత్త - 2 సార్లు  
తకధిమిత - తకర్ముణత - తద్దీంత - 3 సార్లు

1 పాప్పా . . దపమపదపదాదరి  
తత్రా-తకిటధిత్రా-తకుందరికిటతక  
నీన్నీదాపగాగ్గారిసరిమ  
ధిత్రా-తకుందరికిటతక-ధిత్రే ||తా త్రక॥

2 పాదదపమపా. పమరిగారిసరి  
దందం-దందం-దందాం-దిందిం-దిందిం-దిందిం  
నిరిసనీసదా-నీ సా-రీషు  
తధి- త్రక ర్ముణతాం. ధి త్రక ర్ముణతాం-తకర్ముణతాం ||తా త్రక॥

3 దపదమప-రిషుప-సరిమపమరిగరి  
తత్రేహి త్ర-తేహి త్ర-తత్రేహి త్ర-తేహి త్ర

4)

సరినిస-దనిపద-పదనిస-రిమపద

తద్ధికితక-తాహతకిటతక-తకదికితక-తకదదిగిణతొం ||తాత్తక||

4 దనిసపాప దపమ-రిగారి-సరిని

ధీంధీం-దిక్కిటతక ధీంధీం-దిక్కిటతక

సా-దదపదనిసరీ-సరీమప

ధీం-దిక్కిటతక-ధీం-దిక్కిటతక-దిక్కిటతక

దానిసరిసనీ-దదప-మదపమ

తతాఅ-తకిటధితాఅ తకుందరికిటతక

గారిరిసనిస-రిమపమపా

ధితాఅ-తకుందరికిటతక-ధితైఇ

ధపమగరిసా-రిమప-రీమపద

ధధీంగిణత-తకదధీంగిణతరుణు

మాపదనిసపా-దనిసరి-నీసరి

తాకిటతక-యేకిటతకతక్క-ధరికిటతక-ధరికిటతకతక్క

గాగ్గారిస-నీనీదప-దనిసరి

తతై-ధితైతాం-ధితై-తతైతాం-తతైహిత

నీస-పాద-మాప-రీమ-సారిమ

తక-దద్ధింగిణత-దద్ధింగిణత ||తాత్తక||

దర్బారురాగమున తురుపును మేళవించి

ప్రబ్బినవేడ్కతో-జతులచేకూర్చి

నిర్బీతిఆడరా-పదమట్టనలజేర్చి

జెకొట్టరాబాబు-కైమోడ్పులమర్చి

జతిస్వరం-కళానిక రి మేళకర్త

ఆరోహణ

అవరోహణ

ఝంతరి-ఝంతరికిటతక-తాధిమిత-తద్ధీంత

మాయామాళవగౌళ:-ఆది

శుఅశు శుకా

సరిగమపదనిస-సనిదవమగరిస

తరుం-తకరుం-తకుందరితరుం

తకుందరితరుం-తరుం || ఇదివల్లవి

అ॥ ప॥ రుంతరి-రుంతరికిటతక-తాధిమిత-తద్దీంత

తాంతరుణు-తకదికి-తాంతరుణు

దికితక-తా-దీ-తరికిట-తకదిన్న

తా-కా-దీ-నా-దీ-న్నా

తకధిమి-తకరుణు-ధిమిధిమిత-తకిట,తకిట,తకిట

1 సా.సనిదవద-నిసనిదవమ-పమగా

రుం-తరుం-తకుందరితరుం

గమపామపా-గమపదని-

ధణాంకిణాం-తరూంగధీంత

సనిస-దదని-పపద-మపదని-సరిస

తకకు-ధికుకు-తకధికు-దధీంగిణత

సీ . . సనిదాపమా-గమపదని

తాం . . తతద్దీంతద్దీం-దదిగిణత ||తరుం॥

2 నినిదవమ-దప-పమగ-పమగరిసని

తద్ధిమిత-తరుణుత-తాధిమిత-తద్దీంత

సరిగమపాదప-దనిస-నిసా

తా తక-తకధిమి-తకధిమితా

. . . . .

సరిగ-రిగమగరి-గరిసానిదా

దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి

రిసానిదపసీ-దపమగమపదని

దద్దీంగిణత-దదిగిణత-గిణత ||తరుం॥

3 పదనిసానిదని-దాపమ-గమపద

తాధి త్తకర్ముంతా-ధి త్తకర్ముంతా-తర్ముంతా  
 దనినిసారిగా-మగరీ-గరిసని  
 తకకు-ధికుకు-తకుందరీ-తతర్ముణు  
 రిసాసాని-నీదదాప-మపదని  
 ధణాం-కిణాం-తరూంగ-ధీంత  
 సా-రిసనిదపా-మగరిసారిగమ  
 తకదదిగిణత-దదిగిణత-గిణత ||తర్ముం||  
 కళాసికామేశకర్త-కమలసంభవుప్రోక్త  
 మాయాగౌళను-తాండవించరా  
 జతిస్వరకలయికల-సప్తస్వరమాధురీ  
 ఓలలాడించరా-చరణచారణ-ర్ముణర్ముణల ||

## జతిస్వరం-ప్రచుర 7వ మేళకర్త

### భమాసు-ఆది

ఆరోహణ                      అవరోహణ  
 తాహతర్ముంతరిత-కుకుందరికుందరిత  
 అశు చక్ర                      చ  
 సమీగమపదసీస-సనిదపమగరిస  
 తహతధణతర్ముణు-కుకుంద-తకుందరిత  
 తధిమి-ధిమితతోం-తాకిటతక-తరికిటతకతోం ||ఇదిపల్లవి||

అ॥ప॥ తాహతర్ముంతరితా-తర్ముంతరి  
 తా-తనూంతరితా-ద-ది-  
 గి-ణ-త-దదిగిణత-దదిగిణత ||తహత॥

- 1 సా . . రిసీ . . సదా . . నిపా  
 తర్ముం-తర్ముం-తర్ముం-తతర్ముం  
 దమా . . పమా . . గమా . . పదా . . ని  
 తధీం-దధీం-తధీం తతధీంత



సారీసని-నీసానిద-దానీ

తాతై-తత్తతై-తోదిగిదత్త-దిగతాతై

దవ-మాదామగ-సమాగమపదని

దిదితైత-దిదితైత-తరికిటతక ||తహత||

2 సరిసనిసా . . . నిసనిదనీ . . .

తరుణుతా . . తద్దిమితా . .

దనిదవదా . పదవమపా . .

తత-రుణుతా . . తతధిమితా . .

సససస-మమమమ-పపపప-దదదద

దిగిదిది-దిగిదిగి-దిగిదిగి-దిగిదిగి

నిసనిస నిదపా ధవమగమపదని

తకధికుదదిగిణత-తకదదిగిణత ||తహత||

3 సా....సనినిదదవ-పమ గగ

తాం... తద్దితాకిటతక-తాకిటతకదింద

మా....పదనిద మగమపదని

తై....తద్దితాకిటతక-తాకిటతకదింద

సమగస-సాసా-సరిసస-నీన్నీ

తదిందక్క-తాంతాం-తదిందక్క-తైతై

నిసనిదదాద్దా-పదవమపాపా

తత్తకిటతక-దాందాం-తత్తకిటతక-తైతై

సమామగపావ-మదార-వనీన్నీ

సమగస-సాసా-సరిసస-నీన్నీ

తద్దీంత-తకధీంత-తద్దీంత-తకధీంత

దరీరి-నిసాస-నిసనిదపా

ధీంధీంత-ధీంధీంత-తతరుణుతా

మావమ-పాదవ-దానిద-నీసని

తాంతత-తైతత-తతై-తైతతక

సారిస-రీసని-సరిసానిదపమ  
 ధాకిటకిటతక-తరికిటకిటతక  
 గమపదనిస-నిరిసా . . సరిసిస  
 తకధిమి-కిటతక-దదిగిణత-తకదది  
 దనిపదమా-ధపమగమపదని  
 గిణత-దదిగిణత-ధిగిణత-గిణత ||తహత||

శ్లో 4 సారిసానీదనీ-సానిదాపా . .

తాంతతె-తెయ్యిత్త-తత్త తెతాతెహిత  
 పాదనీదాపమా-మామాగమా . .  
 తతెహిత-తతెహిత-తతెహితతాం  
 మాగమా-పామపా-దాపదానీదనీ  
 తతెహిత-తాతెహిత-తద్దీంతతోం  
 సారిసానీదనీ-సానీదమాపాద  
 తతెహిత-తక్కిట-తక్కిట-తక్కిట ||తహత||  
 ప్రచురమేశకర్త-ప్రణవాక్షరచతుర  
 జతిస్వరవిన్యాస చరణచారణ-చరణ  
 కరణాంగహారాల-పిండిబంధమెనసి  
 సాం . . . . బశివా . . . . యనవే . . . . రజితాగిరి ||సాంబ||

జతిస్వరం-వసర గివ మేశకర్త-ఆది

అరోహణ      అవరోహణ

ఝంత-తఝంతఝంత-ధీణకు-ధీణకుఝంత  
 చఅశుచకై  
 నాటకురంజి:-సరిగమదనిపదనిస-సనిదమగన  
 ఝంత-తఝంతఝంత-కిటతక  
 ధణకు-ధణకుఝంత ||ఇదివల్లవి||

అ||వ|| తాకుధణకుఝంతా-కిటతక  
 తదితది-తదితది-తదీదిందకుఝం

ధణకు-కిణకుఝంతా-కిటతక  
 తదితది-తదితది-తదీదిందకుఝం  
 తాకుధణకుఝంతా-తఝంతరి  
 ధణకుకిణకుఝంతా-తఝంతరి  
 తాకుధణకుఝం-ధణకుకిణకుఝం  
 తాతాతాధింద-తతాదింద-  
 తాతాతాధి తక-దదిగిణతొం ||ఝంత||

### 1 మగసా-నిదనినిపదని

ఝంతా-తఝంఝంతా-తతకు  
 సా . . . నిదనిస-నిదనిసరిగ  
 దద్దింగిణాతొం-తరికిటతక-త త్తదింద  
 నీదపదనిదామ-గామపగరిస  
 తద్దిత్త తఝణుతాంత-ది త్తతఝణు  
 నీదనిసరిసా-రిగమనిదమగమ  
 తాంత-తతఝణుతాంత-దదిగిణత ||ఝంత||

### 2 నిదనీ, సనిదని-పదనీ

తాతె తె-ది తక తె  
 సా . . . నిరిసనిద-సనిదమా  
 త త్తద్రుగుదుతె-తాకిటతక-తరికిటతక తె  
 . . .  
 సరిగమగస-నిరిసనిదనిద-పదని  
 త త్తఝం-తక ఝం-తఝం  
 సదపగమపగరిస-నిదనిసరిగమ  
 తఝంత-తరూంత-ధణాంత-తరికిటతొం ||ఝంతా||

### 3 నీసా-నిరిసని-దనిస-దనిప

ఝణుతా-ఝణుధణాంత-ధిమికిణ  
 దామా-రిగమగస-నిరిసనిద  
 కిణతా-కిణకిణకు-ధిమింధిమి

నీసా-రిగమగమ-నిదనివద  
 జగతా-జగణకు-తగణకు-త  
 నీసా-రిగమగన-నిరిననిద  
 ధణతా-తకధికు-తధీంగిణత ||యుంత||  
 వసరమేశకర్త-బ్రహ్మతాశం  
 నాటకురంజీ-నర్తననమ్మేశం  
 జతిస్వరచాలనం-నప్తనూత్రాకారం  
 కూచిపూడివారం-కొడువలేనీమోదం ||యుంత||

### జతిస్వరం-శబ్దం 9వ మేశకర్త-ఆది

ఆరోహణ      అవరోహ

తధీంగిణత-తద్ధింగిణతౌం

చఅచ

మోహనరాగం:- సరిగపదసా-సదపగరిస

తా త్తకర్పణతాం ధి త్తకర్పణతాం  
 తర్పణతాం తద్ధింగిణత ||ఇదివల్లవి||

అ||వ|| తద్ధిత్తత ర్పణతాంత ధి త్తకర్పణ  
 తాంత-తత్తర్పణతాంత  
 దద్ధింగిణత వీ సార్లు ||తాత్తక||

1 గగ్గారీ-ససరిరి-గగరిరి  
 తతైతాం-దితైతాం  
 సగరిగ-సరిసద-సరిగప-గరిసరి  
 తతైధితై-దద్ధింగిణతౌం ||తాత్తక||

2 గాగాపా-గగపప-దదపా  
 తా త్తకర్పణతాం-ధి త్తకర్పణతాం  
 దసదద పగదప-గదప-గపగరిస  
 త్తకర్పణతాం తర్పణతాం ||తాత్తక||

3 పాదపాగరి-సారిగరినద

తాంకిటతకర్పణ-తరికిటతకర్పణ

సారిగపాదా - స స ద ప గ రి

తాకిటతక - తరికిటతక - దద్దింగిణాతోం || తాత్తక ||

4 స రి గ రి స రి స - ద న ద ప గ రి స రి

తక్కిటతక - తరికిటతకది - తక్కిటతక - తకతరికిటతక

సా..దదప - సస-రిరి-గగ-పప-దద

తద్దీ.. తక్కిటతక - తరికిటతకతోం - తతోం

స రి గ రి గ రి - దనరి - సరిస-పదదప

తక్కిటతక-తరికిటతక-దద్దింగిణాతోం

నదపగదపగరి-సరిగపగరిసరి

తకిట-ధికిట-తరికిటతక-దద్దింగిణత || తాత్త

శబ్దము మేళకర్తృం . చతుర్ముఖతాశం

మోహసరాగం - దురితగమసపాశం

తారమంద్రస్థానం - కాకలీనమ్మేళం

ఆవృతావరణం - మృణాళనాళం || తాత్త

జతిస్వరం-మరాళ 10వ మేళకర్త

ఆరోహణ

అవరోహణ

దుగ్గదిగ్గతధిం--ధీంతకిటధణం-ధోంగుడు-ధోంగుడు .

గ అ వ్ర చ కా

కల్యాణిరాగం :- స రి గ మ ప ద ని స - స ని ద ప మ గ రి స

దుగ్గదిగ్గతధిం-తధీం-దుగ్గదిగ్గతధిం-తధీం

దొగుడుదొద్దోకిటతక - దొద్దోకిటతక - దదిగణతోం || ఇది వల్లవి

అ||ప|| ధీంతకిటధణం - తధీణం - 2 సార్లు

దొగుడుదొద్దోకిటతక - దొద్దోకిటతక - దధీంగిణతోం 3సార్లు

## 1. నీ...నదననిదపమ—గమా

ధీంధి - తధీంత - తతధీంత

పా...మవదని - పదనిగరిసే

ధీం-తకధికు-దధీంగిణత || దుగ్గ ||

## 2. పాదపామగమ - పామగారిసని

ధీంత - ధీంతరుణు - ధణకు - కిణకురుణు

సారిసీస - దనిసారి - గామవద

తాత రికిటతక - తకధికు - తధీంగిణత || 2 సార్లు || దుగ్గ ||

## 3. నీ...నరినిసని - దనిదపమ

ధీంతకిటరుణుతాం - తాతకుదిన్న

పాదనిదప - దపమ - పమగమపద

తరుంత - తదూంత - ధణాంత - తకుదిన్న

ని స - ని గ రి గ స రి - ని సా రి . స రి ని స

దోగుడు దొడ్తో కిటతక - ఛోగుడు - దొడ్తో కిటతక - దొడ్తో కిటతక

దనీసనిదపమ - గమపదా - సంగరి

దోగుడు దొడ్తో కిటతక - తకధికు - తధీంగిణత || దుగ్గ ||

## 4. రీ...దగరిసని - పదనిసరి

తాంధీత రికిటతక - తరికిటతకరుణు

సా...ననిదపమ - గామవద

తాం - తద్ధిత రికిటతక - తరికిటతకరుణు

మాపదని - పాదనిస - రీసనిదని

తాత కిట - తాత కిటా - తరికిటతకదింద

సనీదపమ - గమపద - పనిదా

తకకు ధికుకుతక - తాతదిందా

దనిసరిగరి - గమగరిసని - రిసనిద

దోడ్దోడిందా - దోడ్దోడ్దోడిందా

సనిదప - మనిదప - మగామాపాద  
 ధోంగ్డతక్కధిక్కితక్క - దధింగిణలోం || దుగ్గ  
 మరాళమేళం - బ్రహ్మతాళం  
 జతిస్వరం - కల్యాణిరాగం  
 కళావిలసనం - కాకలినిస్వనం  
 భరతప్రోక్తమిదం - పార్వతీశస్వనం || దుగ్గ ||

### జతిస్వరం-కడకట్టు 11వ మేళకర్త-ఆది

ఆరోహం

అవరోహణ

దీందధిం - తధిం - దీందతద్దీంద - తకదీంద - తద్దీంద

సాచ శు చక్రై

కన్నడరాగం :- గరిసరిగమపమదానిస - సనిదపమగమరిస  
 ధీం - తకధీం - తధీం - ధీం - ధీంత || ఇది పల్లవి

అ||ప|| తద్దీంత - తకధీంత - ధీందీంత - తద్దీంత  
 దోద్దోదీందా - దోదోదోదీందా  
 తొంగుడుతక్క - ధీక్కితక్క - తొంగుహక్క - దదిగిణలోం

1. పామాగా - గాగ్గమరీ  
 ధీంతధీం - తధిమితకిటతక  
 సనిసరిసరినిస - దనిద - నిసనిసరి  
 దిద్దినకిట - దిద్దినకిట - దినకిట  
 పమపద-సరిగా-గమరీ-సనిసరి  
 దిద్దినకిటధితా - దిద్దినకిట  
 సానిరిసనిసా - దపమ - రిగరిసరి  
 దితై - దినకిటదితై ||ధీం||

2. దా... పదనిదప - మదపమప  
 దాందాం - కిటతక - దీందీం  
 గా..మరిసనిస - రిగామపమగమ

దాందాంధికితక - తతోంతదోద్దో  
 దందందాంధికితక - తతోంతదోద్దో  
 సరినిసదానిస - రిగామపమగమ  
 దాంధికితక - తొంగుడుతక - తధీంగిణత ||ధీం||

శ్రీ. పమగా-సీదపమగా-మపమ  
 తద్దీంత - తకధీంత - ధీంధీంత - తధీంత  
 దదానిదనిపద - పమదదని - సీసరి  
 దొద్దోదీందా - దొదొదో - దీందా  
 గాగ్గమరిస - నీన్నిసదప - మగమరి  
 ధీం ధిక్కిటతక - ధీంధిక్కిటతక - ధిక్కిటతక  
 సాససాదపమ - గమరి - నిసరిగమ  
 తధీంత - ధీంధీంత - తద్దీంగిణత ||ధీం||  
 కడకట్టుమేశం - చతుర్ముఖతాశం  
 కన్నడరాగం - పాల్కడలిసలిలం  
 జతిస్వరరూపం - చరణచారణచతురం  
 సిద్ధేంద్రువాలకం - భతమునిసకలం ||ధీం||

జతిస్వరం :- చాళీయము 12వ మేళకర్త

1. తాం..తత్రాం..కిటతక-త్రె...తత్రె..  
 తాంధిత్రాం - త్రెతత్రె - రి సార్లు గ్రీవాభేదం చూపు
2. తాం....దిగిదిగి - దిగిదిగి - దిగిదిగి - దిగిదిగి  
 త్రె.... దిగిదిగి - దిగిదిగి - దిగిదిగి - దిగిదిగి - తాం....హస్తచాలనం  
 తో-గ్రీవాభేదం-పదగలగలచలనంచూపు
- శ్రీ. తాలలం - ధణతాలలం - కిటతక  
 దీణణం - దిమితాలల  
 తకూందరీ - ధణా - కిణా - ఝణ



ధణకిణ-ఝణతఝం-గ్రీవాబేధంతో-చేతులుకూడాచలిం  
పజేస్తూ-ముక్తాయీచూపు

4. తాంత-తయ్యేణు-తకదికి తత్తఝణు - 2 సార్లు  
తకదికి-తత్తఝణులొం - 3 హస్తంతదిందక్కతో చూపు
5. ,త్రే, త్రే, త్రే-తయ్యేకు-తరేకుత  
,త్రే, త్రే, త్రే-తయ్యేకు-ధణేకుత  
తద్ధీంత-తాహతఝం-తఝం-శిసార్లు గ్రీవ-కటిభేదం చూపు
6. తాంధీత్రకిటఝణుతాం - శిసార్లు  
దదిగిణత- శిసార్లు తాంతతదిందలు foot work ముక్తాయీ

-శంకరాభరణం వర్ణం అడుబాబు-ఆది-

చ అ శు చ కా

స రి గ మ ప ద ని స - స ని ద ప మ గ రి స

1. సా..నిసదనిపా - మపగామాపా  
దనిపాదనిసరి - సనిదపదని  
సాసదపమ - పాపమగరి - సరిగసని  
పదనిసా - పమగరిగమ - పాదని ||సా..ని||
2. పాదదపమ - దపామ - గపగామరి  
గమపదదప - మపదని - సనిసా - రిగ  
మగరిస - సరిసనిదప - దపసరి - సా  
స్పదప - పామగరి - సమగమపాదని || సా..ని ||
3. సరిసనిదనిస - పదనిస - దపమపద  
మపగమప - రిగమ - సరిగమపదనిస  
రిగమగ - రిగరిసని - పదనిసా - పా  
సనిదాపామగరి - సరిగమపదని || సా. ని ||

చాళీయమేళం - శంకరాభరణం  
 జతిస్వరనటనం - చరణచారణం  
 మేధాసకలం - గ్రీవాభేదం  
 జాతిచతుశ్రమ - కుచేలచాపలం.

## జతిస్వరం-చారమానం 13వ మేళకర్త-త్రిపుటతాళం

అరోహణ

దాందాం - తకదికితక - తతోంతదోద్దో

అవరోహణ

దందందాం - దికితక - తతోంతదోద్దో

దీందికితక - దోద్దోదీందా

దీందాకిట-దోద్దోదీందా || ఇదివల్లవి

అ||వ|| దం దం - దందం - దందాం

దిందిం - దిందిం - దీం దీం

తద్దికితక - తాహతకిటతక

తకధికితక - తకదదిగిణలొం || ధీంధికి ||

## నీలాంబరిగీతం - త్రిపుటతాళం

అ శు చ కై

స రి గ మ వ ద ప ని స - స ని ప మ గ రి గ స

సారిరిసనీ - సగగమాగమ

దాందదాందద - దాందదాం - కిటతక

రిగరిమా..మగగసాస

దీందదీందద - దీందదీం

సపసాప - ధపమపమగా

తోదిగిదందందాం-తోదిగిదిందిందీం

మపామపమగ - గరిమగాసా

దాందికితక - తతోంతదొద్దో

సాససా..సనిపపమమగ

దందందాం..దికితకతతోంతదొద్దో

గామపదపమ - పమగరిమమా

దాందికితక - దందందాందికితక

గిరిమగాగస - ససరిరిసనీ

దాంధికితక - దద్ధింగిణలొం-

సగగమాగమ - గమపపాపా

ధీగుణాంగు - తాహతకిటతక

మగమపనీరని - పదపపమమగ

ధిత్తశంగు - ధిత్తశంగుతోం

పమగ - రిమగస - సనిపపమమగ

తరికుణాంగుతాహతకిటతక

గరిమగాసా..నిసరిగమగమ

ధిత్తశంగుధిత్తశంగుతోం

గమపమపసా - సనిపపమమగ

ధీగుణాంగుతాహతకిటతక

పమగరిమగస - సనిపపమమగ

తరికుణాంగు - తాహతకిటతక

గరిమగాసా

తకదదిగిణత లేక దద్ధింగిణత ॥ధీంధికి॥

చారమానం - త్రిపుటతాశం

జిత్తిస్వరం - నీలాంబరిరాగం

సప్తాక్షరం - సప్తసూత్రాకారం

నటేశం - చిదంబరేశం

## నత్రము 14వ మేళకర్త-ఆట-చాపు

ఆరోహణ

తాధిమిద్ధిమి - ధిమిధిమిద్ధిమి

అవరోహణ

తధిక్కు - తధిక్కుతాం

తతైతై - తెహిదతతాం

తాతాతై-తెహిదతతాం ||ఇదివల్లవి

ప్ర||అ|| తాధిమిద్ధిమి - ధిమిధిమిద్ధిమి

తతధిక్కుకు - ధిక్కుకుతత

తద్దితకర్కుణతాం-ధి తకర్కుణతాం-తకర్కుణతాం ||తతై తై||

## భైరవి-ఆటచాపు-కామాక్షి స్వరజతి

చసాశు శుక్తై

జతిస్వరం :- భైరవి-సరిగ మవదనిస - ననిదపమగరిస

గామగరిసరి - నీసనిసరిగ

తద్దిమింధిమి - తహతర్కుంతరి

మాప్పగరిగమ - పాదమగరిస

ర్కుంతజగదరి - జగదకుకుందరి

నీసనీగారి - గామావద

కుకుంద - తకుందదరి - తకుందకిణధరి

నినీదపా - పామాగరిస

తాంంం తెహిదతతాం ||తతై తై||

ఖండ - చాపు

2. మాపనిద - మాపనిద - మాపదపమా

తద్దిమిత - తద్దిమిత - తద్దిమితతాం

గామపా - గామపా - గమపా  
 తహధణత - తహధణత - తహధణతతాం  
 పమగిరీ - నిసరీ - నిసరీ  
 తాహంత - కిటతక - ఝంతతాం  
 నిసరిగా - పాదనీదనిదపా  
 కిటతకతరికిటతక - కిటతకతరికిటతకతాం  
 ననిదపా - పావృమగరీ  
 తాధిమ్మి - కిటతకతరికిటతకతాం ||తతె తె||

### తీశ్రంచాపు

దపదా - పదనీ - దనిసా - నిసరీ  
 తకిట - దికిట - తొంగిట - నంగిట  
 సరిగా - మగరీ - గరిసా - రిసనీ  
 తద్దిమ్మి - తద్దిమ్మి - తాహత్తధిన్నాం  
 రనిదా - పదపా - ధపమా - పమగా  
 కత్తరిడి - కత్తరిడి - కాహురే - కాహురే  
 మగసా - సరీగమా - రిగామపా - గమాపదా  
 తకిట-తకిట-దధీంగిణతొం-తధీంగిణతొం-తధీంగిణతొం ||తతె తె||  
 నత్రం-మేళకర్తుం-సప్తసూత్రం-చారిత్రం  
 గానమాధురీసీవక్త్రం-జతిస్వరలక్ష్మసూత్రం  
 కూచిపూడిన్యత్యశాస్త్రం-అఖిలభారతసన్నిత్రం  
 వేదాంతవార్ధిచంద్రం-పార్వతీశం హరితనగోత్రం

2-11-1990 End-

# నాట్య ద్వారాదశాంగములు

—భరత కల్పలతామంజరి—

భరతశబ్ద ప్రస్తారమునకు సప్తసూత్రములు—

తద్ధి-తోనం-కిటతక-దిరిగిణ-ధరికుం-యుం-హం

శ్లో॥ పీఠికం ప్రథమంతేషాం-ద్వితీయం కౌతమేవచ  
తృతీయం కూటమానంచ-చతుర్థం కైయడుస్తథా  
పంచమంతురుపుఃప్రోక్తం - షష్ఠంచకళాసికా  
సప్తమం ప్రచురంచైవ-అష్టమం వసరం తథా  
నవమం శబ్దకంశ్చైవా - దశమంతుమరాశకం  
రుద్రం కడకట్టుశ్చైవా-చాశీయం ద్వారదశం తథా  
నాట్యేషు ద్వారదశాంగాని-ప్రయోక్తవ్యానిసూరిభిః.

## 1. పీఠిక లక్షణము

శ్లో॥ తదాక్షరేణ సంయుక్త-స్థాదిగిద్ధిగి-రేవచ  
అదౌతు సమపాదశ్చ-హస్తశ్చతులదాభిదః  
సమం శిరస్సమాదృష్టిః - పీఠికంచాభిధీయతే ॥

## 2. కౌత లక్షణము

శ్లో॥ పాఠాక్షరేణసంయుక్తం - దేవతా విషయాత్మకం  
నానార్థచిత్ర సంయుక్తం - కిత్రాంతం కౌతముచ్యతే ॥

## 3. కూటమానలక్షణం

శ్లో॥ ద్విరక్రకదంచాదౌ - ధీగుణాంగంతు మధ్యమే  
కూటమానమిదం ప్రోక్తం - పాఠాక్షర విచక్షణైః

## 4. కైయ్యడు

శ్లో॥ కైయద్వాదిస్తు - తక్కల్తొ - థిక్కల్తొ - థిగతేథిచ  
 శిరోభేదసమాయుక్త - దృష్టిస్థానక సంయుతః  
 నృతహస్తానుగామీచ - పాదచార్యస్తుకైయ్యడుః

## 5. తురుపుః

శ్లో॥ తల్తా దిల్తాతు పూర్వంతు - దందం - దింద్యాది - మధ్యమే  
 యేవం పాతాక్షరం యత్నసనామ్నాతు - తురుపుద్భవేత్

## 6. కళాసిక

శ్లో॥ ఝంకారాదిస్వరైశ్చిషం - దీర్ఘకైర్వాక్షరైర్యుతం  
 ప్రాయేణ దృశ్యతే యత్ర - కీర్తితాసా కళాసికా.

## 7. ప్రచుర

శ్లో॥ తాహత ఝంతరి తశబ్దశ్చ - కుందరితమేవచ  
 యేతశ్చబ్ద సమాయుక్తం - ప్రచురం నామకీర్తితం

## 8. వసర

శ్లో॥ ఝంతద్వయాక్షరాణ్యారౌ - ధణకుద్దణ మధ్యమే  
 ఇదంతు వసరం నామ - ప్రోచ్యతే పూర్వ సూరిభిః

## 9. శబ్ద

శ్లో॥ యేభిర్వర్ణైస్సమైహప్రసైవి - శ్చిష్టవాన్యత్ర నిర్మితః  
 తద్దంగణాది - శబ్దోంతే - సశబ్దః పరికీర్తితః

## 10. మరాళ

శ్లో॥ ప్రథమందుగ్గదిగ్గస్యాదంతే - ధోంగుడు-ధోంగుడుః  
 ధీంతకిటధణం - మధ్యేమరాళస్తుప్రకీర్తితః

## 11. కడకటు

శ్లో॥ ప్రాయేణ శ్లిష్టవర్ణశ్చ - దీందకాది నమన్వితః  
ఆదిమధ్యావసానేషు - తవర్ణోంతేచబంధకః

## 12. చాళీయం

శ్లో॥ రేఖానుమాన గాంభీర్యం - తత్ర తాళలయాన్వితం  
ఊరోకటి శిరోపాంగం- కోమలం యదిచాలయేత్  
అర్ధాచ్ఛాళీయకశ్చాద-చాళీహస్తయతోయది.

## చారమా నము

శ్లో॥ స్వరసంశ్లిష్ట సంపూర్ణం - దాందాం వర్ణకృతోభవేత్  
ఆదిమధ్యావసానేషు - చారమానోభిధీయతే.

## నత్రము

శ్లో॥ తాద్ధిమిద్ధిమ్మివర్ణంతు - తధిక్కటమేవచ  
నామ్నాతునత్రమిత్యేవ - ముచ్యతే పూర్వసూరిభిః.

ఆ॥ గొడ్లకాటివాడు గోపాలకృష్ణుండు  
పార్వతీశుడనగ వానిసఖుడు  
గొడ్లకాపు పనిని గోపాలుడేసేయ  
పార్వతీశుడనిన పలచనేల ॥

క॥ వరదయ్య గొడ్లకావరి  
వరవడి శ్రీపార్వతీశ పసులను గాయున్  
తరతమ శ్చేత్రయ్య కవులు  
సరసపద కవిత హృదిసరసాలాడించున్ ॥

గీ॥ దుక్కిముచ్చని వెక్కిరింతును ననుగని  
మట్టి దున్నినే పెకలింతు మణులవంట



ఆ వృకోదరులను పండితాశిజేతు  
ప్రౌఢిపోతన్నవాడు వో పార్వతీశ ॥

శీ॥ పార్వతీశుడవీవు - పార్వతీశుడనేను  
గొప్పయేమియులేదు దెప్పదలచ  
నీవు నాట్యముజేయ నేను నాట్యముజేతు  
గొప్పయేమియులేదు దెప్పదలచ  
సంగీత ప్రియుడవు సంగీత ప్రియుడను  
గొప్పయేమియులేదు దెప్పదలచ  
సురలు మీరైతె భూసురుడనేనాదును  
గొప్పయేమియులేదు దెప్పదలచ

శీ॥ చెమిటి మల్లయ్యవని బిల్వ చెమిటివాడ  
నేను-ఒక్కటే తరుగాయె నీకు నాకు  
భేదమేలేదు - సుంతైన - వృత్తులందు  
యెట్లుగాచెదోనటరాజ యిపుడు నెపుడు ॥

శీ॥ కవినిగాదు - నృత్యకవిని - గద్యరచన  
యంచనకురనేనే పద్యమైన వ్రాయ  
గలను - పూరించెద సమతూకమున తరుగు  
లనుచు-నృత్యవాచస్పతి యంచురయ్య ॥

వినాయక తాండవం - త్రిశ్రత్రిపుటతాళం

చారమానం 13వ మేళకర్త-కాంభోజిరాగం

ఆరోహణ

దాందాం-తకధికితక-తతోంతదొడ్తో

అవరోహణ

దందందాం-ధికతక-తతోంతదొడ్తో

తాంతతై-తతై- 4సార్లు-భంగిమలు చూపించు

దోగుడుదొడ్దోకిటతక - దొడ్దోకిటతక - దొడ్దోకిటతక - 2సార్లు.

దోగుడదొడ్దోకిటతక - దద్దీంగిణతొం - 3సార్లు

దోడ్దొ దీందాం - దొదొదొదీందాం

తదికితక - తాహతకిటతక

తకధికితక - తకదదిగిణతొం

ధీగుణాంగు - తాహతకిటతక

ధితశంగు - ధితశంగుతొం

తరికుణాంగుతాహతకిటతక

ధితశంగు - ధితశంగుతొం

ధీగుణాంగుతాహతకిటతక

తరికుణాంగుతాహతకిటతక

ధీగుణాంగు - తకదదిగిణత -

రారనా..బంగారు - పాపా..

రారనా..లోకైక - దీపా... | రార||

అ||ప|| గజ్జలందెలు - ఘట్టునమ్రమోయ

పజ్జకురారనా - బంగారుబొజ్జ ||రార||

తొంగుడు - తాధా కిటతక - తతోంతతోం - 2సార్లు

తొంగుడు - తాధాకిటతక - తతోంత - నన్నకిటతక

తొంగుడు - తాధాకిటతక - తొంగుడుతక - తద్దీంగిణతొం

నాట్యకారుడు నీతండ్రి

లాస్యకారిణి నీతల్లి

నాట్యలాస్యపు నటనజూపి

పాటబాదర బంగారుబొజ్జ ||రార||

దందం - దందం - దందాం

దిందిం - దిందిం - దిందీం

తదికితకతాహతకిటతక

తకధికితక - తొంగుతక - తద్దీంగిణత

నవరసాలంకారవార్ధి  
 నాట్యవేదపుకోటయాశ్రీ  
 కూచిపూడి పూచుసుతుడ  
 కోమలాంగనాకూర్మితనయా ||రార||

దాంద-దాందద-దాందదాం  
 కీటతక-దీందదీందద-దీందదీం  
 తోదిగి-దందందాం-తోదిగిదిందిందీం  
 దాందికితక-తతోంతదొద్దో  
 దందందాం-దికితక-తతోంతదొద్దో  
 దాందికితక-దందందాం-దికితక  
 దాంధీకితక-తకధికు-తధీంగిణత  
 ... ....నవరసాలంకారవార్ధి.....

సూత్రధారి నట్వాంగం పార్వతి :- నర్తకుడు వినాయకుడు.  
 నవరసాలంకారవార్ధిని-వల్లవిజేశి-స్వరంవేస్తూ పాడిన ఆడండి-  
 మృదంగంకూడా-తని-వాయిస్తే ఆడండి-  
 శివకామిని-కురంజిరాగం

కా చ అ శు చ

రచన :- ఘనంసీనయ్య- స ని స రి గ మ వ ద-ద వ మ గ రి స ని న  
 శివదీక్షాపరురాలనురా-అఅఅఅనే  
 శీలమింతైన విడువ-జాలనురా అఅఅఅఅ ||శివ||

అ||వ|| శివశివ గురునాజ్ఞ-మీరనురా.....  
 శ్రీవైష్ణవుడంటే-చేరనురా..... ||శివ||

1. వడిగావచ్చి మతము-జొరవకురా....  
 శివార్చనవేళ-తలుపుదెరవకురా  
 ముడవకావెచెరుగు-దీయకురా....నీవు  
 మాటిమాటికి-నోరుముయ్యకురా.... ||శివ||

2. పంచాక్షరీజప-శీలనురా....

కూకిపలుకులను - వినజాలనురా....

కొంచెపు వగలునే- నెంచనురా....

మ్రొక్కుదు రుద్రాక్షనరులు - తెంచకురా ||శివ||

3. అజ్జజాంచి వక్షము నంటకురా-నా

సెజ్జగొలుసుబట్టి-కదియకురా

బుజ్జగించను పసిగోలనురా....

కెమ్మొవినొక్కకు భక్తురాలనురా... ||శివ||

4. మోము మోముబట్టి చేర్చకురా...నీ

నామముతోడ బూదిగూర్చకురా...

వేమరుతొడ భిక్షవేడకురా....

పోపోరమన్నారు రంగ-మల్లాడకురా ||శివ||

## ఫేరణి-వాహ్యుళి-

లోకక్షేమం వహామ్యహం

∴ స్రగ్ధర ∴

లోకానాహూయసర్వాన్-డమరుకనినదైః-ఘోర సంసార మగ్నాన్  
దత్వాభీతింతయాశుః-ప్రణతభయహరం-కుంచితం పాదపద్మం  
ఉద్యత్యేజం-విముక్తేరరునమితి-కర్తార్థర్మయ ప్రత్యయార్థం  
భిభ్రద్వహ్నిం సభాయాం-కలయతినటనం-యస్సపాయాన్న టేశః

ఫీరిక మేళకర్త-బ్రహ్మతాళం

అరోహణ

అవరోహణ

తాదిగిదిగితై - తతహతతై

అ శు చ కై

నీలాంబరిరాగం :- స రి గ మ ప ద ప ని స-స ని ప మ గ రి గ స

తాదిగిదిగితై-తిత్తి తై

తిత్తైదత్తి-దత్తతాహం

దత్తానుతకిట-కిణ్ణతొంగ

డికుతొంతొంగ-

నంగిటకిటతక-నంగిటకిటతక-నంగిటకిటతకదీంద

నుతకిటగిణ్ణతొంగ-డికుతొంతొంగ

తాహంఘి-తంఘిక్కిటతక-దిక్కితా

తత్తాద్రుగుడుదందం-దిక్కుందరి

దిక్కిటకిటతక-దిక్కుతొంగ-నంగిటకిటతకః

1. ఓయి వోయి జంగమా-ఓంకారలింగమా

నాణ్యమైనా జంగమా-నా ప్రాణలింగమా ||ఓయి||  
 తత్తదిద్దితొంతోనన్న-ఖాఖా-పాపా-  
ద్రుగుడు-ద్రుగుడు-ద్రుగుడుదాం-తిర్రః-ఖాఖా-పాపా-  
 తామక్కుదీక్కు-తక్కిట-తొంగిటకిటతక  
డే..ణ..తంఘిక్కిటతక-దిక్కిత్త

2. ఎత్తుకాలు గిత్తనెక్కి - అట్టెతిరుగు జంగమ  
 విచ్చమెత్తువాడవాడ-భీమశంకరలింగమా ||ఓయి||  
 తద్దిత్తాహతరుం-దిత్తాహతరుం  
 తాహతరుం-తరుం  
 తత్తకిట-దదీంగిణత-దిత్తకిటదదీంగిణత  
 తకిట-దదీంగిణత  
 భల్లనారాయణకే ముద్దు-వట్టిలైన జంగమ  
 చల్లంగ పాలింపుమయ్య-కోటిలింగమా ||ఓయి||

తిశ్రం:-తద్దిమిత-తద్దిమిత-తహదణతతాం  
తత్తరికిటతక-తత్తరికిటతక-తత్తరికిటతకతాం  
 తాదిన్నతై-తద్దిన్నతై  
 తాదిన్న-తకదిన్న-తకదిన్నతై

4. కాశిలో ప్రవాసమైన విశ్వేశ్వరలింగమా  
 కావవయ్యా ద్రాక్షారామ-భీమేశలింగమా ||ఓయి||  
 తద్దిత్తతరుణుతాంత-దిత్తతరుణుతాంత-తరుణుతాంత  
 తకధికు-తదీంగిణత—శిసార్లు

5. వెండికొండమీదనుండు-కొండపీటిజంగమా  
 తోడునీడవె కూచిపూడిని-రామలింగమా ||ఓయి||  
 తాదిగిదిగి-తాదిగిదిగి-తాదిగిదిగితా  
 తత్తదిగిదిగి - తత్తదిగిదిగి-తత్తదిగిదిగితై  
 తాదిగిదిగితా-తత్తదిగిదిగితై  
 దదీంగిణతాం— శిసార్లు

6. శ్రీశైల క్షేత్రమందు-శ్రీగిరి భ్రమరీ  
నల్లమల అడవులలో చెమిటి  
మల్లికార్జున లింగమా ॥ఓయి॥

తిశ్రం:- తద్ధిమ్మి-తద్ధిమ్మి-తాహత్తధిన్నాం  
తత్తరికిటతక-తత్తరికిటతట-తత్తరికిటతకధిన్నాం  
తద్ధిమ్మిధిన్నాం-తాహత్తధిన్నాం  
తద్ధిమ్మి-తధీంగిణతొం-తధీంగిణతొం-తధీంగిణతొం ॥

7. శ్రీ-కాళహస్తీ-దక్షిణకాళీ-స్వర్ణముఖి తటిసీవాన  
(తక) శ్రీకాళహస్తీమూర్తి- వాయులింగమజంగమా ॥ఓయి॥  
తాంంంధీత్తకిటరుణతాం-దదిగిణత-దదిగిణత-దదిగిణత

8. సేతుబంధన సైకతమూర్తి-ధనుష్కోటీతటిసీవాన  
సీతారామాస్థాపిత-ధూర్జటి-రామేశాలింగమా ॥ఓయి॥

ఖండం :- తద్ధిమ్మి-తద్ధిమ్మి-తాతకిటతకతకిట— 2సార్లు  
తాంత-తరుణ-తకదికి తతరుణ— 2సార్లు  
తకదికితతరుణతొం— 3సార్లు

9. మహానందీజలోద్భవాకృతి  
నల్లమల అటవీ నివాస  
మహాఋద్రా చిద్రలింగమ  
కామేశ్వరీ హృదయజంగమ ॥ఓయి॥  
(తకరుణ) కిటతకదదిగిణత - తకదదిగిణత - దదిగిణత-  
ధిగిణత - గిణత

శ్రీ-కాళహస్తీ దక్షిణకాళీ

ఫేరణీ-ఆనందతాండవం

శ్లో॥ బ్రహ్మతాళధరో-హరిశ్చపటహి-వీణాకరోభారతి  
వంశజ్ఞ-శిశి-భాస్కరో-శృతిధరా-స్పిద్ధాప్సరో-కిన్నరా-

సందీ భృంగి-రిటాద మర్దశధరాః సంగీతకోనారదః  
శంభోన్మత్తకరస్య-మంగళతనోః నాట్యం నదాపాతునః

### ఋద్రలయలు

1. సర్వోవై ఋద్రస్తస్మైరుద్రాయ నమోఅస్తు
2. పురుషోవై ఋద్రన్మహో నమోనమః
3. విశ్వభూతం భువనం చిత్రం బహుధా  
జాతం జాయమానంచయత్  
సర్వోహేష ఋద్రస్తస్మై ఋద్రాయ  
నమో అస్తు ఋద్రాయ నమో అస్తు  
(మధ్యమధ్యలో డమరుకం-శంఖం-గ్యాంగు-మ్రోగించాలి)

### చారమానం 13వ మేళకర్త

ఆరోహణ

దాందాం-తకధికితక-తతోంతదౌద్దో

అవరోహణ

దందందాం-దికితక-తతోంతదౌద్దో

కామవర్ధని - జంపెతాళం - చాపు

ధీం-ధీంత-తరికిటతక-తధీంత-2 సార్లు

తద్ధిం-తధీం-తధీం-తధీం—2సార్లు

ధీం-తకిట-ధీం తకిట-తద్ధిం—2సార్లు

తర్పుంత తక-తద్ధింగిణతోం—3సార్లు

రావయ్య రజితాంద్రవాసా

నవరసాలంకారభాష ||రావయ్య||

అ||ప|| పేరణీ నృత్తాల తాండవాలోలా ||రావయ్య||

తాద్రుగుడుజం నగజం తధిమితతా

తద్రుగుడుజం నగజం తధిమితతా



తధిమితతా తధిమిత దధిమితతా  
తధిమిత తత్త కిటతక తదిగిణతొం

1. ఆనందతాండవాలోలా

ఆకాశభూచారీ కరణాలవాలా  
హరిహయూదులుపాడ  
అవస్మారుడట వెలసె ||రావయ్య||  
తాకిటతక - డెగడెగ - తళంగుతోం  
తత్త కిటతక - డెగడెగ - తళంగుతో  
తళంగుతోం. తళంగు తళంగుతోం — 2 సార్లు  
తళంగు తత్త కిటతక - దదిగిణతొం

2. నృతాలహస్తాలఖేలా

లొలికింకిణీ ఋద్రలయలా  
సంక్తిర శతతాళ గతులా  
గంగావతరణాది కరణాలమేళా ||రావయ్య||  
తాం - తా - తె - తె  
తె - తె - దత్త  
తోదిగిదాం - తోదిగి - దందందాం  
దాం - దందం - దందందాం  
దందం తకదికితక - తకదదిగిణతొం  
తోదిగిదీం - తోదిగి - దిందిందీం  
దీం - దిందిం - దిందిందీం  
దిందిం. తకదికితక - తకదదిగిణతొం  
తోదిగిదాం - తోదిగిదందందాం  
తోదిగిదీం - తోదిగి - దిందిందీం  
తోదిగి - దాందాం  
తోదిగి - దీందీం  
తోదిగిదాం  
తోదిగిదీం

దాందాం-తకదికితక-తతోంతదొద్దో

దందందాం-తకదికితక-తతోంతదొద్దో

దాందాం-తకదికితక

దందందాం-తకదికితక

తోంగుతక-తధీంగిణతొం

3. వ్యత్యస్తపాదానుఖేలా

అగ్రతలసంచారా

కుంచితా అంచితా

ఘట్టితా-మర్దితా-తలాహతి ||రావయ్య||

తద్దితాహతరుంతరి

ధితాహతరుంతరి

తాహతరుంతరి

తాంతతై-తెయ్యిత-తత్తతై-తాతెహిత

తాంతతై-తెయ్యిత-తత్తతై

తతైహిత—రిసార్లు

4. ఆలీధ ప్రత్యాలీధ-మందలా

అభుగ్న నిర్భుగ్న ప్రకంపితా

వైష్ణవ సమపాద భ్రమరి

కూచిపూడి రామేశ రామలింగేశ ||రావయ్య||

ధీతాంకిటతక-ధరికిటధా

ధిరుగుడుతాం-కిటతక-తరికిటధా

ధీతాంకిటతకతరికిట

తాంగుదిన్నత—రిసార్లు

చిన్ననాటి-ఘెరణీ శివతాండవం విద్యార్థిగా

మోహన-బ్రహ్మతాళం

11 వీకాస్యంతు చతుర్భుజం త్రినయనం

వామేతు దుష్టారగం

చంద్రం వత్రశిఖి ప్రసారితకరం

ఊర్ధ్వంపదంకుంచితం

నర్వేస్వస్థికమండలం-డమరుకం

గంగేజితేబిభ్రతం

పందేకిర్ణజటాన్న తేజ-అనిశా

పస్మారదేహేస్థితం

స.గ.వ.గ - సా - సా

స.గ.వ.ద - గా - గా

గ.వ.ద.న - దా - దా

వ.ద.స.గ - సా - సా

సా.దపదపగరి-గా....రిస-రిగవద (ప్రథమకాలం 1 సారి 2వ కాలం  
2సార్లు 3వ కాలం 4 సార్లు)

దపాగరిసా-దపాగరిసా-దపాగరిసా-రిగరిగవదా—2సార్లు

నదరిసా-దపదపా-గరిగవద—2సార్లు

దపగవగరి-గరి-గరి-నదరిగవద—2సార్లు

సాదసా-గవదాగపా—2సార్లు

సావదసా-వదసా-దపగరి-గవదాపగరి-గవగా-నరీస—3సార్లు

పదపా-గరిగపా-రిగవద-వదసా-దపదసా-దపగరిస—2సార్లు

నరీగపా-దపదస-దపదా—3సార్లు

సాదాపా-నదపగరిసా—3సార్లు

దపదా-వదసగా-రిగరిసద-రిసరీ-రిసదసా-సారిగవ—2సార్లు

దాదరిసా-దాదరిసా-రిసాస-దాదపాపా-దపగరిస—2సార్లు

రిసా-దపదరీసా-దపదపదరీసా-సా-దపగరిస—3సార్లు

సా.దపదపగరి-గారిసరిగవద—4 సార్లు ప్రకాలం

స - గా -

(సంధి-యీ సీసపద్యాన్ని-సూత్రదారి ఆభినయించుచుండ  
నర్తకి-హావభావాలతో-వయ్యారంగా-నడయాడాలి.  
యిది నాట్యాలంకారం-యితడే మాష్టరుకూడాను)

సీ॥ శివపూజ నానక్తి - జిన్నిచన్నులు పెక్కు  
వయు - బ్రత్యహంబు నయముజూప  
శైవాగమాంతర జ్ఞానంబు - దనులతా  
వ్రభయు నంతంతకు - నభినయముగ  
పార్వతీ ప్రాణేశ - భక్తియు గూకట్లు  
వెలసినానాటికి వృద్ధిబొంద  
వారకులాచార - వాసనాబాల్యంబు  
లొకపూట-కొకపూట-లుడిగిపోవ

గీ॥ శాంభవంబైన తేజంబు - శైశవాప  
గమ-వయోగణ్య-లావణ్య గౌరవంబు  
హృదయమున - సంగకంబులనుదయమొదవ  
జరువబోవుదురిరువురు - మదవతులును ।

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః  
గురుర్దేవో మహేశ్వరః  
గురుసాక్షాత్పరబ్రహ్మ  
తస్మై శ్రీ గురవేనమః  
తాంతకిట - తాంతకిటలో  
తెతకట - తెతకిటలో  
తరుంతలో - తదీద్దితో  
దిన్నాకిటతకతె - శిపార్లు

శ్లో॥ ఏకాశ్యంతు - చతుర్బుజం-త్రినయనం  
వామేతు దుష్టారగం  
చంద్రం - పత్ర-శిఖిప్రసారితకరం  
ఊర్ధ్వం పదంచుంచితం

నర్వే స్వస్థికమండలం - డమదుకం  
 గంగేజపేద్భితం  
 వందే కీర్ణజటాన్నపేశః  
 అనిశాపస్మారదేహేస్తతం ॥

### కౌతం మేళకర్త-చిదంబరకౌతం-బ్రహ్మతాళం

తద్దీంత-దీందీంత-శంభోమునిజన  
 సకల సురాసుర - నన్నుతపాదా  
 కింకిజి యుం యుం-యుణ-యుణ-యుణ-యుణ  
 నూపురలయగతు-ఘణఘణ-ఘణ-ఘణ  
 విధిహరిసేవిత-తక్కుడు-ధిక్కుడు - దరికిటకిటతక  
తాంతతాం-తక్కిటకిటతక-ధరికిట-కిటతక  
తాండవినోదా-ధిక్కిటకిటతక-ధరికిటకిటతక  
 వ్యాఘ్రమ శంకర-తొంగిటకిటతక-దినకిటకిటతక  
త్రిశూలహస్తా-నంగిటకిటతక-ననకిటకిటతక  
 నందివాహనా - ననాదయోగా-  
 జగణం కిటతక - తగణం కిటతక  
 దిగిదిగి-తద్ధిక్కుతొ-తధిక్కు  
 తధిక్కు-జయజయ-శశిరవిభూషణ  
 రూపభయంకర - ధమరుకహస్తా  
 తృతీయసహస్ర దీక్షితాపాదా  
 నటరాజకవుతం - తాక్కు-  
 ధిక్కు-తక్కిట-తొంగిటకిటతక  
 ధే..ణ-తంఘిక్కిటతక-ధిక్కు-త

(మరల గురుపాదాభివందనంచేసి యింటికి వెళ్తుదురు)

## శివార్చన - హిందోళ - ఆది

పూజలు నేయుదమా-

పురుషోత్తముడని వేడుదమా ॥పూ॥

అ॥ప॥ భవుడేమాకిక ప్రాణ విభుండని  
శివార్చనలు - లక్షవ్రత విధులను ॥పూ॥

### ఋద్రలయలు

ఓ నమో భగవతే ఋద్రాయా నమోఅస్తు

1. సర్వోపేష ఋద్రస్తస్మై ఋద్రాయ-నమోఅస్తు
2. పురుషోవై ఋద్రస్మహో - నమోనమః-ఋద్రాయా నమోఅస్తు.
3. విశ్వం-భూతం-భువనం-చిత్రం-  
బహుధాజాతం - జాతమానందయత్  
సర్వోపేష - ఋద్రస్తస్మై ఋద్రాయ  
నమోఅస్తు - ఋద్రాయా - నమోఅస్తు

(డమరుక-డిండితాండవం-దీనిలో-ఆశిప్ర త్యాశి-  
వ్యత్యస్తం - వర్ద్ధితం-దిగిదిగీలు - అందంగా-  
లాలిత్యంగాయుండాలి)

### బ్రహ్మతాళం-నాట్యమపధారయ

ధీంధీంతకధిమి-ధిమిత-ధిమితతక

ద్రుగుడుత - ద్రుగుడుత తక - తకిట తకిట తక

రాగదేమహేశా - రమ్మ జగధీశ ॥రాగ॥

1. తలపైజాన్తవి తాండవింపగా  
అలలమీద నెలబాలుడూగగా  
గళమున ఫణివతి - మిలమిల మెరయ  
తళతళ-తళతళ-కళామూర్తి వె ॥రాగదే॥

1. ఆననచుంబి తైదవ సకల సుమనస్సురితలతిగా - ఋద్రాయ నమోఽస్తు.
2. కృతజటంటం నినాద - వినోదసాధకహస్త భాస్వరా - ఋద్రాయ నమోఽస్తు.
3. దమరుకం - కంజసూతే - రత్నముఖేన-కృత్యభూషణా - ఋద్రాయ నమోఽస్తు.
4. తంతం - తండుచేతసి భక్తిభాసిని- మస్తకోపరీ - ఋద్రాయ నమోఽస్తు.
5. విద్యుత గంగం - గమ్యమాన - మనాదివనైరంతరీక్షకరీ - ఋద్రాయ నమోఽస్తు.
6. మునివళం - శంశం సనీయతసుం-విలోచన దహనభస్మిత-ఋద్రాయ నమోఽస్తు.
7. మదనచంచం - చంచరీతిత - సకలసురపీఠ - హృదయదయగా - ఋద్రాయ నమోఽస్తు.
8. సరసిజం - జంజన్యమానోదయం - భవంతమిహాశ్రయా - ఋద్రాయ నమోఽస్తు.

శివాయ శంభురూపాయ శివరూపాయ శంభవే

ఓన్నమో భగవతే ఋద్రాయ . నమోఽస్తు.

జంపెతాశము - చాపు

1. తాద్రుగుడుజనగజం - తధిమితలా  
తతద్రుగుడుజం - నగజం - తధిమితలా  
తధిమితలా - తధిమిత - తధిమితలా  
తధిమిత - తత్తక్తితక దదిగిణలొం
2. కేలశులముబూని - బాలలోనడుపగా  
నందివాహనముపై - ఆనందమూర్తివై  
రావయ్య - గౌరాంగ - రమ్మంధకారీ  
శమ్మోవరంతపా - జ్యోతిన్యరూపా \*

తాకిటతక - డెగిడెగ - తళంగుతోం  
 తత్తకిటతక - డెగడెగ - తళంగుతోం  
 తళంగుతోం - తళంగు తళంగుతోం  
 తళంగుతత్తకిటతక - దదిగిణతోం ॥  
 రావయ్య గౌరాంగ - రమ్మంధకారీ.....డమరుకనాదం

తల్లి :- కాంభోజి - ఆది

యేటికే మీకీ పూజలూ  
 నా - కూనలోర - కులమందారులార ॥యే॥

అవ॥ యెన్నడు నేర్తురోకుల వృత్తులనుచు  
 వేచిచూచితిని అనుదినంబునను ॥యే॥

1. శివుడు బ్రతికించునే - మనల  
 బిబ్బోకంబుల బెదిరింపులగనరె  
 తబ్బిబ్బా - విరిశదుపాతము  
 నిబ్బరముగ నేర్వరేమరువక ॥యే॥

సీ॥ రసికులుమీగానరసమానవచ్చిరి  
 పాదరే శివభక్తి పాడుగాను  
 జాణలు మీవిలాసము జూడవచ్చిరి  
 చూడరే - శివభక్తి చూరవోను  
 వల్లవుల్ మీతోడ భాషింపవచ్చిరి  
 వలుకరే శివభక్తి పారిపోను  
 పార్తివుల్ సకలసంపద లీయవచ్చిరి  
 పిలువరే శివభక్తి పెంపుచెడను

A॥ ధనము గల్గిన జంగమార్చన మొనర్చు  
 శివునకభిలోపచారముల్ చేయవచ్చు  
 వనజ ముఖులార - నాసరి వారిలోన  
 శిరులు మెరయుచు - దలయెత్తి తిరుగవచ్చు ॥



## నాదనామ క్రియ - ఆది

వినలేము-వినలేము బోధలా ||విన||

అ||వ|| కలకాలమాభవుడె - చూడాలి మాకళను ||విన||

1. నవరసాలంకారి - శివుడే మావిభుడు  
కవలమాతోపాడి - నాట్యాలతేలించు ||విన||

2. యెవడే-వాడెవడే - జాణకాడే  
శివుడే చరణ చారణ-సూత్రధారీ మేటి ||విన||

3. పార్థివులా - సత్పథమీలేరు  
భవుడే పార్థివుడు - సకల సంపదలిచ్చు ||విన||

4. వల్లవులు కల్లరీలు-భాషింపన్  
భవభయహరుడే - వరదుడు మాకింక ||విన||

సీ|| శివున పేక్షించిన చిత్తంబు - చిత్తజ్ఞా  
యత్తమై - విటులపైనానవడునె  
పరశివస్తుతికథా రాషలు విను పీను  
లానునెకుంటెన లాడువలుకు  
తీశ్వరీశ్వరమూర్తి - నీక్షింపగోరెడు  
చూపన్మరూపంబు - జూడజనునె  
ముక్తివల్లభు - ననురక్తి గూడదలంచు  
కాయంబుగూడునే కాముకులను

గీ|| హరుని భవహరు-శ్రీకాళహస్తి నిలయు  
వినుతి యొనరించు-జిహ్వాక-మనుజతతికి  
బ్రియము జెప్పంగబోవునే నయముమీర  
వారధర్మోపదేశమ్ము వలదుతల్లి ||

క|| మగువకు శరీరమొసగిన  
మగడు-చిదంగనకు మగడు-మాయావతికిన్

మగడు - మగవేల్పులకురగు

మగడు - మగడుగాక - మాకుమనుజుడు మగడే ॥

మాణిక్యవల్లి :- అర్ఘ్యో-అర్ఘ్యో-అర్ఘ్యో-నాతల్లి  
కమలా మనోహరిరాగం-ఆది

న గ మ వ ని స - న ని ప వ మ గ స  
సౌమ్యైల్లవమ్మాయేనే - సంపాదన ॥సౌమ్యైల్ల॥

అ॥వ॥ చెడబుట్టిరే - ఉపకారములజేయ ॥సౌమ్యై॥

1. గాజుల గలగలలు - బంగారు యుంగరాల్  
బాజుబందులు వడ్డాణ - గంటల గణగణలు ॥సౌమ్యైల్ల॥
2. ముంగెర అద్దబాసలు - ముత్యాలసరాల్  
కట్టకాసులు జిగినీలు - కరకంకణములు ॥సౌమ్యైల్లవమ్మాయేనే॥
3. రవ్వల దుద్దులు - తాయిడిచంద్రులు  
జడకట్టుకొప్పెలు - గండపెండేరాలు ॥సౌమ్యైల్ల॥
4. తూగుటాయలుత్ - పందిరిమంచాలు  
వట్టచీరలు - గుట్టరెవికలు  
పెట్టిపెంచినసొమ్ము - పరులపాలై పోదే ॥సౌమ్యై॥
5. పొదరింద్ల వితర్దులు-పూచిన మల్లెమొల్లలు  
యేహానకో-యింకేటికో-యివి యెవరికో ॥సౌమ్యై॥  
అక్కాయ్లోలాక్షీ-వదినా సరసీరుహం-బినేవ్ పుష్పవతీ  
కోడలా రమణీమణి - ఓయిమగాళ్లు

ఉ॥ ఏ నెరజాణలైన కమ

రేక్షణలన్ - మణిమంత్ర తంత్రవి

ద్యానవచాతురీ మహిమ

నైనను - మందులనైన - నీశ్వర

జ్ఞానము మాన్య-కామసుఖ

సకలజేసిధయేనియిత్తు - గా

సైనను పుచ్చుకోక - కమ

లాస్యల - కన్నెరికంబు వారికిన్ ॥

జంగాలు :- వస్తున్నాం - వస్తున్నాం-

క॥ శంభోశంకర సాంబా

అంభోజాక్షా-భంభం-ఆంప్రీ-భేషట్

దంభాలు రయోశంభో

పబ్బం గడవర-దొంగలవైనము-సాంబా ॥

నీలాంబరి - ఆది

అ శు చ కై

స రి గ మ వ ద ప ని స - న ని ప మ గ రి గ స

ఓయి ఓయి జంగమా - ఓంకార లింగమా

నాణ్యమైన జంగమా - నా ప్రాణలింగమా ॥ఓయి॥

1. ఎత్తుకాలు గిత్తనెక్కి - అట్టె తిరుగు జంగమా

బిచ్చమెత్తు వాడవాడ - భీమశంకర లింగమా ॥ఓయి॥

2. భల్ల నారాయణకే ముద్దు - వట్టిలైన జంగమా

చల్లంగా పాలింపుమయ్యా - కోటిలింగమా ॥ఓయి॥

3. కాశిలో ప్రవాసమైన - విశ్వేశ్వర లింగమా

కావవయ్యా ద్రాక్షారామ-భీమేశలింగమా ॥ఓయి॥

4. వెండికొండమీదనుండు - కొండపీటి జంగమా

తోడునీడలె కూచిపూడిని - రామలింగమా ॥ఓయి॥

5. శ్రీశైల క్షేత్రమందు - శ్రీగిరీ భ్రమరీ

నల్లమల అడవులలో చెమిటి - మల్లికార్జున లింగమా ॥ఓయి॥

6. శ్రీ-కాశహస్తీ దక్షిణకాశీ - స్వర్ణముఖి తట్టినీవాస

(తక) శ్రీకాశహస్తీ మూర్తి - వాయులింగమ-జంగమా ॥ఓయి॥

7. సేతుబంధన సైకతమూర్తి - ధనుష్కోటి తటిసీవాస  
సీతారామ స్థాపిత-ధూర్జటి-రామేశలింగమా ॥ఓయి॥
8. మహానందీ జలోద్భవా కృతి-నల్లమల అటవీ నివాస  
మహాబుద్రా చిద్రలింగమ - కామేశ్వరీ హృదయ జంగమ ॥

### ఖండచాపు - మంటానాదం

1. పాడిపంటలతోటి ప్రభవిల్లి బ్రతకాలి  
రారాహరహరాయోభవా  
చిట్టిపాపలతోడ-శ్రీమీర చెలగాలి  
రారా-లేరా-హరహరాశివా
2. అలుబిడ్డలమగలు - నూరేళ్ళ పంటతో  
భోగమందాలి రారాభవా  
తరతరాలుగవెలసి - మునిమనుమలెనసితా  
శిరుల చెలగాలి . రారా శివా
3. ఆర్షేయ పౌర్షేయ మెలయించి ఆంధ్రికి  
ఆంధ్రభాషాయోష వేరాభవా  
ఆదిభాషాయోషలరించి ఆంధ్రికి  
నోములపంటగా రారా శివా
4. ఐంకారములతోడ - హింకారమెలయించి  
శ్రీం కారముల పూజించరా భవా  
నృత్యకేశీ దేల్చి సారస్వతము బూన్చి  
సంగీతలహరిదేలించరాభవా
5. కూచిపూడిబాణి - నాట్యద్వాదశాంగాణి  
సిద్ధేంద్రు నీ వాణి-చేకొందురాభవా  
మేశకర్తలతోడ మేలమాడేచంద్ర  
మాళి నృత్యాల సాదంగ రారా శివా

6. రామేశుడా-యో రామలింగేశుడా  
 భామా కలాపాల - బాలమ్మతోనాడి  
 పార్వతీశుని సూక్తి - లోకాలలోపాడి  
 వరిధవిల్లరసాంబ - శంభోశివా  
 శంభో-భగవతీ-శాంభవీ-కాత్యాయనీ-మాలా  
 భిక్షాందేహి-

పీల్లలు :- జంగమదేవరా-భుజంగ శశాంకుని-భజించు-చంచ  
 రీకమా - స్వాగతం

ఉ॥ యెచ్చటనుండి వచ్చితిరి  
 యిచ్చటి మా స్థితి గోచరించెనే  
 పొచ్చములేక చెప్పడెటు  
 పోవుదురోనటు తీర్థసేవలన్  
 చెచ్చెరవెంట వచ్చెరము  
 శ్రీగిరి రంగము కాశహస్తికిన్  
 వెచ్చము దెచ్చుకొందుమిక  
 వెంటను వచ్చుట కిచ్చగింతురే

జంగం :- కందార్థం - చాపు

క॥ కొలచితి తేదారేశుని  
 కొలచితి విశ్వేశు గౌరికోమలి పదముల్  
 కొలచితి శ్రీరంగంబును  
 కొలచితి రామేశు దేవు కోరికలలరన్  
 ఇలగల శ్రీకాశహస్తి - పోవుదుమింకన్  
 తలిరుబోలులు వెంటరండిక  
 కలసి క్షేత్రములెల్లచూతము  
 వలసినంత-ద్రవ్యమాదిగ-వెంట నిడికొని కదలిరారె

॥కోరికలలరన్॥

## శ్రీశైలం - ఉత్సవాలు

ఫేరణీ తాండవం

శరభ-దదదద-శ్శరభ-అశ్శరభ-శరభ - పిసార్లు  
(అంటూ స్టేజీలోకి రావాలి)

- స్రగ్ధర -

లోకానామూయ సర్వాన్ - ధమరుక నినదైః  
ఘోర సంసారమగ్నాన్  
దత్వాభీతిం దయాళుః ప్రణుతభయ  
హరం-కుంచితం-పాదపద్మం  
ఉద్యత్యేజం-విముక్తైరయ నమితి-కరార్థ  
ర్మయ ప్రత్యయార్థం  
బిభ్రద్యహ్నిం సభాయాం కలయతి నటనం  
యస్ససాయాన్నచేశః

ఋద్రలయలు - శరభలు

1. సర్వో హ్యేష ఋద్రస్తస్మై ఋద్రాయ-నమోఅస్తు  
శరభ-దదదద-శ్శరభ
2. పురుషోలై ఋద్రన్మహో-నమోనమః  
శరభ-దదదద-శ్శరభ
3. విశ్వం-శరభ-భూతం-శరభ-భువనం-శరభ  
చిత్రం-శరభ-బహుధాజాతం-దదదద శ్శరభ
4. జాయ మానః చయత్-అలలలలలా-శరభ-
5. సర్వో హ్యేష-ఋద్రస్తస్మై ఋద్రాయ-పపపప-శరభ

6. నమోఅస్తు-ఋఋఋఋఋఋ-శరభ

7. ఋద్రాయ-శరభ-నమోఅస్తు-దదదదశ్శరభ.శరభ

చూర్ణిక-(ఋ చూర్ణిక ఆడునపుడు-శివరూపాలు పోజు  
లుగా-కరణాలు చూపాలి-పక్కవాడు 1 శరభలనాలి),

1. శ్రీమన్మహాత్మంగ-కైలాస శైలేశ-వియత్కేశ యాశా  
శరభ-దదదదశ్శరభ

2. విపద్వారనాశ-శరభ-మహామేరుకోదండ-శరభ  
బ్రహ్మాండభాండోదరా-దదదదశ్శరభ

3. వ్యాఘ్ర చర్మాంబరా-శరభ-శ్రీకరా-శరభ-నీలకంఠా.  
శరభ-దదదదశ్శరభ

4. మహాత్కంఠ-శరభ-మారంగ శరభ-దైతేయభంగా-  
దదదదశ్శరభ

5. శుభాంగా-శరభ-దయాపాంగ-శరభ-శృంగిణీనాద  
యానా-దదదదశ్శరభ-ఋఋఋఋ. ఫఫఫఫ-శరభ

6. పరిజ్ఞానదానా-శరభ-హరాశూలపాణా  
దదదద - శ్శరభ

7. శర్వశర్వేశ-శరభ-నిర్వాణ సంత్రాణ-శరభ-భూతా  
త్మ-రుద్రాక్షమాలాధరా-దదదదశ్శరభ

8. నాగకేయూరహారా-శరభ-శచీజూట-పద్మాంగరాగాహరా-  
దదదదశ్శరభ

9. నాగకేయూరహారా-శరభ-శచీజూట పద్మాంగరాగా  
హరా దదదదశ్శరభ

10. శూలహస్తా-శరభ-ప్రశస్తా-శరభ-త్రినేత్రా-శరభ-  
త్రినేత్రా శరభ-ప్రసన్నాశి సంతాలకా-శంభ-నమస్తే-శరభ  
నమస్తే- శరభ-నమస్తే-శరభ-దదదదశ్శరభ-ఋఋఋఋ - ఫఫఫఫ

తరం :-

సారాష్ట్ర ఆది-

శివశివ-భవభవ-శరణం మమ

భవతు సదాతవ-స్మరణం శివ॥

1. గంగాధర చంద్రచూడ-జగన్మంగళ సర్వలోకనీడ ॥శివ॥

2. కైలాసాచలవాసాశివ-కరపురహర దర్శహాస ॥శివ॥

3. భస్మోద్ధాశితదేహ-శంభో-పరమపురుష వృషవాహ ॥శివ॥

4. పంచానన ఫణి హేషాశివ-పరమ పురుషమునివేష ॥శివ॥

5. ఆనంద నటన వినోదా-సచ్చితానంద విదిశితభేదా ॥శివ॥

6. నవ వ్యాకరణ స్వభావ-నారాయణ తీర్థదేవ ॥శివ॥

తక్కిటకిటతక-దిక్కిటకిటతక-తాండవినోది

దిక్కిటకిటతక-దరికిటకిటతక-త్రిశూలదమరు

ధిమిత-ధిమితధిమి-త్రినేత్ర శంకర

త్రిపుర సంహరా-ద్రుగుడు-ద్రుగుడు-ద్రుగుడుదాం

నందివాహనా-నాగభూషణ

టేకుకు-టేకుకుకు-టేకుకుకు ధింకుకు

పార్వతి రమణా-భక్తవత్సలా

పరమ పురుష గంగాధర శంకర

తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తాకిణ ధౌకిణతక

ముగురురాజుల పూజలింగమా

మల్లికార్జున-నెల్లోహత్తా

తక్కిటకిటతక-ధిక్కిటకిటతక-తొంగిట కిటతక

నంగిట కిటతక-తాక్కు ధీక్కు-తక్కిట-

తొంగిట కిటతక-ధే..ణ.త్తం ఘిక్కిటతక-ధిక్కిత్త.



సంది :- (యీ సందీపదార్పణ మూలాః పుష్పాః సుమిత్రా వినయ  
తుంటే-అమ్మాయిలు హాసనాలు ప్రసన్నులై)

సీ॥ కుట్టిన చంగావి గుడ్డల యెడిగట్ట  
బొంకపుతాక్ష తాటంబులు  
వివిధవస్త్రచ్చేర విరచితకంఠం  
భూత విభూతి-త్రిపుం దళంబు  
కరమూలములవ్రేలు-కప్పెల్ల నోగెరు  
భద్రరుద్రాక్షనైవక్యములు  
శివసూత్ర బంధబానిత శంఢలింగము  
కుట్టిన కురుమాపు పుట్టములు

గీ॥ జిగురుడాకేల-బనీత-భక్తికలుచు  
దొంగ జంగము తెలియంప జంగమాంగ  
నా విలాసంబు గెకొని-నశనములు  
కాశహస్తీకు దర్శించు కాంక్షచగిలి

### భైరవి-రూపకతాళ చాళ

నడచిపోదాము రారే మనము  
నలుపురమూగూడి శ్రీరంగం ॥నడచి॥

అ॥వ॥ పుడమి పురమ తల్లియనగ  
పొగడందే... శ్రీరంగం ॥నడచి॥

1. హరిహరరూపం. శ్రీరంగనాథం  
ముక్తికాంతం-లక్ష్మీకాంతం  
యెగుడు దిగుడు నడకలా  
తడబడదురదేలా  
యెగనామాలే మీకిక  
యీరాతిరి అటోయిటో ॥నడచి॥

2. పులోరా-దద్దోజనం

నిదురింపా-ఆ సత్రం

మూటాముల్లా జాగ్రత

హుష్కాకీ-మీకూ మాకు ||నడచు||

పీల్లలు :- హరిహరేబోన్మ న్నమః శ్రీరంగనాథాయ నమః

గుడి-శ్లో|| వ్యత్యస్త పాదమవతంసితబర్హిబర్హం

సాచీకృతానన-నివేసితవేణురంద్రం

తేజః పరంపర - మకారుణికం పురస్తాత్

ప్రాణవ్రయాణ సమయే మమ సన్నిధిత్వాం ||

శ్లో|| కస్తూరీ తిలకం లలాటఫలకే-వక్షస్తతేకాస్తుభం

నాసాగ్రే నవమౌక్తికం కరతలే వేణుంకరే కంకణం

సర్వాంగే హరిచందనంచ కలయం-కంఠేచ ముక్తావళిః

గోవత్త్రీ పరివేష్టితో విజయతే-గోపాల చూడామణి

రచన :- సంసీనయ్యగారు - కుర్రజిరాగం-అది

కా చ అ శు చ

స ని స రి గ మ ప ద - దపమగరిసనిస

తకిట- శివదీక్షా... పదురాలనురా..అఅఅఅ..అఅదే

శీలమింతైన విడువ-జాలనురా అఅఅఅ ||శివ||

అ||వ|| శివశివగురు నాణ్ణి మీరనురా....

శ్రీవైష్ణవుడంటే-చేరనురా... ||శివ||

1. వడిగావచ్చి మఠము-జొరవకురా....

శివార్చనవేళ-తలుపు తెరవకురా

ముడువకావిచరగు-దీయకురా....నీవు

మాటి మాటికి-నోరుముయ్యకురా.... ||శివ||

2. పంచాక్షరీ జప.శీలనురా....

కూకి పలుకులను-వినజాలనురా....

కొంచపు వగలునే - నెంచనురా....

మ్రొక్కుదు - రుద్రాక్షసరులు తెంచకురా....॥శివ॥

3. అజ్ఞజూచి వక్షము నంటకురా....నా

సెజ్జ గొలుసుబట్టి - కదియకురా....

బుజ్జగించను - పసిగోలనురా....

కెమ్మో వినొక్కకు-భక్తురాలనురా ॥శివ॥

4. మోము మోమూబట్టి - చేర్చకురా... నీ

నామము లోదబూది - గూర్చకురా....

వేమరుతొడ బిక్ష - వేడకురా....

బోపోరమన్నారు రంగ - మల్లాడకురా....॥శివ॥

సంది :- గీ॥ ప్రౌద్ధ గ్రుంకగ శ్రీరంగపురికి జేరి

స్వామి కొలువు నాట్యంబాడె-స్వాంతమఖర

నిదురకన్నుల నలమంగ-నిదురచెంద

జంగముల్ మూటములైల దొంగిలింప

(శ్రీరంగం గుడిలో నాట్యం కాగానే- సత్రానికి వస్తారు-రాత్రి ఆదమరచి నిద్రింప-దొంగజంగాలు-పిల్లల సగలు - డబ్బు మెళ్ళోవితెంచ లాక్కొనుటకు ప్రయత్నం చేస్తుంటారు- పెనుగులాట- మూకీ డాన్సులో ఆడాలి- ఆరాధ్య బ్రాహ్మణుడుగా-శ్రీకాళహస్తీశ్వరుడు వచ్చి - దొంగలను చితకబాది - పారద్రోలును - నేనేదో పాటరాస్తే బాగుండదు. టీడీఎస్ గా యుంటుంది-మీ తెలివితేటలు Direction జూవండి. అమ్మాయిలు-యేడ్చు పెడబొబ్బలు - యిది కీర్తనగాదు మాటలు కీర్తనగా - ఆక్రోశించాలి- ముఖారి రాగంలో)

ముఖారి

కావగరావే కాళహస్తీశ-

మోసకారులు బాధించిరయా

దిక్కెవ్వరు లేరురా- యెటులరా

7)

బిరబిర రారా-విముక్తుల జేయరా  
జ్ఞాన ప్రసూనా పంపలేమీ వారిని  
అలసించకోయయ్యా మహేశా  
పరేశా-సర్వేశా-శ్రీకాళహస్తిశా

(దెబ్బలు తిని దొంగజంగాలు పారిపోతారు- కాపాడినందుకు కృతజ్ఞతలు  
అభినయించాలి- ఆరాధ్య బ్రాహ్మణ రూపంలో శ్రీ కాళహస్తి గుడికి తీసుక  
వస్తాడు. గుడిలో ఆడిస్తాడు.)

శ్రీకాళహస్తి దేవాలయంలో నాట్యప్రదర్శన-

శ్లో॥ నమో దేవాది దేవాయా  
త్రినేత్రాయ మహాత్మనే  
రక్తపింగళ నేత్రాయ  
జటామకుట ధారిణే ॥

శ్లో॥ నమశ్శివాభ్యాం-నమయవ్వనాభ్యాం  
పరస్పరాశ్లిష్టవ పుర్తరాభ్యాం  
నగేంద్రకన్యా-వృష కేతనాభ్యాం  
నమోనమః శంకరాభ్యాం

శ్లో॥ ప్రభుస్త్వందీనానాంఖలు పరమబంధుః పశుపతే  
ప్రముఖోహం తేషామపి-కిముత బంధుత్వ మనయోః  
త్వయైవక్షంతవ్యాః శివమదవరాధాశ్చ సకలాః  
ప్రయత్నాత్కర్తవ్యం-మదవనమియం బంధుసరణిః

తాంతకిట-తాంతకిటలో-

తై తకిట - తైతకిటలో

తరుంతలో - తదీద్దిలో

దిన్నాకిట తకతై—లి సార్లు

1. అద్భుత విగ్రహ అమరాధీశ్వర  
అగణి తగుణగణ-అమృతశివా  
సాంబసదాశివ-సాంబసదాశివ  
సాంబ సదాశివ-సాంబశివా
2. ఆనందామృత ఆశ్రిత రక్షక  
అత్మానంద మహేశ శివా  
ఇందుకళాధర-ఇంద్రాదిప్రియ  
సుందరరూప సురేశ శివా
3. ఓంకార ప్రియ ఉరగ విభూషణ  
ప్రహంకారాది మహేశ శివా  
అంబరవాస-చిదంబర నాయక  
తుంబురు నారద సేవ్యశివా
4. ఈశ-మురేశ-మహేశ జనప్రియ  
కేశవ సేవిత-కీర్తిశివా  
ఉరగాదిప్రియ-భూషణ శంకర  
నరక వినాశ సురేశశివా
5. చత్ర కిరీట సుకుండల శోభిత  
పుత్రప్రియ భువనేశ శివా  
ఝంకారాశ్రయ-భృంగిరిటప్రియ  
ఓంకారేశ మహేశ శివా
6. డంబ వినాశన-డిండిమభూషణ  
అంబరవాస చిదీశశివా  
డం డం డమరుక-ధరణి నిశ్చల  
దుండి వినాయక సేవ్య శివా ॥

ఆరాద్యుడుగా పిల్లలను ఆడిస్తాడు - ఫేరణీరానంగా యుండాలి- మధ్యలో  
తాను శివకిరీటం పెట్టుకుని- కలసి ఆడాలి. సుషిప్ర్యావస్తలో పిల్లలు మోకరి  
శివ వేషాన్ని అలింగనం చేసుకుని తన్మయత్వంలో - హారతి వట్టుకుని- యె

బదరగా - నిశ్చేష్టులగుదురు - జ్యోతి స్వరూపంగా శివునిలో లీనమగుదురు-  
వ్రత్యేకం-జతివద్దు- యీ కీర్తన తాళగతి లయారూపంతోనే- యెన్నోవిధాలుగా  
ఆడవచ్చు. ఆకర్షణీయంగా యుండాలి- చక్కటి కిరణాలు పట్టండి-

### తిశ్రగతి-బేహాగ్-ఆది

శ్రీ శివశంకర గిరిజాదీశ మంగళం  
శిష్ట జనాధార పంచశీర్ష మంగళం

1. అంధకదను జోత్రమాంగ హరణ మంగళం  
సింధు గంభీర మేరు ధీర మంగళం ||శ్రీ||
2. సచ్చిదానందరూప శర్వమంగళం  
కుచిత జనదమనపాప-కుహక మంగళం ||శ్రీ||
3. సుమనస ఘనవంద్య మౌనిస్తుత్య మంగళం  
సుమనస శరహరణ భక్త సులభ మంగళం ||శ్రీ||
4. కుటిలదనుజ పటలవనకుఠార మంగళం  
నిటులనయన భద్రవట-తటనిలయ మంగళం ||శ్రీ||
5. దనుజ శుష్కవిపిన దావ దహన మంగళం  
వనధి తూణిభద్ర పటనివాస మంగళం ||శ్రీ||
6. వరద కూచిపూడి పురనివాస మంగళం  
వరమ పురుష భవనిచయవిఫాల మంగళం ||శ్రీ||

లోలో దిగిదిగి-దాత్రాం దదిగిణలోం  
తాండ దిగిణలొం-తెద దిగిణలొం

## -: గద్యము :-

శ్రీరామేశ - రామలింగేశ - సిద్ధేంద్రసేవిత - లలిత  
 కళాక్షేత్ర - కూచిపూడి నివాస - హరితసగోత్ర  
 సౌభాగ్యవతీ - పేంకటాచలవతి యజ్ఞ - కళాతపసి  
 పుత్ర - వేదాంత వంశతిలక - సృత్య వాచస్పతీ  
 పార్వతీశ ప్రణీతంబగు - సృత్యకావ్యం - ధూర్జటీ  
 కలాపం - కూచిపూడి మేళకర్తల వినియోగములను  
 అష్టోత్తర కరణజతులు - చతుర్దశ జ్యోతిర్లింగ  
 కరణావతారములు - చతుర్దశ జతిస్వరములు  
 ధూర్జటీ కలాపము - పేరణీ తాండవరాసములను  
 సృత్యరూపములు - సర్వము సంపూర్ణము.

## ఫేరణీరాసం

## ముఖారి - పటతాళం చాపు

శంభోరార - విడంబమదేరా - సాంబారార || శంభో ||

1. శుంభనిశుంభుల - జృంభమడచి - జగ  
 దంబను నేలిన - సాంబుడరార || శంభో ||
2. జడలో నెత్తిన గంగ - నడుమ చంద్రునియుంచి  
 మెడలో రుద్రాక్షలతో - పొడజూపరార || శంభో ||
3. జింకచర్మము - వ్యాఘ్రచేల త్రిశూలము  
 వామాంకమునయుమతోడ రార || శంభో ||
4. సుందరమై యున్న నందినెక్కియు నీవు  
 ఇందు ప్రమధులతోడ - ముందుకురార || శంభో ||

5. బాణుని వాకిట - బంటులై పడియుండి  
బలరామకృష్ణుల బాధింపలేదా ||శంభో||
6. శుద్ధ స్పటికవర్ణ - సద్యోజాతమైన  
ముద్దుమొగమా - నావద్దకు రారా ||సాంబరారా||
7. పతితుల పాలించే వ్రతముండెనా నీకు  
సీతారామదాసుకు - పతి నీవెకావా ||సాంబరార||
8. ఇన్నాళ్లు నీకు నాకున్నాది పంచాయతి  
పిన్నపెద్దలు నలుగురున్నారు లేరా ||సాంబ||
9. విమలమైన వేములవాడ గుళ్ళోను  
అమరి యుంటివని - భ్రమసి నేనుంటి ||సాంబ||
10. ఇన్నాళ్లు నేను నీ - వెంటబడియున్న  
కన్నెత్తి చూడవోయన్న రాజన్న ||సాంబరార||

### ముఖారి-ఆది

1. జయ రామేశ్వర పార్వతి రమణా  
జయమాం పాలయ పార్వతి రమణా ||జయ||
2. వీబూది రుద్రా పార్వతి రమణా  
ఈశ మహేశా-పార్వతి రమణా ||జయ||
3. నందివాహనా పార్వతి రమణా  
నాగాభరణా పార్వతి రమణా ||జయ||
4. అష్టకపాలా పార్వతి రమణా  
ఆదీమూలా పార్వతి రమణా ||జయ||

### తిశ్రనడక - ఆది - ముఖారి

1. రావోయి రావోయి జంగమా-నీవు  
పోవోయి పోవోయి లింగమా ||రావో||



2. పెండ్లివారు వచ్చి-పెండ్లి జరిపింపుమని ...  
 విఘ్నరాజును వచ్చి-వేడికొన్నారయ్య  
 పెళ్ళివారింటికి వెళ్లక కూర్చుండె  
 విఘ్నరాజునుబంపి-పెళ్ళి జరిపింపగా ||రావో||

3. బ్రహ్మతాళముబట్టె  
 వాణి వీణనుమీటె  
 నంధి మద్దిలజాటె  
 ప్రమధులు జాటె  
 కట్టుబొట్టును ధట్టి  
 తాండవము జేయంగ ||రావోయి||

### తిశ్రనడక-ఆధి-ముఖారి

ఏమయా స్వామి శివశివా-కైలాసవాసా ||యేమ||

అ||ష|| ఏమయా స్వామి నీకు-సొమ్ములేమి లేకపోయె  
 పాములను ధరించు లేమి-పావమోహర హరా ||యే||

2. వెళ్ళివాడవై తెగావు-వెండికొండ దొరవు నీవు  
 పుట్టెలో భుజించ నీకేలనో హరహరా ||యేమ||

3. రాచకొడుకువలెను సకల-రాజనములు గలుగ నీకు  
 గోచిలేక తిరుగుటెందుకోనమో హరహరా ||యే||

4. పాటిగలిగినట్టి పరమ-పావనుండవై న నీకు  
 కాటివెంట తిరుగు లేమి-ఖర్మమో హరహరా ||ఏమ||

5. మూడు లోకములకు నీవు-మూలమైన స్వామి వయ్య  
 కూటికిన్-తిరుప మెత్తులేమి ఖర్మమో హరహరా ||ఏమ||

6. అల్లచామర్తి-లక్ష్మీనరసు నిన్ను వేడగాను  
 అరసి బ్రోవకుండుట-అన్యాయమో హరహరా ||ఏమ||

## ముఖారి-ఆటతాళం చాపు

ఏమి సేతురా లింగ-ఏమి సేతురా "ఏమి॥

అ॥ప॥ ఏమి సేతు నీ మతము-ఎవ్వరికి తెలియదాయె  
పాదుకున్న వంచభూతము-లెల్ల జడల బంధించులింగ ॥ఏమి॥

1. రాతిలింగము దెబ్బ చేతిలో-పార్థివము చేయుదమంటె  
కోతి మనసు పూజయాయె-చేతలెల్ల రోతలాయె ॥ఏమి॥
2. తుమ్మిపూలు దెచ్చినీకు-తృప్తిగా పూజింతమంటే  
కొమ్మకొమ్మకు-కోటివేల-తుమ్మెదలంటావు సాంబ ॥ఏమి॥
3. గంగ తీర్థమ్ములు దెచ్చి-లింగపూజ చేతామంటే  
గంగలోనే జలచరమ్ముల-యెంగిలంటున్నావు సాంబ ॥ఏమి॥
4. అచ్చనాపులపాలు దెచ్చి-అర్చితము చేయుదమంటే  
పాలలోనే వనీలేగల-యెంగిలంటున్నావు సాంబ ॥ఏమి॥
5. ఆత్మలోనే నిన్నుదలచి-ఆత్మపూజలు చేదామంటే  
ఆత్మలోనే సాక్షాత్కారము-రోతలంటున్నావు సాంబ ॥ఏమి॥

## ముఖారి-ఆది

మంగళహారతి మారశుభాంగ ॥మం॥

అ॥ప॥ భృంగీశ్వరసుత - భోగికలాపా ॥మం॥

1. ఆగమ పూజిత అగణితచరితా  
యోగివరార్చిత - వేగమెరారా ॥మం॥
2. వరకృపాకర - బందరువాసా  
గౌరీనాయక-గానవిలోలా ॥మం॥
3. మండితమణిమయ-కుండలాభరణా  
చండరాక్షసాశి - ఖండనభీమా ॥మం॥

4. ధీరత మంగళాపుర వరలక్ష్మి  
నారాయణమది - నమ్మినదేవా ||మంగళ||

ముఖారి - ఆది

780.95484

నారాయణ-నారాయణ నన్నే  
తీరున బ్రోచెదవా ||నారా||

PAR

24200

1. వేరె భారకులు లేరుగనుక నిను  
దూరవలసె-బహుదూరము రారి  
నారదననకసనందన-నుతపద  
వారిజాక్ష-వారిరుహోద్భజనక  
మేరుధరాధర-ధీరసుధావన  
భూరిదయా రఘుపుంగవ శ్రీమ ||న్నారాయ||

2. Acc NO. 30344  
బాలుడ నీమది చాల మెప్పింపగ  
జాలుదునాయిత - జాలముజేయ  
కాలునిచేనగు బాధలకోర్వను  
కనిపెట్టుము నీవాడను తండ్రి  
పాలనయనుడును - నీమాయకులో  
బడగ- మనుజుడను-యెంతటివాడను  
చాలనమ్ముటలు నాదుపురాకృత  
జన్మ భాగ్యమిదె యొక్కటి సుమతి ||నా||

3. మునులకు నీవే మోక్ష మొనంగిన  
సామధ్యుడవని - చాలదలచితిని  
పునమగు తత్వార్థముచే మోక్షము  
గాంచి మెలంగె దరోవరాత్పర

అనుదినమును నిను - మనమున దలచెడి  
ఘనులను కనుగొని - మనమున మురిసెద  
వనరుహలోచన - నీచెంతనునే మును  
జేరకచింతబడితిగాదె ||నారాయణ||

4. కరిప్రహ్లాద - విభీషణాదుల  
 మొరయాలించిన - దొరపీవెకావ  
 నరునకు సారధివై నైనికులను  
 బరిమార్చియు - భూభారముడుప వా  
 సురముని వందిత - దశముఖ మర్దన  
కరుణాసాగర - కామితప్రదా  
పరమపురుష నాగేశ్వర పోషక  
భావనాతీత లోకసుందరా ||నారాయణ||

### కాంభోజి ఆది

కంటిమయ్య కైవల్యము - కన్నులనిండా  
 వింటిమయ్య ప్రణవాక్షరము - వీనులనిండా ||కం||

1. ఆకులేని మానుమీద - కాకియున్నది -  
 ఆ కాకి ముక్కులోనే - బంగారమున్నది  
 బంగారు తీగబోలిన - కొంగయున్నది  
 కొంగముక్కులోనే శివలింగమున్నది ||కంటి||
2. నూతిగట్టుమీద నొక్క - నాతియున్నది  
 ఆ నాతి నెత్తిమీద - పెద్ద కోతియున్నది  
 కోతి నెత్తిమీద వరంజ్యోతి యున్నది  
 జ్యోతి నడుమ స్థిరమై - సద్గురుమూర్తి యున్నది ||కంటి||

3. గుళ్ల రెంటినడుమ నక్క - గూయుచున్నది-అ  
 గుళ్లవద్ద మునలి దొకతె-కాచియున్నది  
 గుళ్ళు తెరచిచూడ ముక్తికాంత యున్నది  
 పళ్ళుబిగిచి యూగులాడుచు వేచియున్నది ||కంటి||

### నాదనామక్రియ-అటతాళం చాపు

యాగహరణ - నిగమాగమార్పిత  
 పన్నగభూషణ-నమ్మితిరా  
 నందివాహనా నమ్మితిరా ||యాగ||

అ||ప|| నమ్మితి-నమ్మితి-నమ్మితిరా-నీ  
 నమ్మకమేమో దెల్పుమురా ||యాగ||

1. కంటికి-మింటికి-రెంటికి-నడుమ  
 ఘంటనాదము-తుదినంటియుంటివిరా ||యాగ||
2. యక్ష-సురశిక్ష-మునిపక్ష-నిటలాక్ష  
 అంక్షనీకక్ష్య - త్రివిష్టవ సంరక్ష ||యా||
3. శివలింగ-ధవళాంగ-బూచిలింగ-నీగంగ  
 అభంగ-తరంగ-శిగభృంగె నోలింగ ||యాగ||
4. రామలింగయ్య-మా మొరలెల్ల వినవయ్య  
 రాగ-విరాగ-సరాగమె-కానంగ ||యాగ||

### ఆది

మట్టిది రాయిది బొమ్మా-నీ  
 మనసున దెలిసికొమ్మా ||మట్టి||

అ||ప|| యెంచగ పంచభూతముల కలయిక  
 జీవరాసి వేర్వేర జననమట ||మట్టి||

1. మురికిదిరాయిది దొక్క-  
మురువకురా వెఱిక్కుక్క-  
సత్యము సత్యము - చావులు బ్రతుకులు  
నిత్యముక్తుడవై నిర్మల మతిగని ||మట్టి||

2. ప్రపంచమంతా నిండి  
పరమాత్ముడు నీ మదిలోనుండి  
విపరీతంబగు విరూపాక్షమా  
అవరాధీ-అవరాధీనేనని ||మట్టి||

3. నవద్వారంబుల పేటా  
నిటలాక్షుడు నిలచినచోటా  
సోహం బ్రహ్మగురు దేవాయని  
చాటవె సీమది నిర్మలబాట ||మట్టిది||

### భైరవి-అటచాపు

పుయ్యవలె విభూతీమేన  
వెయ్యవలె రుద్రాక్షగళాన  
చెయ్యవలె శివుని పూజ  
కుయ్యవలె ప్రణవాక్షరాన  
యాగంటిలింగా  
దీనిభావము నీకే దెలసే ||పుయ్య||

2. ఆకాశాన కుంటయుండె-ఆ  
కుంటయెండి- పంటాబండె  
కోసి కోసి కుప్పావేళె  
కుప్పగాలి అప్పదీరె  
యాగంటిలింగ  
దీనిభావము నీకే దెలసే ||పుయ్య||

తి. అకాశాన పోయే చిలుక

మూకజూచి కేకవేసె

మూక మూడు విధములాయె

మూడు మూళ్ళు లొమ్మిదియాయె

యాగంటిలింగ

దీనిభావము నీకే దెలకె ||పుయ్య||

### ఖండచాపు

ఈ జన్మమిక దుర్గభమురా-జీవ

సాజన్మ సాకార - నద్దురునిగనరా

||నరజన్మమిక దుర్గభమురా

1. మూడారు వాకిళ్లు మాతలెయ్యన్నా  
ముక్తివాకిటనున్న - తలుపు తీయన్నా  
తలుపుతీసితె అంబదర్శనంబన్న  
దర్శించువాడె తాబ్రహ్మమోయన్న ||ఈ||

2. ఆరుకొండలమీద - అంబయునదన్న  
అంబవలె దుర్గాంబ-ఆట్లాదునన్న  
ఆట్లాటలోమంచి - అర్థమునదన్న  
అర్థమెరిగినవాడు-హర శివుడోయన్న ||ఈ||

3. పంచాక్షరీ మంత్రవరన చేయన్నా  
వరనజేసితె అంబ పండిచ్చునన్న  
పండురింటే వాడు పట్నమేలన్న  
పట్నమేలినవాడు పరబ్రహ్మమన్నా ||ఈ జన్మ||

### మిశ్రచాపు

1. నిత్య వ్రనన్న గురుడు వీడెరా-ఆ  
ద్యంతములు నిండినాదురా ||నిత్య||

2. కొంతనేపైనా మనసు నిల్పరా-విశ్వ  
మంతా పరిపూర్ణుడని దెల్పరా ||నిత్య||
3. అరకంటి చూపులో చూడరా  
నీవరలేక శాంఖవి గాంచరా ||నిత్య||
4. తాను నేనని భేదమేమిరా - తను  
తానై యుండగ తత్వమేదిరా
5. జాజివండు తిన్న చందమూ - రాజ  
యోగానుభావానందము ||నిత్య||

### మిశ్రచాపు

అందరాదా అరటివండు - అది  
అందిపొందినవారి - కమృతమైయుండు ||అం||

1. చిట్టడవి పొట్టడవి - కారడవిలోపల  
పెట్టింది ఒక యీగ - తేనెసోన  
ఈగలన్నిగూడి - తాగిపొయ్యేటపుడు  
తుట్టెలో ఒకమాట - చెప్పిపోయినవా  
తానెవ్వరో - తనవారెవ్వరో  
మాయ తనువుకు జీవుడు - తగులాటమటరో ||
2. యిసుమంత వత్తివేసి - కొంత చమురుపోసి  
దేశ ప్రఖ్యాతిగ - జ్యోతివెలిగే  
వెలిగి-వెలిగితాను - మలగిపోయేటపుడు  
ప్రేమితలో నొకమాట - చెప్పిపోయినదా  
తానెవ్వరో తనవారెవ్వరో  
మాయ తనువుకు జీవుడు-తగులాటమటరో ||

### కరణములు

1. తలపుప్ప పుటము
2. వర్తము
3. పలితోరుకము
4. అపవిద్యము



5. సమనఖము 6. తీసము 7. స్వస్తికరేచితము 8. మండల స్వస్తికము 9. నికు  
 ట్టకము 10. అర్ధనికుట్టకము 11. కటిచ్చిన్నము 12. అర్ధరేచితము 13. వక్ష  
 స్వస్తికము 14. ఉన్మత్తము 15. స్వస్తికము 16. పృష్ఠ స్వస్తికము 17. దిక్స్వ  
 స్తికము 18. అలాతకము 19. కటిసమము 20. ఆక్షిప్తరేచితము 21. విక్షిప్తా  
 ష్టితము 22. అర్ధ స్వస్తికము 23. అంచితము 24. భుజంగత్రాసితము 25.  
 ఊర్వజానువు 26. నికుంచితము 27. మత్తల్లి 28. అర్ధమత్తల్లి 29. రేచికని కుట్టి  
 తము 30. పాదాపవిర్ధకము 31. వలితము 32. మూర్ఛితము 33. లలితము 34.  
 దండపక్షకము 35. భుజంగత్రస్థరేచితము 36. నూపురము 37. వైశాఖ రేచితము  
 38. బ్రమరకము 39. చతురము 40. భుజంగాంచితము 41. దండరేచితము  
 42. వృశ్చిక కుట్టితము 43. కటిభ్రాంతము 44. లతావృశ్చికము 45. చిన్నము  
 46. వృశ్చికరేచితము 47. వృశ్చికము 48. వ్యంసితము 49. పార్శ్వనికుట్టకము  
 50. లలాట తిలకము 51. క్రాంతకము 52. కుంచితము 53. చక్రమండలము  
 54. ఉరోమండలము 55. ఆక్షిప్తము 56. తల విలాసితము 57. ఆర్గళము  
 58. విక్షిప్తము 59. ఆవరము 60. డోలాపాదకము 61. వివృతము 62. విని  
 వృతము 63. పార్శ్వక్రాంతము 64. నిశుంభితము 65. విద్యుద్భ్రాంతము 66. అతి  
 క్రాంతము 67. వివర్జితకము 68. గజక్రిడితకము 69. తల సంస్పృశితము 70.  
 గరుడస్థితకము 71. గండనూచి 72. పరివృతము 73. పార్శ్వజానువు 74.  
 గృధ్రావలీనకము 75. సన్నతము 76. నూచి 77. అర్ధనూచి 78. నూచీవిర్ధము  
 79. అపక్రాంతము 80. మయూరలలితము 81. సర్పితము 82. దండపాదము  
 83. హరిణస్థితము 84. ప్రేంఖాలితకము 85. నితంబము 86. స్కలితము 87.  
 కరిహస్తము 88. ప్రసర్పితకము 89. శింహవిక్రిడితకము 90. శింహకర్షితము  
 91. ఉద్రుక్తము 92. ఉపస్థితకము 93. తలసంఘట్టితము 94. జనితము 95.  
 అవహతకము 96. నివేశము 97. ఏలకాక్రిడితము 98. ఊటాద్వితము 99. మద  
 స్కలితము 100. విష్ణుక్రాంతము 101. సంభ్రాంతము 102. విష్కంభము  
 103. ఉద్భుతము 104. వృషభక్రిడితము 105. లోలితము 106. నాగావసర్ప  
 తము 107. శకటాన్యము 108. గంగావతరణము-

కమాచిరాగం - రూపకతాళం

శ్రీ-మోహినీపూర్ణానాథ శ్రీకృష్ణ

అ॥ప॥ కామరీ ప్రాణనాథ శ్రీమో॥

1. కామరీకరమృగధర - సోమసూర్యవహ్ని సయన

సామగానలోల శివా - వ్యోమకేశ మాంపాహి ॥ శ్రీమో॥

2. వికసిత వంకజవదనా - ప్రకటిత కైలాస సదన

అకలంక మానసయుగ - అంగజదమనా

ఖగరాజ తురగపూజిత - విగతకలుష విశ్వనాథ

అగణి తపావన సుచరిత - నకలవినుత నకలేశ్వర

సా... రిననిద - ననిదప - నిదపమ - గమగా మపమా..

కో... రినవర - ములోసగె-దవనుచు- వినినీ పదనీ...

పదనిద - గమపదనిరిసా...- రినని దదనిని - సరిసా

రజములె-గతియనుచునుసా..రెకును-దలచితినిక-రా

రిసనినీ - ననిదదా - నిదప - సననిదపమ - గమపావమ

రహరమే-రుధరకో - రితిని - సురపతినుత- వరవెంకట

దానిసనని - రిసానీద - సనీదపమ

దానవరద-మొరాలించి-వరాలొనగు ॥ శ్రీమోహిని॥

మోహినీపురము-మోపిదేవి-దివితాలూకా

-సమీక్ష- స్వభాషితం

క॥ ఎందును కాలము నిజమని

వంద తనంబునను బుద్ధితాయక ఘనులై

యెందాక బుద్ధి నేగడేడు

సందాక జరింపవలయు నాత్మబలమునన్ ॥

గురుడేవులా రాశిరసావహించా - నేర్చినది- మభ్యవరచక- దామకొనుక-

స్థాం కేతికాన్ని ప్రచురిస్తున్నా. అభ్యాసం లేనివారికి శాస్త్రం విషంలో

సమానం- అట్టివారు నన్ను చలకనగా ప్రస్తావిస్తే- బుజ్జగింపులలో సమా

దానమిస్తున్నా.

శ్లో॥ విద్యా దదాతివినయం - వినయా త్యాగిపాత్ర తాం

పాత్ర త్యాగ్ ధనమాప్నోతి - ధనాద్ధర్మం తతః సుఖం ॥

విద్యాభ్యాసంద్వారా వినయం-దాని నుంచి పాత్రత తద్వారా ధనసంపత్తి  
-దాని నుంచి ధర్మప్రవృత్తి సుఖానికి మార్గాలు-

ఏ వృత్తిలోనైనా విజయానికి ముందరుగు ఆ వృత్తిలో నీవు యిష్టమును  
యేర్పరచుకొనుట.

శ్లో॥ సద్విద్యా శక్యతే లబ్ధుం గురూణాముపదేశతః

విద్యార్థీ । నా కూచిపూడి నృత్యానికి సప్త సూత్రాలు

తద్గి-లోనం-కిటతక-ధిరిగణ-ధరికుం-యుం-హం-

మేళ కర్తయంటే కొన్ని శాస్త్రీయాంశాలకు మూలము ఆరోహణ-అవరో  
హణ క్రమంగల సప్తసూత్ర లక్షణం మేళకర్త యనబడును- భరతమునిప్రోక్తం-  
నాట్య ద్వారశాంగాలు లక్షణమన్నది. భరత కల్పలతా మంజరి. కాబట్టి లక్షణ  
మనే మాటను- మేళకర్త అన్నాను-

భరతముని నాట్య ద్వారశాంగాలు 12 అంటే కూచిపూడి మేళకర్తలు 14  
అన్నారేమండి యంటే- చాళీయం 12వ మేళకర్త- గ్రీనాభేదాలు- కటిభేదాలు-  
foot work లకు ఆరోహణ-అవరోహణ క్రమంచూపక- నీ తెలివితేటలనుపయో  
గించమన్నాడు. అటులే 2వ మేళకర్త కొలానికి- కితాంతం కొతముచ్యతేయని-  
త్వరగా అనేపదాలను వాడి- దేవుళ్ళను పొగడి- తంపిక్కిట తక- ధిక్కిత్తయని  
తీరికనిమ్మని - విద్యార్థిని పరీక్షించుటచే అడేవానికి కోపమెందుకని - నావినాట్య  
ద్వారశాంగాలుబాటు-కడం రెంటికి నీ తెలివినుపయోగించి 14 అనుకోమన్నాడు  
కాబట్టి - నా కూచిపూడికి మేళలు 14 అన్నా - కడం రెండు మేళకర్తలను  
వూరించా.

మేళకర్త లక్షణం foot work యేలాగుండునో చూపమని యడుగుటచే-  
ధూర్జటికలాపం- అంటే మేళకర్తలు వినియోగాలు- ముద్రించా-కరణాలకు మేళ  
కర్తలక్షణంగా 108 జతులు వ్రాశా- 14 జ్యోతిర్లింగాలకు మేళకర్త లక్షణంగా  
14 రకాలుగా శివలింగావతారాలు వ్రాశా- మేళకర్త లక్షణంగా 14 జతిస్వరాలు

వ్రాశా. ధూర్జటికలాపం మేళకర్త లక్షణంగా శ్రీకాళహస్తి మహాత్యం వ్రాశా. ధూర్జటి అంటే శివుడు - కరణాలు నటరాజు స్వరూపం కాబట్టి - ఫేరణీరానం వ్రాశా. మరల మరల తెలియ జెప్పండి యంటుంటే - యింకా యింకా వివరిస్తున్నా-

1. కూచిపూడి నృత్యమునకు శాస్త్ర నిబంధనలున్నవని- అదే వ్యాకరణమని- నా ఆజన్మకళాసేవ పరిశోధనలలో కనుగొని వివరించుచున్నాను - కూచిపూడి మేళకర్తలకు - భరతకల్ప లతామంజరి నాట్యద్వాదశాంగాలు ఆధారం.
2. నామిత్యలు కొందరు నాట్యద్వాదశాంగాలు భరతకల్ప లతామంజరివి కదా నీ కూచిపూడి ఆధారం చూపమంటున్నారు.
3. సమాధానమిచ్చుచున్నాను- శ్రద్ధగా చదువుబాబు. నృత్యానికి-తద్ది-తోనం-కిటతక-ధిరిగిణ-ధరికుం-ఝం-హం- అనిసప్త సూత్రాలు. యీ సప్తసూత్రాలకు ఆరోహణ తళంగు తకధిమి-అవరోహణ-తకర దిగిణతొం
4. లక్షణ మననేమి ? ఆరోహణ-అవరోహణ-సప్తసూత్రం కలయిక-లక్షణ మందురు- దీన్ని మేళకర్త యంటున్నా
5. కొన్ని లక్షణములు కలిగిన- నృత్త నృత్య విభాగములలో - ఒక్కొక్క లక్షణ క్రమానికి - నాట్య ద్వాదశాంగములు 1) పీఠిక 2) కౌతము 3) కూటమానం 4) కైయడు 5) తురుపు 6) కళాసిక 7) ప్రచుర 8) వసర 9) శబ్దము 10) మరాళ 11) కడకట్టు 12) చాళీయము 13) చారమానము 14) సత్రములనునవి. భరతముని చూపిన - ఆరోహణ - అవరోహణ-క్రమాలతో- మక్కికి మక్కి 14 మేళకర్తల వినియోగాలు రచించా- భరతుడు తప్పేలే పార్వతీశుని కూడా విచారింపమంటున్నా. భరతమునినే శ్రీపీఠము చేయగల సత్తాయంటే ముందుకుర్తా తమ్ముడూ- కూలంకషంగా అర్థమగుటకై పలువిధాలుగా సమాధానమిచ్చుచున్నాను- శ్రద్ధగా పదిసార్లు చదువుబాబు
6. భరత కల్పలతామంజరి. నాట్య ద్వాదశాంగములన్నది. కాని 14 లక్షణములుగలవిగా శ్లోకం చెప్పుచున్నది.

7. సంగీతమునకు కనకాంగి - హనుమతోడి - చక్రవాకం - హరికాంభోజి  
లాటివి 72 మేళకర్తలుగా పేర్లుగలిగినవిగా యుండి ఆయా మేళకర్త  
లక్షణాలతో వేంకటముఖి నిబంధనల నేర్పరచినాడు తన స్వంతపై  
చ్యంగా - శంకరాభణమునకు - కింకరాభరణముని కనకాంగికి మదనకామ  
మని. పేర్లు పెట్టలేదు. ప్రథమంగా యే యే పేర్లున్నవో వానినే వాడి  
నాడు. అటులే నేనూ వాడుకున్నా.

8. అటులే నృత్యంలోకూడా భరతకల్పరామంజరి - పీఠిక - కౌశం కదకట్ట  
అనే పేర్లుపెట్టి వాటి వాటి ఆరోహణ - అవరోహ - క్రియాలతో 14  
నాట్యాంగ లక్షణములుగా చూపించాడు.

9. పేరుకు నాట్య ద్వారాశాంగాలన్నాడు - foot work నకు చతుర్దశాంగము  
లుగా జూపినాడు - సప్తసూత్రాల నిబంధన నిచ్చినాడు. సంగీతంలో -  
సరిగమపదని - సనిదపమగరి - సప్తసూత్రాలు. నృత్యంలో - తది - త్రోసం -  
కిటతక - ధిరిగి - ధరిమం - ఝం - హం - అని సప్తసూత్రాలు -

10. పీఠికయనే లక్షణకారిగల - ఆరోహణ - అవరోహణ క్రమం తత్తరాలనాడి  
సల్లాందర్వులు - నృత్రాలు - నృత్రపాళీలు. జతిస్వరాలు - స్మృత్యాలలోపొందు  
పడియున్నవి. ఇటులే అన్ని లక్షణాలను 14 మేళకర్తల - ఆరోహణ,  
అవరోహణ క్రమాలతో జేర్చేరచూపితిని - నృత్య తరంగిణి చమపదాలు.

11. ఇటి లక్షణములు నా కూచిపూడి నృత్యసారస్వతముననే అంటిపెట్టు  
కున్నవి గాబట్టి - అచ్చ తెలుగుమాటలతో యున్న సప్తసూత్రాలను - కూచి  
పూడి నృత్యసారస్వతము - ఒప్పదలయ్యెయున్నది కాబట్టి - నాట్య ద్వారా  
శాంగములు పీఠికలనుండినత్రము వరకూగల - లక్షణములను - కూచిపూడి  
మేళకర్తలని పేరుపెట్టుకున్నా - యిది నా జన్మ హక్కు.

12. విమర్శకులారా : బాగా ఆలోచించండి - నా కూచిపూడినృత్య సారస్వ  
తాన్ని పదిసార్లు చదవండి. ముద్రించా బాబు.

13. వివిధ నృత్యభారతీ : ఆయా ప్రదేశాల - నృత్ర - నృత్య లక్షణాన్ని ఆరో  
హణ - అవరోహణ సప్తసూత్రాలతో - ఆయా భాషలలో చూపవమ్మా.

14. పలుభాషా కోవిదులారా : మీమీ వాణ్ణి కూడా తమ్మి చూచికొమ్మయే. నంటున్నాయే ఘోషించుక ఆవాద పలుకనున్నట్లు-భరత కల్పలతామంజరి, నాట్య ద్వాదశాంగాలు- నానృత్య సారస్వతానికి-వ్యాకరణ సూత్రంగా సప్తసూత్రాల కలయిక - అయి యున్నది కాబట్టి- నాట్య ద్వాదశాంగ, చతుర్దశ మేళకర్తలను నా కూచిపూడి మేళకర్తలని జైకొడుతున్నా-

15. మిత్రుడా : భరత కల్పలతా మంజరి ఆధారంగా- మేళకర్తలు తయారు చేశారాయంటే- నాట్య ద్వాదశాంగాలేగా యంటున్నావు- వేరేపేర్లతో మేళకర్తలు తయారు చేశారాయంటే యిదంతా పార్వతీశం ప్రెచ్చమంటున్నావు- వెంకటముఖి వేదకాలంనాటి సంస్కృత పేర్లుగల రాగాలను- వాటిలో యేవి జన్యమో గమనించి-కనకాంగిలాటి తెలుగు పేర్లతో మేళకర్తలను చేశాడు- కనకాంగికూడా ఒక్కరాగమే- అటులే పార్వతీశం కూడా-భరత ప్రోక్తమైన నాట్యద్వాదశాంగాలను- పీఠిక-కౌతము- వనర యనే వాటినితరతరాల నృత్యాంశాల తార్కాణములతో మేళకర్తల తీర్చిదిద్దాడు- యిది దైవప్రేరితం- వివిధ నృత- నృత్యవిభావరీ : నీ నాట్యానికి మేళకర్త లక్షణం చూపవయ్యా? సప్తసూత్రాలకు యేది సమ్మతమో సర్వసలోకం నిర్ణయిస్తుంది- ఏదీ ముందుకురా తమ్ముడా.

16. వివిధ భారతీసుతా : తుదిమాట చెప్తున్నా-

భరత కల్పలతా మంజరి నాట్య ద్వాదశాంగాలు నా కూచిపూడి సప్త సూత్రాలకు- ఆరోహణ అవరోహణ క్రమాలకు- భరత శబ్దోచ్చారణలకు 15 శతాబ్దంనుండిగల ప్రతాపరాముని సల్లాం దర్శులయందు- జతిస్వరాలు, జతికట్లు-ఆర్ధీలు- ముక్తాయిలు - తాండవాలయందు-నీరక్షిర న్యాయంగా తగియున్నవి కాబట్టి- లక్షణమంటే యిన్ని సూత్రాల కలయికగాబట్టి- ఇన్ని లక్షణములుగల ద్వాదశాంగముల పేర్లు - ప్రచుర-పీఠిక-కౌతము. లాటివిగా యున్నవి గాబట్టి- యీ పేర్లుగల లక్షణ స్వరూపాలు ఆరోహణ అవరోహణ క్రమాలకు పరిమితమైనవి కాబట్టి- మేళకర్తయను మాట

శమైన శాస్త్రీయాంశములు గలదిగాబట్టి- యీ నాట్య ద్వాదశాంగా ముద్దుగా మేళకర్తలని పేరుపెట్టుకున్నా - యిది నా జన్మహక్కని

పరి జైకొడుతున్నా-

యే దేశమేగినా - యెందుకాలిడిన  
 కూ చిహ్నాడి జయవలాక చేకొని  
 చేయెత్తి జైకొట్టుచిన్నోర  
 నా కోర్కె దీర్చరా బుల్లోడ-

వేదాన్తమ్ పార్వతీశమ్  
 నృత్య వాచస్పతి

మిశ్రచాపు - కూచిపూడి

అంబా పరాకు దేవీ పరాకు-మమ్మేలుమా శారదాంబా పరాకు ||అంబ||

1. వాణి పరాకు- గీర్వాణిపరాకు  
 వాణి చక్కని - నీలవేణిపరాకు ||అంబ||
2. అప్పనముగ వడపప్పు పానకములు  
 దెచ్చితి ఒప్పులకుప్పా పరాకు ||అంబ||
3. ముగ్గురమ్మల బొమ్మ - కూచిపూడికొమ్మ  
 నృత్యవాణ్ణి - బాలమ్మా పరాకు ||అంబ||
4. తక్కితాం - తాం-తాతెయ్య యనుచును  
 తాండవమాడే - తరుణిపరాకు ||అంబ||
5. సిద్ధేంద్రయోగి శిషిలే నృత్యకేళి  
 శే ముషీ కూచిపూడి పరాకు ||అంబ||

## కూచిపూడి పతాకము

లేతగులాబి రంగుగుడ్డ - చెరకుగడ పదికణుపులు  
జడబిళ్ళలు 108 యుండాలి.



వతాకవందనము

హంసధ్వని-బ్రహ్మతాళము

వందే-వందే-వందే-వాణీభవాని ॥వందే॥



అ॥వ॥ వాణిభాషా యోషితగీర్వాణి  
 వీణా వినోదపాణి  
 ....నటరాణి-కోకిలావాణిక్షకూచిపూడిరాణి ॥వందే॥

1. కలకలలాడే కళాసౌధములు  
 విలసిత సౌరభయశోక కాయల  
 సరిలిత మానీ నృత్యగానముల  
 ఆలాపంబులకల్పహాతిమిదే ॥వందే॥

2. బాలా-సామగానభోజా  
 చతుర్విధాభినయ భేదాభిరూప  
 రామలింగేశు భేదాభిరూప  
 షోడశ కళవాల - కూచిపూడి బాల ॥వందే॥

3. అమ్మా-తమ్మి చూలికొమ్మా  
 నవరస నటనల బొమ్మా  
 అమ్మలమ్మలా దొడ్డమ్మా  
 భాషా కౌశలమిమ్మ జ్ఞానమ్మ ॥వందే॥

పతాకసృష్టి  
 రచన : పార్వతీశం

—:0:—

ముఖారిరాగం- బ్రహ్మతాళం

శ్రీ పశుపతిహిత-హైమవతీ-బ్రోవు భగవతి  
 శ్రీత జనమతిహిత-శృతి పదనతయుగ  
 దృతిదూలితి-శతదృతి పితృసోదరి ॥శ్రీపశుపతి॥

అ॥వ॥ శతవత్రనేత్రి - సముదరి పుజయిత్రి  
 నీలాద్రసుగాత్రి - పరమపత్రి ॥శ్రీపశు॥

1. ననుబ్రోవ నిప్పుడు దయరాలేదా  
సమయముకాదా - సీమనసు కరుగదా  
నన్నుబ్రోవరాదా - భేదమేలవాదా ||శ్రీవ||
2. రామా-చతుర్థశభువనాభిరామా  
శ్రీరామపరతత్వసీమా-నిన్ను గొలతు-ముఖజితసోమా  
నన్నుబ్రోవుకరుణాలలామా  
భవముద్రోయుమా-భయముదీర్చుమా-అభయమిమ్ముమా ||
3. పాదములకుప్రణమిల్లెతి-పాపములనుదలద్రుంచు-క  
పాలధరునిమనోహరిణి-పావనచరిత-పాలలోచని  
పాలనమొనరించుపరమపావని-బాలాత్రిపురసుందరిజనని ||శ్రీ||
4. విగతరాగ-వేగముగరాగ  
జాగు లేలముఖారి-రాగానురాగ ||శ్రీపశు||
5. రవ్యజేసినివ్యటిల్లజేసితివమ్మా  
యేమిసేతునమ్మా  
మవ్వంబునబ్రోవపమ్మజననీ  
మువ్వగోపాలగారపుభగిని ||శ్రీపశు||  
  
సరిమగరినని-సరిగరిగనిద-సరిసనిదపమ  
కరుణనుగనుమ- మనవిని వినుమ - త్వరగ మనువుమ  
దని దని పదపా - సనిరిసనిదప - మగరిమపనిద  
దివి జనుత ఉమా - చలన సునయన - శశిజిత వదన  
పమగరి సనిద - పదసరిమ - దసరిమప - సరిమపద  
అశి పదమవని - అచలసుత - మునిసన్నుత - దురితహత ||శ్రీపశు||

రచన : బొక్క రామబ్రహ్మంగారు 1885 సం॥

కూచిపూడి